

Mérés és értékelés a magyar nyelv- és irodalomórákon

Az összefüggő egyfélés tanítási gyakorlat tapasztalatainak összefoglalása a mérés és értékelés témakörében (tanári szakdolgozat)

Írta:

BANCSI ÁRPÁD ISTVÁN
(tanári MA III. történelem-magyar)

Témavezető: Czimer Györgyi mentor tanár
(Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma)

NYILATKOZAT

Alulírott Banosi Árpád István

a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának hallgatója ezennel büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírással igazolom, hogy

Mérés és értékelés a magyar nyelv- és irodalomtörténetben
Az összefüggő egykeleves gyakorlat tapasztalatainak...

című diplomamunkám saját, önálló munkám; az abban hivatkozott nyomtatott és elektronikus szakirodalom felhasználása a szerzői jogok nemzetközi szabályainak megfelelően készült.

Tudomásul veszem, hogy diplomamunka esetén plágiumnak számít:

- szó szerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül;
- tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül;
- más szerző publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

Alulírott kijelentem, hogy a plágium fogalmát megismertem. Tudomásul veszem, hogy plágium esetén diplomamunkám visszautasításra kerül.

Továbbá felelősségem tudatában nyilatkozom arról, és aláírással igazolom, hogy a Debreceni Egyetem Elektronikus archívumába (DEA) a <http://dea.lib.unideb.hu/dea/handle/2437/85081> címre feltöltött diplomamunkám mindenben megegyezik a benyújtott papíralapú és/vagy CD formátumú dolgozattal.

Debrecen, 2013 év december hó 15. nap

Banosi Árpád
aláírás

Abstract

A mérés- és értékelés sokrétű, szerteágazó téma, amely 1960-as évek óta élénken foglalkoztatja a kutatókat, az iskolai szakembereket és a tanárokat, de közvetve a tanulókat és a szülőket is. Az iskolában megszerzett tudás ellenőrzése, mérése, a tanulók munkájának értékelése és osztályozása számos kérdést és problémát vett fel, amellyel a tanári pályán nap mint nap találkozhat az ember. De éppen ezért, mert gyakori probléma, nem mindig tulajdonítunk neki kellő jelentőséget.

Tanári szakdolgozatomban a tanárképzés ötödik félévében az összefüggő egyféléves tanítási gyakorlatom alatt szerzett gyakorlati tapasztalataimat igyekszem rögzíteni. A dolgozat tehát elsősorban módszertani jellegű, hiszen az általam a gyakorlat során a magyar nyelv- és irodalom órákon alkalmazott mérési- és értékelési módszereket mutatom be, kiegészítve saját reflexióimmal.

Kulcsszavak: anyanyelv-pedagógia, magyar nyelv és irodalom, mérés-értékelés, diagnosztikus értékelés, szummatív értékelés, formatív értékelés, tanulási stílusok, témazáró feladatlap, szavazórendszer, stb.

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	5
2. Diagnosztikus mérés-értékelés	6
2.1. Év eleji felmérés szövegértésből és szövegalkotásból – a célok megfogalmazása	6
2.2. A mérőeszközök bemutatása	7
2.3. Az mérés menete	10
2.4. Az év eleji felmérő kiértékelése és a fejlesztési feladatok kijelölés	11
2.5. Az év eleji felmérés eredménye a tanulói önértékelések fényében	15
3. A formatív értékelés	18
3.1. A szövegalkotási kompetenciák fejlesztése	18
3.1.1. A feladat	19
3.1.2. A kiértékelés tapasztalatai és a visszajelzések a tanulók felé	19
3.2. A kooperatív óra csoportmunkáinak értékeléséről szerzett tapasztalatok	21
3.2.1. Az óráról	22
3.2.2. A megvalósítás	23
3.2.3. Az értékelés	23.
3.3. Kísérlet a technológia alapú mérés-értékelés bevezetésére a magyarórákon	28
3.3.1. Az óráról	28
3.3.2. A tapasztalatokról	29
4. A szummatív értékelés	32
4.1. A témazáró feladatlapok nyelvtanból	32
4.1.1. A célok megfogalmazása	32
4.1.2. A feladatlapok és a javítókulcsok szerkesztése	32

4.1.3. A témazárók eredményei	33
4.1.4. A feladatlap értékelése	35
5. Tanórán kívüli mérés-értékelés: egy 10. osztályos tanulók tanulási stílus vizsgálatról	36
5.1. A feladat bemutatása	36
5.2. Az eszköz és a módszer	36
5.3. Az eredmények és a következtetések	37
5.4. A tanulságok	39
6. Összegzés	40
7. Felhasznált irodalom	41
Mellékletek	43

1. Bevezetés

„A jó iskola csak jól értékelő és osztályozó iskola lehet.”

/Kiss Árpád¹

A mérés- és értékelés sokrétű, szerteágazó téma, amely 1960-as évek óta élénken foglalkoztatja a kutatókat, az iskolai szakembereket és a tanárokat, de közvetve a tanulókat és a szülőket is. (FALUS (2004), 99.) Az iskolában megszerzett tudás ellenőrzése, mérése, a tanulók munkájának értékelése és osztályozása számos kérdést és problémát vett fel, amellyel a tanári pályán nap mint nap találkozhat az ember. De éppen ezért, mert gyakori probléma, nem mindig tulajdonítunk neki kellő jelentőséget.

„A tanulók ellenőrzése, értékelése, osztályozása a pedagógusok munkájának egyik felelősségteljes, nehéz része” – állapítja meg munkájában Veszprémi László. (VESZPRÉMI (2000), 197.) Olyan feladat, amely sokszor nem egyszerű. Felelősséggel jár, amellyel élni kell, de nem visszaélni. Hiszen az értékelés, ahogy azt Vörös István megfogalmazza: „a tanár nagy felelőssége: emberi sorsokat alakíthat, befolyásolhatja tanítványai későbbi lehetőségeit. Lendületet, kedvet teremthet a munkához, olvasásra, művelődésre ösztönözhet, de kialakíthat dacos ellenállást is, és hosszú időre elveheti egy-egy diák tanulási kedvét”. (VÖRÖS (1997), 277-278.)

Tanári szakdolgozatomban a tanárképzés ötödik félévében az összefüggő egyféléves tanítási gyakorlatom alatt szerzett gyakorlati tapasztalataimat igyekszem rögzíteni. A dolgozat tehát elsősorban módszertani jellegű, hiszen az általam a gyakorlat során a magyar nyelv- és irodalom órákon alkalmazott mérési- és értékelési módszereket mutatom be, kiegészítve saját reflexióimmal. Dolgozatomban Scriven felosztását alapul véve (vö. FALUS (1998), 400.) tematikusan haladva írom le tapasztalataimat a mérés-értékeléssel kapcsolatban, kezdve a diagnosztikus értékeléssel, majd a formatív- és a szummatív értékelés után, a tanórán kívüli méréssel kapcsolatos reflexióimat fogalmazom meg.

---

¹ Idézi VESZPRÉMI (2000), 169.

2. Diagnosztikus mérés-értékelés

A pedagógiai értékelés szótárába és gyakorlatába a diagnosztizáló értékelés fogalmát – hasonlóan a formatív és a szummatív értékelés fogalmához – Scriven (1967) vezette be. (BÁTHORY (1997), 225.) A diagnosztikus mérés és értékelés célja, hogy a különböző pedagógiai döntések, beavatkozások, fejlesztések előtt tanárok információkat szerezzenek arról, hogy a tanulók milyen feltételekkel kezdik a nevelés-oktatás adott szakaszát. (FALUS (1998), 400.) Magyarán, hogy feltérképezzük a kimeneteli követelmények² ismeretében, hogy honnan indulhatunk ki, és ehhez viszonyítva mekkora „utat kell bejárnunk”, míg a kellő felkészültség birtokába jutnak a tanulók ahhoz, hogy sikeresen teljesítsék a követelményeket.

2.1. Év eleji felmérés szövegértésből és szövegalkotásból – a célok megfogalmazása

Gyakorlatomat a tanév második hetében kezdtem meg. A fentebb megfogalmazott célok értelmében első feladatomban az volt, hogy az érettségi vizsga előtt álló 12. évfolyamos osztály tanulóinak szövegértési és szövegalkotási kompetenciáját felmérjem. Ennek fontosságát talán felesleges is hangsúlyozni. A szövegértés és a szövegalkotás a középfokú magyar érettségi egyik fajsúlyos része, amely még a gyakorlott tanulók számára is képes meglepetéseket okozni. Jelen év eleji felmérés is szervesen illeszkedik az eddigi képzési programba, hiszen a szövegértési- és szövegalkotási képességek mérésére minden tanévben több alkalommal is sor került, bár különböző célból, és ebből következően különböző hangsúlyokkal.

Ezúttal a központba a diagnosztikus mérés és értékelés került. Az érettségi évében talán még fontosabb, hogy az év elején reális képet kaphasson mind a tanuló, mind a tanár arról, hogy ezek a készségek milyen szinten állnak az eddigi eredményekhez és az érettségi követelményrendszeréhez viszonyítva.

Céлом tehát elsődlegesen az volt, megvizsgáljam az osztály tanulóinak szövegértési és szövegalkotási kompetenciáját, illetve feltérképezzem a problémás területeket, majd ebből kiindulva osztályszinten (és ha kell egyéni szinten) egy olyan fejlesztési tervet dolgozzak ki, amely segíthet ezeknek a készségeknek fejlesztésében és tökéletesítésében. Emellett a középszintű érettségire való felkészülést azzal is segíteni kívántam, hogy a tanulók

---

² A kimeneteli követelmények között esetünkben elsősorban a középfokú magyar érettségi vizsgakövetelményei voltak az irányadók, de emellett természetesen a kulcskompetenciák kapcsán a Nemzeti Alaptanterv (NAT), a kerettanterv és az iskola pedagógiai programját is szem előtt kellett tartani.

szövegértésből valós, korábbi érettségiken használt feladatlapokat oldottak meg, ezáltal mintát kaphattak rá, hogy milyen feladatokra kell számítaniuk.

A tanév szigorú időbeosztása miatt azonban csak egy duplaóra (szeptember 10. 5-6. óra) állt rendelkezésre a felmérés megírására. Éppen ezért, bár követelményrendszerét, feladattípusait a korábbi magyar érettségik határozták meg, szükséges volt a szövegértési- és a szövegalkotási feladatlapok „arányosítására” mind a terjedelem, az időbeli megvalósíthatóság és a pontrendszer tekintetében.³ A feladat még egy elemmel egészült ki. A tanulóknak a szövegalkotási feladat elkészítése után egy-egy önértékelési kérdőívet kell kitölteniük, amelynek kérdései az egyes feladattípusokhoz (érvelés, műelemzés, összehasonlító műelemzés) kapcsolódtak. Ezzel természetesen szerettem volna visszajelzést kapni arról, hogy ők, hogyan látták saját hatékonyságukat, milyennek értékelték dolgozataik minőségét, de egyúttal az önértékelési készségük fejlesztését is hivatott volt szolgálni, amely fontosságát az értékelés kapcsán a szakirodalom is hangsúlyozza. (vö. VESZPRÉMI (2000), 164.; PETHŐNÉ (2005), 109.)

2.2. A mérőeszközök bemutatása

Két korábbi magyar érettségi szövegértési feladatlapjának⁴ átszerkesztésével hoztam létre két új feladatlapot, amelyet a tanulók az órán megoldottak. (lásd mellékletek: 1. számú mellélet) A feladatnak ez volt a könnyebbik része, hiszen itt csak arra kellett figyelnem, hogy minőségileg és számban olyan és annyi feladatot vegyek ki a feladatlapból, amennyi a rendelkezésre álló idő alatt megoldható (de nem is túl kevés), illetve, hogy a legjellemzőbb típusfeladatok továbbra is megjelenítse. (vö. BÁNKI (2004), 57-59) A feladatok pontszámozásán nem változtattam. A feladatlapokhoz külön javítókulcsot nem készítettem, hanem felhasználtam a meglévőt, ám mivel a feladatok száma nem azonos az eredetiével, így az összpontszám tekintetében is eltérés mutatkozott, ezért új pontrendszert hoztam létre. A ponthatárokat az érettségi ponthatárainak megfelelően alakítottam ki:

---

³ A feladat hozadékaként, eredeti célkitűzésén túlmutatva, a tanulók szövegértési-szövegalkotási készségeinek felmérésén túl, számomra az érettségi követelményrendszerében való elmélyüléssel, feladatlapok szerkesztésével saját tanári kompetenciáim is fejlődhetnek.

⁴ Az A csoport felmérője a 2012. május 7-i, míg B csoporté a 2010. május 3-i magyar érettségi szövegértési feladatlapja alapján készült. (Megtekinthető és letölthető a javítási útmutatóval együtt: <http://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/feladatsorok>)

Ponthatárok	Érdemjegy
30-36	5 (jeles)
23-29	4 (jó)
16-22	3 (közepes)
9-15	2 (gyenge)
0-8	1 (elégtelen)

Az elégtelen osztályzat ennek megfelelően az összesen elérhető pontszám 20%-a, míg jeles osztályzatot 80%-tól kaphatott a tanuló, bár a jegyeket csak tájékoztató jellegűnek szántam, hiszen a diagnosztikus értékelés didaktikai funkciójának és elvének megfelelően, a jegyek nem kerültek be a naplóba.⁵

A szövegalkotáshoz az érettségi feladattípusainak figyelembe vételével, mentortanárom útmutatásával három feladatot alkottam meg. (lásd melléletek: 2. számú melléklet) A feladatok megfogalmazása, nyelvezete is igyekezett híven tükrözni azt, hogy mire számíthatnak a tanulók az érettségien. A három feladat közül egyet kellett választaniuk. A terjedelmi követelményt a rendelkezésre álló időkeret figyelembe vételével 1-3 oldalban határoztam meg. A feladat bevezetőjében utaltam azokra a szempontokra, amelyek az értékelés során a dolgozat minőségének megítélésében szerepet játszanak: a feladat tartalma, kifejtettsége (tartalmi kifejtés), a megszerkesztettség (a szöveg megszerkesztettsége), a nyelvhelyesség és helyesírás (nyelvi minőség).

Az érvelő esszé témája az olvasási szokások és az irodalomhoz való viszonyunk változása a 21. században volt. Ehhez a feladathoz az érettségi feladatsorokhoz hasonlóan egy rövid idézetet is mellékeltem, amely egyrészt azt a célt szolgálta, hogy a témával kapcsolatban segítsen az előzetes tudást mozgósítani, másrészt a feladat része volt, hogy reflektálni is kellett az idézetre. A második választható feladatban (Egy mű értelmezése) Örkény István egy viszonylag közismert egyperces novelláját (*IN MEMORIAM DR. K.H.G.*) kellett adott szempontok alapján (groteszk elemek, hatalom és kultúra viszonya) elemezni. Az utolsó feladatban (összehasonlító elemzés) Ady *A magyar Messiások* és Kovács András Ferenc *Új*

---

⁵ Felmerült bennem, hogy a jegyek helyett a tanulók teljesítményét érdemjegy helyett százalékos formában is kifejezhetném. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy mind a szülők, mind a tanulók számára könnyebben értelmezhető, és pontosabb visszajelzést jelent az érdemjegy, mint a százalékos értékelés. (vö. BÁTORY (1997), 241.; FALUS (1998), 408.) A tanári munka szempontjából ez viszont éppen fordítva igaz, hiszen az ötfokú értékelési skála kevésbé jól differenciál, míg a százalékos teljesítmény alapján jobban rangsorolhatóak a tanulók képességeik alapján. Ezért, bár a dolgozatra nem kerültek fel a százalékos eredmények, a saját magam számára készült feljegyzésekben feltüntettem és a dolgozatban is közzéteszem.

magyar Messiások című versét kellett összehasonlítaniuk a diákoknak adott szempontok (át/újraírás, paródia eszközei) alapján. Ennél és az előbbi feladatnál is a megoldásban idézetekkel kellett alátámasztani az állításokat.

A szövegalkotási feladatokhoz külön javítási útmutatót készítettem (lásd mellékletek: 3. számú melléklet) az érettségi követelményrendszerének figyelembe vételével. (vö. BÁNKI (2004), 15-22.) A szövegalkotást a szövegértéstől teljesen függetlenül értékeltem, külön pontszámítás és pontrendszer alapján, külön érdemjegyet kaptak rá a tanulók, természetesen ebben az esetben is csak tájékoztató jelleggel. A javítási útmutató segített abban, hogy kritériumra irányuló értékelést alkalmazzak (vö. FALUS (1998), 404.), szem előtt tartva azon alapelveket, amelyek alapvetően a méréssel-értékeléssel kapcsolatban megfogalmazódnak, így az objektivitást, megbízhatóságot és az érvényességet. (vö. FALUS (1998), 400.; PETHŐNÉ (2005), 190.) Az objektív értékelést segítette, hogy nem ismertem előzetesen sem a tanulók órai, sem korábbi írásbeli munkáit, valamint, hogy a neveket nem tudtam arcokhoz kötni, így sok, az értékelést szubjektívvé tevő, a személyiségpercepcióhoz köthető torzító mechanizmus érvényesülése kiküszöbölhető volt. (vö. TÓTH (2008), 179-180.) Érdekes azonban megjegyezni, hogy tapasztalatom szerint a szövegalkotások javítása során óhatatlanul is bizonyos fokig normaorientált lesz az értékelés (vö. FALUS (1998), 405.), hiszen a dolgozatokat akarva-akaratlanul is egy idő után egymáshoz kezdi viszonyítani a tanár. Ezzel véleményem szerint nincs is nagy probléma, ha következetesen értékel, bár igényként meg kell fogalmaznunk és törekednünk kell a tisztán kritérium vagy normaorientált értékelésre.

A tanulói önértékelési kérdőíveket (lásd mellékletek: 4. számú melléklet) a Pethőné Nagy Csilla által írt *Módszertani kézikönyv*ben közöltek alapján készítettem el. (PETHŐNÉ (2005), 194-196.) Az egy irodalmi mű elemzéséhez készült önértékelési kérdőív esetében csak az állításokat fogalmaztam át úgy, hogy azok a tanulók önmagukra vonatkoztathassák. Az érvelő típusú esszéhez és az összehasonlító verselemzéshez viszont az eredeti állítások figyelembe vételével, de becslési skálával kiegészítve alkottam meg az önértékelési kérdőíveket.

Az órai visszajelzések, a tanulók dolgozatai és a feladatlapok utólagos átgondolása alapján néhány probléma körvonalazódott az általam szerkesztett felmérőkkel kapcsolatban. Egyrészt formai szempontból gondot okozhatott a feladatlapok olvashatósága. Ennek háttérében – nem túl prózaian – olyan praktikus okok álltak, hogy az iskola (hasonlóan más intézményekhez) korlátozza a tanárok fénymásolási keretét, így mondhatni elvárás volt, hogy az összes feladat (beleértve a szövegalkotási feladatsort) ráférjen két dupla A/4-es oldalra. Bár a szerkesztés folyamán törekedtem arra, hogy megtaláljam az egyensúlyt a terjedelmi korlát és az olvashatóság között, illetve az elkészült próbanyomatot magam is tüzetesen végignéztem

ebből a szempontból, elképzelhetőnek tartom, hogy egyesek teljesítményét valamelyest befolyásolta a betűméretből adódó olvashatósági problémák.⁶ Ez a szövegalkotási feladatlapon is igaz lehet, bár itt a betűméret nem ment az ajánlott méret (10p) alá. A B csoport 4. feladatánál a képek túlságosan sötétek, ez nehezíti az alakok azonosítását, de mivel feladatot alapvetően a szöveg alapján kell megoldani, nagyban nem befolyásolhatta a feladat megválaszolása.

Tartalmi szempontból kifogásolható lehet, hogy a szövegalkotási feladatok között Örkény egyperceseihez kötve adtam feladatot, holott ezt még nem tanulta az osztály. Az egyperces novella műfajára elsősorban a terjedelme okán esett a választásom, bár tisztában voltam vele, hogy Örkény életművét még nem vette át az osztály, és a groteszk fogalmát is csak részben érintették korábbi tanulmányaik során. Ez valóban problémás lehet, bár azok közül, akik ezt a feladatot választottak, többen valóban műértő, korrekt elemzést adtak az adott szempontok alapján. Az összehasonlító verselemzésnél ilyen jelegű problémáról azért nem beszélhetünk, mert egyrészt Ady verse a már korábban tanult tananyag része volt, másrészt a tanulók korábban már többször találkozhattak olyan feladattal, amelynek során kortárs verssel kellett összehasonlítani valamely líratörténeti jelentőségű művet. Gyakorlatuk tehát volt a tanulóknak ebben a feladattípusban, bár úgy látszik ezt tartották a legnehezebbnek, hiszen az osztályból csak egy valaki választotta.⁷

2.3. Az mérés menete

A dupla óra első részében írták meg a tanulók a szövegértést. Az óraközi szünettel (10 perc) kiegészítve 55 perc állt rendelkezésre a feladatlapon megoldáshoz. Ez megközelíti az érettségi vizsgán rendelkezésre álló időt (60 perc), emiatt jó viszonyítási alap lehet, tekintve, hogy az általam készített feladatlapon jellemzően egy-két feladattal rövidebbek is. Az 55 perc leteltével a szövegértési feladatlapon beszédtem, majd ezt követően vette kezdetét a

---

⁶ A feladatlapon külső alakja (tipográfia, kiemelés, térköz, megjelenés stb.) és a teljesítmény összefüggéseinek kérdéseire lásd FERCSIK (2002).

⁷ Ennek okain érdemes lenne elgondolkozni, bár a probléma forrását nem feltétlenül érdemes a tananyagban, oktatási módszerekben vagy a korosztály tantárgyi attitűdjeiben keresni. Egy líraelméleti szemináriumon képszerűen fogalmazta meg volt tanárom a próza és a líra közti különbséget, miszerint „a regény olyan, mint egy nyitott tenyér, a vers mint egy ökölbe szorított kéz”. A hasonlat jól példázza, hogy a befogadónak mennyivel több kihívást jelent adott esetben a vers megértése, amelyhez előbb a vers stílár, nyelvi elemeit kell kibontani, hogy a jelentéshez egyáltalán hozzáférhessünk. Ez mivel sok esetben nem kevés intuíción és asszociatív készséget feltételez, sok tanuló számára megfoghatatlanná, megközelíthetlenné, értelmezhetlenné teszi a verseket, így inkább ezeket a feladatokat elkerülik. Más kérdés, hogy bizonyos szempontból a verselemzési feladatot könnyebben be lehet gyakoroltatni a tanulókkal, hiszen a vers stilisztikai elemzésének menete logikus, alapvető elemeit a felső tagozattól kezdve folyamatosan használják, és ezeken keresztül a középszintű érettségien előkerülő művekhez kapcsolódó kérdések általában könnyen megválaszolhatóak.

következő 45+10 perc a szövegalkotási feladat megoldására. A középszintű érettségien erre a szakaszra összesen 180 perc áll rendelkezésre, itt nagyjából ennek a harmadával számolhattunk. Ehhez mérten a terjedelmet is harmadára, a minimális 3 oldalról 1 oldalra csökkentettem. Persze számolni kellett azzal is, hogy a tömör fogalmazás éppen olyan nagy kihívás lehet egyeseknek, mint másoknak a minimális szint elérése.

Az óra végén osztottam ki az önértékelési kérdőíveket. Ezeket néhányan egyből kitöltötték és visszaadták, mások haza vitték. Eredetileg szerettem volna, ha kötelezően mindenki kitölti, de mivel úgy gondoltam, hogy a haza vitt kérdőívek begyűjtése problémás lehet, végül is amellet döntöttem, hogy önkéntes alapon tölthették ki az önértékelést a tanulók. Az osztály nagyjából fele élt is a lehetőséggel.

2.4. Az év eleji felmérő kiértékelése és a fejlesztési feladatok kijelölés

A szövegértési feladatlapok ellenőrzése során jól láthatóan kiderült, hogy a többség számára elegendő volt a rendelkezésre álló idő. Egy tanuló esetében azonban, mivel arra már nem volt ideje, a két utolsó feladat kitöltetlen maradt. Rajta kívül még néhány esetben látható volt az utolsó feladatok megoldásán a kapkodás, ami sok esetben pontatlan válaszadásokban öltött testet.

A két csoport eredményei a következőképpen alakultak:⁸

A csoport

Név	Pontszám	Eredmény százalékban (megközelítő érték)	Érdemjegy
X. Tímea	20	56%	3
X. Gréta	21	58%	3
X. Réka	20	55%	3
X. Martina	26	72%	4
Y. Ádám	23	64%	4
X. Ildikó	27	75%	4
X. Adél	23	64%	4
X. Orsolya	28	77%	4
Y. Áron	28	77%	4

⁸ A tanulók személyiségi jogaira való tekintettel a beazonosíthatóság lehetőségének kizárása céljából csak a tanulók keresztnévét közlöm. Természetesen az eredeti dokumentumokon a tanulók teljes neve szerepel, ezeket az iskola archiválta.

Y. Tamás	20	55%	3
Y. Máté	20	55%	3
Y. Benedek	18	50%	3
X. Eliza	16	44%	3
X. Dóra	29	80%	4
X. Vanda	12	33%	2
Y. Attila	20	55%	3
X. Zsuzsanna	27	75%	4
Y. Sándor	25	69%	4
Összesen: 18 tanuló	Átlag: 36/22,3	Átlag: 62%	Átlag: 3,61

B csoport

Név	Pontszám	Eredmény százalékban (megközelítő érték)	Érdemjegy
Y. Gyula	31	86%	5
X. Zsanett	27	75%	4
Y. Péter	24	66%	4
X. Lilla	26	72%	4
X. Tímea	32	88%	5
Y. Márk	30	83%	5
X. Anna	33	91%	5
Y. Bence	30	83%	5
X. Réka	31	86%	5
X. Anna	23	64%	4
X. Zita	34	94%	5
X. Dóra	22	61%	3
Y. Zoltán	31	86%	5
Összesen: 13 tanuló	Átlag: 36/27,23	Átlag: 80%	Átlag: 4,53

A majd egy egész jegy különbség (százalékban kifejezve közel 20%) a két csoport átlaga között természetesen abból is adódik, hogy aránytalanság van a két csoport dolgozatainak

száma között. Ennek oka az, hogy a hiányzók később írták csak meg a dolgozatot, de akkor már csak az A feladatlapot került alkalmazásra. Emellett a két feladatlap nehézsége is eltért az eredmények alapján.⁹

Típushibaként említhető, hogy az A csoportnál az 1. feladtnál az időrendbe állítással sokaknak adódott gondja. Emellett a 7. feladat igaz-hamis állításaival sem boldogult mindenki. A B csoportnál a legtöbb pontvesztést a feladatok félre értelmezése okozta, amelynek következtébe, ahol a feladat szószerinti idézést kért a szövegből, sokan az eredeti szöveg parafrázálásával válaszoltak. Gyakori hiba volt még, hogy a 8. feladtnál, bár a helyesen feltételezésnek vették az állítást, de az azt igazoló idézet nem volt elég releváns, vagy nem idézet volt, hanem parafrázis.

A szövegértés felmérés alapján megállapítható, hogy a fejlesztésnek elsősorban a további rutin megszerzésére kell irányulnia. Ehhez nem csak egész órás felmérések kapcsán adódhat mód, hanem úgy is, hogy a magyarórákon a szövegértés típusfeladatainak mintájára (pl. igaz-hamis, sorrend, szöveg alapján fogalommagyarázat) dolgoztatjuk fel az új anyagot, vagy ismétljük a régebben tanultakat. Szükséges lehet további rövidített feladatsorok készítésére és feldolgoztatására a tanulókkal, de az év elején beszerzett feladatgyűjtemény (BODÓ (2012).) gyakorló feladatai is segíthetnek abban, hogy a meglévő képességeket szinten tartsuk, illetve fejlesszük.

Szövegalkotásból a következő eredmények születtek a feladattípusokra és részpontszámokra lebontva:

---

⁹ Mint később megtudtam az A feladatlap készítése során felhasznált érettségi feladatlapot és javítókulcsot számos kritika érte, mivel a feladatok és az azokra elvárt válaszok nem mindig voltak egyértelműek. Ezt a személyes tapasztalatok is megerősítették, hiszen a dolgozat kiosztásakor számos alkalommal kellett a tanulóknak a megoldással kapcsolatos kérdéseiket nyomán arra következtetnem, hogy bár a javítókulcs mást ír, válaszaik sok esetben logikusak és értelmesek lennének az adott kérdésre. Mivel azonban a dolgozat diagnosztikus jellegű volt, és célja, hogy felkészítse az érettségire várható feladatokra és értékelési szempontokra a javítókulcsban foglaltak szerint javítottam, és a kifogásolt helyeken csak akkor változtattam a pontszámot, ha a javítókulcs alapján elfogadható választ nem fogadtam el valamilyen oknál fogva.

Érvelés

Név	Pontszámok (tartalom/megszerkesztettség/nyelvi minőség, 10-10 pont)	Levonások (helyesírás, íráskep, maximum 5 pont)	Összpontszám (30 pont)	Eredmény százalékban kifejezve	Jegy
X. Tímea	9/9/9	0	27	90%	5
X. Gréta	9/9/6	-2	22	73%	4
X. Réka	9/9/10	-1	26	86%	5
X. Zsanett	9/10/8	0	27	90%	5
X. Martina	8/10/7	0	25	83%	5
X. Adél	7/7/9	-1	22	73%	4
Y. Péter	6/6/8	-1	19	63%	4
Y. Áron	8/10/9	-3	24	80%	4
Y. Tamás	9/8/10	-1	26	86%	5
X. Tímea	9/9/10	0	28	93%	5
Y. Máté	5/6/4	-1	14	46%	3
Y. Márk	8/6/8	-1	21	70%	4
X. Anna	9/7/9	-1	24	80%	5
Y. Bence	9/9/7	0	25	83%	5
Y. Benedek	8/7/7	-2	20	66%	4
X. Vanda	8/8/9	-1	24	80%	5
X. Zita	9/8/5	-2	20	66%	4
X. Dóra	9/8/8	-1	24	80%	5
Y. Zoltán	10/10/7	0	27	90%	5
Y. Sándor	9/10/9	-1	27	90%	5
Összesen: 20 fő	Átlag: 9,2/8,3/8,4	Átlag: 1,05	Átlag: 23,6	Átlag: 78,4%	Átlag: 4,55

Egy mű elemzése

Név	Pontszámok (tartalom/megszerkesztettség/nyelvi minőség, 10-10 pont)	Levonások (helyesírás, íráskep, maximum 5 pont)	Összpontszám (30 pont)	Eredmény százalékban kifejezve	Jegy
Y. Gyula	9/8/8	-1	24	80%	5
Y. Ádám	7/9/8	0	24	80%	5
X. Ildikó	6/9/10	0	25	83%	5
X. Orsolya	8/8/9	-1	24	80%	5
X. Lilla	5/6/7	0	18	60%	4
X. Eliza	5/6/8	-1	18	60%	4
X. Dóra	8/10/9	0	27	90%	5
X. Réka	6/7/7	-1	19	63%	4
Y. Attila	10/10/10	0	30	100%	5
X. Anna	8/9/10	0	27	90%	5
Összesen: 10 fő	Átlag: 7,2/8,2/8,6	Átlag: 0,4	Átlag: 20,6	Átlag: 78,6	Átlag: 4,7

Összehasonlító verselemzést egy fő, X. Zsuzsanna választotta. Az ő pontszámai a tartalom a megszerkesztettség és a nyelvi minőség tekintetében a következőképpen alakultak: 10/7/9. Egy pont került levonásra az írásképből a hibajavító használata miatt.

A számok tükrében elmondható, hogy alapvetően nem volt jelentős probléma az osztály szövegalkotási kompetenciáival, persze egyéni szinten nagyobb arányú eltérések mutatkoztak. A részpontszámokból a tartalom kapcsán az érvelésnél leggyakrabban a kísérszövegre való reflektálás elmaradása miatt kellett pontot levonni, míg a novella elemzésénél a szöveggel való alátámasztása hiányában. Durva helyesírási hibák csak kevés esetben fordultak elő, nyelvhelyességi hibák, pongyola szóhasználat, dagályos és közhelyes mondatszerkesztés azonban annál többször rontotta le a nyelvi minőségre adható pontokat. A legtöbb levonás az írásképpel kapcsolatosan, a hanyag ékezethasználata (elsősorban a fiúk esetében) és a hibajavító alkalmazása miatt (főként lányoknál) miatt történt. A nyelvhasználat terén tehát elsősorban a nyelvhelyességi típushibákra kellett felhívni a figyelmet, valamint olyan feladatokat gyakoroltatni, amelyek ezeknek a hibáknak a javítását célozta. Helyesírásból az egybe és külön írást és a tulajdonnevek helyesírását gyakoroltattam a későbbi nyelvtanórákon a diákokkal.¹⁰

2.5. Az év eleji felmérés eredménye a tanulói önértékelések fényében

A tanulói önértékelések eredményei kapcsán fontos kiemelni, hogy nem csak számomra, hanem úgy gondolom a tanulók számára visszajelzéssel szolgált, mivel összehasonlíthatták a dolgozatról saját maguk által készített értékelést, az általam a javítókulcs alapján kijavított dolgozattal, és ennek megfelelően sokkal hatásosabban tükröződött az, hogy hol vannak lényeges eltérések a kettő között, mely területeken van szükségük fejlődésre.¹¹

A visszaérkezett kérdőívek közül az érvelő esszéhez, és az egy mű elemzéséhez kettőt-kettőt választottam, amely úgy vélem jól reprezentálja az osztály egészének önértékelési készségét.¹² Y. Márk dolgozatát és az arra kapott pontokat összevetve az önértékelési kérdőívvel arra a következtetésre jutottam, hogy Márk helyesen ítélte a feladat megértésének hatékonyságát, hiszen válaszában nem csak a érveket gyűjtötte saját gondolatmenete alátámasztására, hanem reflektált az idézetre is, amelyet sokan kihagytak. Felhasznált előismeretei, bár nem túlságosan bőveket, általában véve relevánsak, gyakran a hétköznapi

---

¹⁰ Ehhez különböző feladatlapokat készítettem, amelyet részben az órán közösen, részben házi feladatként oldottak meg a tanulók. (Lásd mellékletek: 5. számú melléklet)

¹¹ Az önértékelések semmilyen tekintetben nem befolyásolták a saját értékelésemet. Azokat attól függetlenül, a javítás befejezés után néztem csak meg.

¹² A dolgozatokat és a hozzájuk kapcsolódó önértékeléseket lásd mellékletek: 6. számú melléklet.

példák felől közelít a kérdéshez. Érthetően és világosan fogalmazott, bár jól érzékelt, hogy a nyelvhelyesség terén követett el hibákat, amire a kérdőívben megjelölt válasza is utalt. Befejezésében valóban levonta következtetéseit, bár ez némileg közhelyesre sikerült, ami valamelyest megkérdőjelezi a saját álláspont érvényességét. Márk tehát sok szempontból helyesen értékelte önmagát, mérsékelten önkritikus volt magával szemben, persze csak amennyire ez ebből a rövid értékelésből kiderülhetett.

Y. Benedek dolgozata és a kitöltött önértékelési kérdőíve alapján arra következtettem, hogy a tanuló reális önértékeléssel rendelkezik. Az állításokra adott értékei tükrözik a dolgozatban található – nem pótolhatatlan, behozhatatlan – hiányosságait, bizonytalanságait. Válaszadásában reflektált is erre.

Az érvelő esszéhez egy viszonylag egyszerű, alapvetően tartalmi szempontokra rákérdező önértékelési kérdőívet kellett kitöltenie a tanulóknak. Ez holisztikusan lefedte az érveléssel kapcsolatos legfontosabb szempontokat (látenszen kiegészülve a szerkezetre és a nyelvi minőségre reflektáló állításokkal), az értékelési szempontrendszer célzott átgondolását csak kevésbé támogatta. Fontosnak tartom a kérdőívet kiegészíteni olyan kérdésekkel a későbbiekben, amelyek tudatosabban, célirányosabban kérdeznék rá a nyelvi minőség és a megszerkesztettség szempontjaira, ezekhez is támpontot adva az önértékelés során. Fontos kérdés lehet továbbá annak indoklása, hogy miért választották ezt a feladattípust. A tanulók többsége úgy vélem azért választja az érvelést, mert úgy gondolják ez a legkönnyebben kivitelezhető feladat, hiszen általában olyan a hétköznapok szintjén is jelen lévő témák kerülnek elő, amelyekről lehet és van is véleményük, személyes tapasztalatuk. Azzal azonban gyakorta nem számolnak, hogy a feladat megoldásához irodalomórán szerzett ismereteiket, valamint saját olvasmányélményüket is fel kell használniuk. Erre a feladatra ez nem annyira volt igaz, de fokozottan az az érettségire. A választás indoklása tudatosíthatná a tanulóknak döntésük okait, a visszajelzések pedig igazolhatnák vagy cáfolhatnák, hogy valóban van-e megfelelő tudásuk, előismeretük egy ilyen jellegű érvelő fogalmazás megírásához.

A műelemzéshez készített önértékelési kérdőív jóval összetettebb, részletesebb állításokat fogalmazott meg, amely így jobban lefedte a kritériumrendszer egyes elemeit. X. Lilla önértékelése reálisan tükrözte dolgozata erőnyeit és hiányosságait. Önkritikája elsősorban a fogalmazás szerkezetéhez kapcsolódik, amellyel valóban számos kérdés fogalmazódott meg bennem is a javítás során. A nyelvi minőség tekintetében van a legnagyobb különbség saját önértékelése és az általam a pontszámokban tükröződő értékelés között. Összegezve tehát elmondható, hogy az önértékelésben a hatásosságra adott pontszáma koherens az általam

adott pontszámokkal és a holisztikus első benyomással, amit a dolgozat értékelése során szereztem.

Végezetül Y. Attila dolgozatáról és önértékeléséről kell szólnom. Attila dolgozatára maximális pontot adtam, mivel igen érett, komoly, mind szakmai, mind stílári és helyesírási szempontokból is példamutató elemzést írt. Mozgósította és szintetizálta előzetes tudását, amely láthatóan bőségesek, az iskolai tananyagon túlmutatnak. Önértékelése reális, bár bizonyos szempontból alulértékeli magát. A hatásosságra viszonylag alacsony pontszámot adott magának. Ez bizonytalanságra, a magabiztosság hiányára utalhat. Mindenképpen fontos, hogy pozitív visszacsatolásokkal tudatosítsuk, erősítsük meg benne azt, hogy tudásához mértén helyesen értékelje magát, ne becsülje alá képességeit.

3. A formatív értékelés

Golnhofer Erzsébet meghatározásában a formatív értékelés célja alapvetően a folyamat közbeni irányítás, segítség, tehát nem minősítést, ítélezést jelent, hanem egyrészt megerősítés, másrészt a tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárását, ami lehetővé teszi a korrekciót a nevelési-oktatási célok, a tartalom és a folyamat területén egyaránt. (FALUS (1998), 400.)

Tapasztalatok szerint sajnos háttérbe szorul a formatív értékelés, hasonlóan a diagnosztikus értékeléshez, illetve a három értékelési funkció összekeveredik a gyakorlatban. (FALUS (1998), 401.) Ez alatt elsősorban arra kell gondolni, hogy a tanórákon az értékelés elsősorban érdemjegyek formájában jelenik meg, holott az értékelésre, visszacsatolásra, megerősítésre számos mód és alkalom kínálkozik a jegyeken túl is, verbális és non-verbális jelek egyaránt. (lásd VESZPRÉMI (2000), 187-188.)

Úgy gondolom, hogy bár nem szükségképpen, a formatív értékelés esetében lehet szerepe az osztályzatoknak, ellentétben a diagnosztikus értékelésnél, ahol didaktikai szempontból káros és kerülendő. (vö. CSERHALMI (2001), 108.) Hiszen, mint ahogy korábban is utaltam rá, az érdemjegy jelentősége az iskolai gyakorlatban abból következik, hogy „egyértelmű üzenet mindenkinek”. (BÁTHORY (1997), 241.) Lényeges azonban szem előtt tartani, hogy a formatív értékelés esetében fontosabbak azok a visszajelzések, amelyeket a tanár szóban vagy írásban tesz közzé a tanulók számára. Összegezve tehát a legfontosabb az, hogy ha osztályozunk, indokoljuk is meg az érdemjegyet szövegesen is, akár szóban, akár írásban, mutassunk rá a hiányosságok okaira, megszüntetésük lehetőségeire és módjára. (NAGY (1969), 143.)¹³

3.1. A szövegalkotási kompetenciák fejlesztése

Az év eleji diagnosztikus értékelésből világossá vált, hogy bár általánosságban elmondható, hogy az osztályban komoly problémákkal senki sem küzd a szövegalkotási kompetencia területén, szükséges lehet a szövegértés gyakorlása mellett további szövegalkotási próbafeladatok elkészítésére. A szövegértési kompetencia fejlesztését egy másik céllal, az érettségi témakörök ismétlésével összekapcsolva, komplex módon végeztük el a félév során.

Az őszi szünet előtti héten került sor a nyelvtan érettségi témakörök közül *A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvhasználatra* című tétel ismétlésére. A

---

¹³ Arról sem szabad megfeledkezni azonban, hogy a formatív értékelés kapcsán nem csak ismétlő, gyakorló számonkérések, szóbeli és írásbeli feleltetésekre kell gondolnunk, hanem lényegében a tanulók minden olyan órai megnyilvánulására is, amely közvetlenül vagy közvetett módon kapcsolódik a tanítási-tanulási folyamathoz. Tehát a formatív értékelés alá tartozik az is, ha egy kérdésünkre a tanuló válaszol. Attól függetlenül, hogy helyes-e vagy helytelen a válasz, fontos, hogy megtörténjen a visszajelzés, a visszacsatolás a tanár részéről, amely persze nem korlátozódhat kizárólag csak a válasz elfogadására vagy elutasítására.

tételhez a tanulók egy vázlatos áttekintést kaptak, emellett saját órai jegyzeteikre és a tankönyv vonatkozó fejezetére is támaszkodhattak az ismétlés során.

3.1.1. A feladat

Házi feladatként a diákok érvelő esszé írását kapták, amelynek elkészítésre bőven kaptak időt, hiszen az őszi szünet is rendelkezésükre állt.¹⁴ A feladat kettős célt szolgált. Egyrészt a szövegalkotási kompetenciák fejlesztését, másrészt a témakör ismétlését. Ez esetben az idő nem volt tényező, az anyaggyűjtéshez bőven elegendő volt, ráadásul a tanulók megkapták a témakör vázlatos áttekintését is, így a kihívást egyedül az anyag az érvelés kritériumainak megfelelő elrendezése, megfogalmazása, valamint a nyelvhelyesség és helyesírás jelentette. A dolgozatokat a szünet utáni első nyelvtan órán szedtem be, nagyjából mindenkinél sikerült ekkora elkészítenie, de voltak néhányan, akik pár nap haladékot kértek. Mivel a feladat a formatív értékeléshez kapcsolódott, rugalmasan kezeltem a kérdést, hiszen a legfontosabb az volt, hogy mindenki elkészítse a dolgozatot ezáltal gyakorolja a szövegalkotást, és egyúttal ismétlje át az érettségi témakört.

3.1.2. A kiértékelés tapasztalatai és a visszajelzések a tanulók felé

A formatív értékelésnek megfelelően nem az osztályzaton volt a hangsúly. Előzetesen tájékoztattam a tanulókat, hogy a dolgozatokat az adott szempontok alapján lepontozom, de jegyet csak a legjobban sikerült munkákra adok. Bár gyakran tapasztalhatjuk, hogy a tanulók azokat a feladatokat, amelyekre tudják, hogy nem kapnak érdemjegyet, általában nem veszik komolyan, ez ebben az esetben nem volt különösebben érezhető. Csak két esetben tapasztaltam, hogy a beadott munka színvonala az év eleji felméréshez képest gyengébben sikerült, bár nem kirívóan. Ennek okait nem vizsgáltam részletesebben, hiszen a dolgozatok átlagos eredményeiből az világosan látszott, hogy összességében a feladat megértésével nem volt problémája a tanulóknak.

Az értékelési szempontokon valamelyest változtattam az év eleji felméréshez képest. A tartalom továbbra is elsősorban az érvelésben használt érvek minőségét, a reflektáltságot, a saját vélemény megfogalmazását, a témához köthető fogalmak használatát tükrözte (max. 10 pont). A nyelvi minőség esetében a korábbi szempontok kiegészültek a megszerkesztettséggel, így a nyelvi megformáltságot komplexen jellemezte az erre kapott pontszám (max. 10 pont). Új elem volt viszont a feladat megértés, amely alatt a feladatban

---

¹⁴ Lásd mellékletek: 7. számú melléklet.

megjelölt szempontok érvényesítését és a témataratást értékeltem (max. 10 pont). Ennek a szempontnak a hangsúlyossá tételére azért volt szükség, mert mind a szövegalkotás, mind a szövegértés kapcsán az év eleji felmérés tanulsága szerint a tanulók a legtöbb pontot azért veszítették, mert nem olvasták el elég alaposan a feladatot, vagy nem értelmezték megfelelően.

A dolgozatra tehát összesen 30 pontot lehetett szerezni. A ponthatárok továbbra is a középszintű érettségi százalékos arányait követték. Jelest azonban ténylegesen ez esetben csak 90%-tól lehetett kapni, mivel úgy véltem, hogy ennyi segédanyag és rendelkezésre álló idő esetében úgy reális, ha kissé szigorúbb a jeles dolgozattal szembeni elvárás. Örömmel konstatáltam, hogy ennek ellenére is sok kiváló érvelés született, amelyeket ötössel honorálhattam.¹⁵

Minden esetben ráírtam a rész- és az összpontszámokat a dolgozatokra, így a közzétett ponthatárok alapján mindenki szembesülhetett vele, hogy dolgozata érdemjegyben kifejezve milyen minősítést kapott volna:

Pontszám	Érdemjegy
24-30	5 (jeles)
18-23	4 (jó)
12-17	3 (közepes)
6-11	2 (gyenge)
0-5	1 (elégtelen)

Az osztályzattal szemben azonban ez esetben fontosabbnak tartottam, hogy a pontok mellett rövid szöveges értékelésemet is láthassák a tanulók, amelyet az év eleji felmérő esetében csak szóban, összefoglalóan az osztály előtt, illetve külön megkeresésre fejttem csak ki részletesebben. A megjegyzéseim között egyaránt voltak a tartalomra, a formára, a helyesírásra és a nyelvhelyességre vonatkozóak, annak megfelelően, hogy az adott dolgozatban mire kellett inkább felhívni a figyelmét a tanulónak.

Alapvetően jól sikerültek a dolgozatok, ezért az eredményeket különösebben nem tartom fontosnak részletezni. Bár az osztállyal megosztott értékelésben továbbra is fontos volt felhívni mindenki figyelmét arra, hogy a feladatot alaposan olvassák el, és az ott megjelölt „műfajnak” megfelelően oldják meg a feladatot. Néhányan az érvelő esszé helyett a nyílt levél vagy retorikus beszédként oldották meg a feladatot, ami miatt a feladatmegértésre adható pontokból annak ellenére is le kellett vonnom, hogy ötletes feladat-megoldásnak tartottam.

---

¹⁵ Példaként különösebb kommentár nélkül lásd mellékletek: 8. számú melléklet.

Nyelvhelyességi és helyesírási szempontból visszatérő probléma volt a *fennmarad* és a *fentmarad* közti különbségtétel, és nem csak különírás és egybeírás miatt, hanem azért is, mert nem megfelelő jelentésben használták azokat, illetve összecserélték a jelentésüket, ami miatt a szövegkörnyezetben idegen hatást keltettek.

A körülményeskedő megfogalmazások is viszonylag gyakoriak voltak. Ennek kapcsán hangsúlyoznom kellett a különbséget a választékosság és dagályosság között. Ugyanígy a passzív alakok használata („el vannak intézve”) is megjelent a fogalmazásokban. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartottam elmondani a diákoknak, hogy bár egyre többen használják, előszóban néha magam is „beleesek” ebbe a hibába, de legalább az írott köznyelvet igyekezzünk „tisztán tartani” ezektől az alakoktól.

Tartalmi elemként az SMS kifejezés több érvelésben előkerült, ám hibás helyesírással, ugyanis bár idegen betűszó (Short Message Service), de ettől függetlenül a magyar helyesírás szerint végig nagybetűvel kell írni, hasonlóan az IBM, a PC stb. kifejezésekhez.

A legfontosabb hozadéka a feladatnak véleményem szerint az volt, hogy úgy gyakorolhatták a szövegalkotást a tanulók, hogy közben az érettségi egyik fontos témakörét is ismételték. Ezeket a célokat úgy vélem egytől egyig megvalósították a diákok. Jelen dolgozatban két dolgozatot mégis érdemesnek tartok a kiemelésre, hiszen mindkét dolgozat szerzője az év eleji felméréshez viszonyítva jelentős előrelépést mutatott a szövegalkotási készségeik terén.

X. Adél tartalmi, míg Y. Máté mindhárom értékelési (tartalom, nyelvi kidolgozottság, feladatmegértés) szempontból fejlődést mutattak év eleji teljesítményükhöz képest. Emellett láthatóan a rendelkezésre álló idő bősége és a téma is megfelelőnek bizonyult számukra. Láthatóan nagy kedvvel fogtak bele a fogalmazásba, így terjedelmi szempontból is megfelelő (sőt azt Máté esetében a minimumot többszörösen meghaladó) hosszúságú írások születtek.¹⁶

3.2. A kooperatív óra csoportmunkáinak értékeléséről szerzett tapasztalatok

A félév során a nyelvtan érettségi témakörök mellett irodalomból is szisztematikus ismételtetést végeztünk az osztállyal. Az órákon ez elsősorban különböző tevékenységközpontú feladatokon, módszereken keresztül, csoport- és páros munkában valósult meg. A gyakorlat alatt öt témakör sikerült átismételni. Ezek közül most csak egyet kívánok részletesebben bemutatni.

---

¹⁶ Lásd az év elején írt érveléseikkel együtt mellékletek: 9. számú melléklet.

Kosztolányi Dezső életművéből a szerző *Édes Anna* című regényét emeltük ki a szóbeli érettségi témakörhöz kapcsolódva, elsősorban a mítoszalkotás és mítoszrombolás, az értékek viszonylagossága felől vizsgálva a művet. Az ismétlésre/feldolgozásra kooperatív óra keretében került sor. Azért ennek az órának a bemutatását választottam, mert a kooperatív tanulás interaktív-reflektív jellegéből fakadóan sok tekintetben egészen új alapokra kellett helyezni a tanári értékelést, szükségesnek tartottam, hogy hangsúlyosabbá tegyük a formatív, folyamatértékelést a szummatív értékeléssel szemben, és nagyobb teret kívántam adni a tanulói véleményeknek és az önértékelésnek is. (PETHŐNÉ (2005), 191.)

3.2.1. Az óráról

Az órát megelőző héten a tanulók házi feladatként kapták meg, hogy a témakörhöz kiadott áttekintő vázlat, saját jegyzeteik és a tankönyv vonatkozó fejezete alapján önállóan készüljenek fel a számonkérésre Kosztolányi *Édes Annájából*. A tanulók csak annyit tudtak, hogy az órai munkát értékelem, de jegyet nem fognak rá kapni, a számonkérés módját viszont nem tettem közzé. Az ismétlésen túl az is célom volt, hogy felmérjem a tanulók otthoni, önálló készülés hatékonyságát.

Az óra előtti szünetben átrendeztük a termet, hogy a csoportmunkához ideálisabb feltételeket teremtsünk. Ehhez elegendő volt néhány padot összefordítani. Az óra elején ismerttettem a feladatot. Az órán csoportokban dolgoztak a tanulók, a megszokott szomszédos padokban ülő tanulókból álló csoportok helyett, egy egyszerű módszerrel véletlenszerűen alkottunk csoportokat. Ennek lényege az volt, hogy 1-től 6-ig mindenki kapott egy számot, amit meg kellett jegyeznie, majd az azonos számmal rendelkezők egy-egy asztal köré csoportosultak.

Az óra elején ismertetett feladatot a csoportok írásban is megkapták, a feladat megoldásához szükséges segédlettel, és a szemléltető eszköz elkészítéséhez szükséges csomagolópapírral és filctollakkal.¹⁷ Minden csoport ugyanazt a feladatot kapta, a megoldáshoz viszont szabad kezet kaptak, csak arra kellett vigyázniuk, hogy a feladatban foglalt utasításokat betartsák.

Ezek közül az egyik legfontosabb az volt, hogy egymás között osszák meg a feladatokat, jelöljenek ki például egy jegyzőkönyvvezetőt, aki a kapott jegyzőkönyvet¹⁸ folyamatosan vezeti, dokumentálva a csoport tevékenységét. Erre azért volt szükség, mert az óra

---

¹⁷ Lásd mellékletek: 10. számú melléklet.

¹⁸ Lásd mellékletek: 11. számú melléklet.

időkeretében csak egy prezentáció bemutatására volt lehetőség, így a csoportok órai munkájának értékelése két eltérő módon történt.

3.2.2. A megvalósítás

A feladatra szánt idő leteltével a csoportoktól beszedtem az elkészült szemléltető eszközöket és a jegyzőkönyveket, későbbi kiértékelés végett, egy csoportot pedig megkértem, hogy tartsa meg előadását a témából. A prezentációt az órán szóban értékeltem, elsősorban az előadás tartalma, stílusa, és az elkészült szemléltető eszköz minőség alapján.

A prezentáció alatt az osztály többi tanulója padsoronként egy-egy szempontot kapott, amely alapján az előadás végeztével egy-egy tanulónak értékelni kellett a csoport előadását tartalmi, stiláris, valamint az elkészült produktumot is az olvashatóság, követhetőség, logikusság szempontjából. Természetesen tartalmilag és minőségileg eltérő értékelések születtek, de fontosnak tartottam, hogy a tanári értékelés előtt egymás munkájáról is véleményt mondjanak a tanulók, gyakorolják maguk is az értékelést.

A tanári értékelés után, a prezentálóknak közösen kellett egy, a csoport munkájára vonatkozó önértékelési kérdőívet¹⁹ kitölteni, míg a többi csoport az önértékelést egyénileg végezte ugyancsak kérdőívek alapján.²⁰ Az önértékelési kérdőíveken keresztül a csoportok működésre vonatkozó információk, kiegészülve a jegyzőkönyvben foglaltakkal, az órán a csoportok tevékenységének megfigyeléséből származó személyes reflexióimmal, valamint a csoportok prezentációhoz készített produktumai alapján otthon elkészítettem a csoportok munkájának részletes értékelését, amelyet a következő órán ismertettem a tanulókkal.²¹

3.2.3. Az értékelés

Általános tapasztalatom az óráról, hogy a csoportok tagjai aktívan részt vettek a munkában, igyekeztek a részfeladatokat egymás között a feladatban foglaltak szerint megosztani. Az egyes részfeladatok közötti határt rugalmasan, képlékenyen kezelték, így például a jegyzőkönyvvezetők gyakorta bekapcsolódtak a kivitelezési munkálatokba is, ismereteikkel kiegészítették a csoport többi tagjának tudását. A megszületett produktum tehát közös munka eredménye volt, így a csoportok kooperatív munkája elérte célját.

A csoportoknak leginkább az időkeret betartása okozott problémát, annak ellenére, hogy a feladatban meghatározottak szerint egy tanuló csoportonként az időre kellett, hogy oda figyeljen. A csoportok egyike sem fejezte be a megjelölt időpontra a munkát. Emellett gondot

---

¹⁹ Lásd mellékletek: 12. számú melléklet.

²⁰ Lásd mellékletek: 13. számú melléklet.

²¹ Sajnos az órán már nem maradt idő a kérdőívek kitöltésére, emiatt ezt otthon kellett elvégeznie a tanulóknak. Sajnos a tapasztalatok alapján szerencsésebb, ha még az órán kitöltik a diákok ezeket, mert egyrészt ekkor még frissebbek az élményeik, így pontosabbak lehetnek az értékeléseik, másrészt gondot okozhat a kérdőívek összegyűjtése is.

okozott a jegyzőkönyvvezetés is. Elsősorban az, hogy mit kell rögzítenie a jegyzőkönyvnek, milyen részletességgel. A kérdés hamar tisztázódott, ezt követően a jegyzőkönyvek már a kívánalmaknak megfelelően kezdtek alakot öltetni.

Ezeket a megjegyzéseket az értékelés során ismertettem a tanulókkal is, majd ezt követően a csoportokat külön-külön is értékeltem. Az értékelések közül kettőt mutatok be, az egyik az órán prezentáló negyedik csoporté, amelybe a szóbeli értékelésemet is beleépítettem, a másik az első csoporté, amelyet a fentebb részletezett információk alapján készítettem el.

4. csoport (Tagjai: X. Eliza, Y. Áron, Y. Sándor, X. Zsuzsanna, X. Martina)

A csoportmunka értékelésének szempontjai:

Szempont	Művelet, tartalmak	Szerezhető pontok	Megszerzett pontok
Feladatmegértés	<i>A tanulók a feladatot csoportban oldják meg, egyértelműen megosztva egymás közt a feladatokat. A feladatban foglalt témát dolgozzák ki, a szóbeli prezentációhoz szemléltetőeszközt, vázlatot készítenek a kapott csomagolópapírra. Munkájukat megfelelően dokumentálják (jegyzőkönyv). A rendelkezésre álló időkeretet nem lépik túl, stb.</i>	0-5	5
Csoportmunka	<i>A tanulók kooperatívan, egymás munkáját segítve, de a részfeladatokat egyértelműen a csoport tagjaira lebontva oldják meg. A csoport minden tagját bevonják a munkába, stb.</i>	0-5	5
Kivitelezés	<i>A csoport órai munkájának produktuma kapcsolódik a feladathoz. Az elkészült szemléltetőeszköz, ábra, vázlat, stb. tartalmilag pontos, kellően informatív, logikus felépítésű, olvasható, szemléletes, áttekinthető, a lényegkiemelés grafikusán is megtörténik, stb.</i>	0-5	5

A 4. csoport jegyzőkönyv²² címszavakban, röviden, tömören, kronologikus sorrendben foglalja össze a csoportmunkához köthető történéseket. Fontos szempont, hogy a részfeladatok végrehajtását, és azért felelős személy kilétét rögzíti. A jegyzőkönyv tehát legfontosabb funkcióját betölti, dokumentálja a csoport tagjainak munkáját.

²² Lásd mellékletek: 14. számú melléklet.

A 4. csoport különös helyzete abból adódik, hogy feladatuk megoldást szóban is prezentálták. Megerősítendő az akkor elmondottakat az előadást a következőképpen jellemezném. Előadóként X. Zsuzsanna jeleskedett, aki összeszedetten, követhetőn, jól érthetően adott elő. Nyelvhasználatára a választékosság és adekvátság volt jellemző, a szakterminusokat is megfelelően használta. A csoport tudatosan döntött amellet, hogy Zsuzsa előadói képességeit (amelyek meglétéről a korábbi órákon már többször volt szerencsém meggyőződni) hívják segítségül az elkészült munka bemutatásakor. Talán itt is meg lehetett volna osztani a feladatokat. Akár úgy, hogy az idézetek felolvasást a csoport egy másik tagja végezhette volna, de lehetőség lett volna arra is, hogy a Zsuzsa által elmondottakat a szemléltetőeszközön (csomagolópapírra készített gondolkodástérkép) valaki más a logikai rendnek megfelelően mutassa, még követhetőbbé téve a hallgatóság számára.²³Tartalmi-logikai szempontból mind az előadás, mind a szemléltetőeszköz²⁴ is példás, ahogy arra a X. Attila órán elhangzott hozzászólása is rámutatott. Kivitelezésében Y. Sándor jeleskedett.

Az önértékelést²⁵ a csoport közösen végezte, ebben eltérés mutatkozik a többi csoport feladatához képest. A prezentációra vonatkozóan jól értékelték, reálisan látták erényeiket és „hiányosságaikat”. Talán a tartalmi hiányosságra vonatkozóan túlságosan szigorúak voltak magukhoz, hiszen mint azt az előbb kiemeltem, komolyabb kiegészítésre sem a diáktársaktól, sem tőlem nem szorult az előadás.

Összegezve elmondható, hogy a csoport hatékonyan, céltudatosan oldotta meg a feladatot. A csoport tagjai sikeresen tudtak együttműködni, a feladatokat a képességek és lehetőségek szerint optimálisan osztották meg. Dicséretet érdemelnek munkájukért!

1. csoport (X.¹ Anna, Y. Zoltán, Y. Ádám, Y. Márk, X.² Anna)

A csoportmunka értékelésének szempontjai

Szempont	Művelet, tartalmak	Szerezhető pontok	Megszerzett pontok
Feladatmegértés	<i>A tanulók a feladatot csoportban oldják meg, egyértelműen megosztva egymás közt a feladatokat. A feladatban foglalt témát dolgozzák ki, a szóbeli prezentációhoz szemléltetőeszközt, vázlatot készítenek a kapott csomagolópapírra.</i>	0-5	4

²³ Ezeket a megjegyzéseket az órai értékelésük alkalmával is elmondtam.

²⁴ Lásd mellékletek: 15. számú melléklet.

²⁵ Lásd mellékletek: 16. számú melléklet.

	<i>Munkájukat megfelelően dokumentálják (jegyzőkönyv). A rendelkezésre álló időkeretet nem lépik túl, stb.</i>		
Csoportmunka	<i>A tanulók kooperatívan, egymás munkáját segítve, de a részfeladatokat egyértelműen a csoport tagjaira lebontva oldják meg. A csoport minden tagját bevonják a munkába, stb.</i>	0-5	3
Kivitelezés	<i>A csoport órai munkájának produktuma kapcsolódik a feladathoz. Az elkészült szemléltetőeszköz, ábra, vázlat, stb. tartalmilag pontos, kellően informatív, logikus felépítésű, olvasható, szemléletes, áttekinthető, a lényegkiemelés grafikusán is megtörténik, stb.</i>	0-5	3

Az 1. csoport munkájáról:

A jegyzőkönyv²⁶ alapján a már fentebb említettek szerint a jegyzőkönyv először vázlatnak indult, majd a feladat tisztázása után már valóban a csoport munkájának dokumentálást szolgálta. A jegyzőkönyv nem túl bő, de annál informatívabb. Jól követhetőek a csoport szerveződésének, a feladat megoldásának főbb állomásai, egy-egy rövid, tömör megjegyzés illusztrálja a csoporton belüli munka intenzitását (pl.: „mindig vannak ellentétek, ezek néha kiéleződnek”).

A csoportmunka produktuma²⁷ a csomagolópapírra elkészített pókháló-ábra, amelynek fő szempontjai a legendaképzés elemeit foglalja össze. A szempontokat, egy-egy névhez kötötték (Kun Béla – legendaképzés a kerettörténet szintjén, Anna – legendaképzés a főhős kapcsán, Kosztolányi – az írói önmitizálás ironikussága). Anna esetében a folyamatot a sorrendiség számozással történő jelölésével igyekeztek érzékeltetni. Bár a szempontok jók voltak, az ábra pedig logikus és áttekinthető, sajnos kevésbé informatív, tartalma sok helyen kiegészítésre szorul. Ez persze nem feltétlenül reprezentálja a csoport tagjainak tudását, hiszen szóban könnyen kiegészíthető, de az ábra követhetősége, érthetősége, tanulhatósága szempontjából fontos lehet még néhány kulcsszóval, idézettel kiegészíteni az egyes pontokat.

A csoportmunka egyéni értékelőlapját csak egy csoporttag (X.².A.) nem adta le, amely jó aránynak számít. Sajnos az egyik értékelőlapon az értékelő csak keresztnéveket írt, ami miatt,

²⁶ Lásd mellékletek: 17. számú melléklet.

²⁷ Lásd mellékletek: 18. számú melléklet.

tekintve, hogy két Anna is volt a csoportban nem volt mindenhol egyértelmű, hogy kire is kell gondolnunk. Az önértékelések²⁸ tanulsága szerint a két Anna volt a legaktívabb, még Márk kevésbé. Az ő esetében kiemelendő, hogy szimpatikusan, nagyon önreflexíven ezt ő is elismerte az önértékelésében. Felkészültség tekintetében Zoltán tartották társai a legjobbnak. Ellenvéleményt egyedül Zoltán fogalmazott meg, szintén nagyon szimpatikusan, szerényen önmaga helyett X.² Annát megjelölve. Érdekes azonban, hogy a csoportvezetői státusz kérdésében a többség X.¹ Annát jelölte meg, míg Zoltán önmagát. Ebből is látható, hogy valójában a szerepek nagyon képlékenyek, rugalmasak voltak, és az aktivitás és a felkészültség jelentette a fő szempontot, ami alapján a vezetői tisztségek megállapításra kerültek. Az önértékelésekből a csoport munkájára vonatkozóan azt a következtetést tudom levonni, hogy a munkaszervezés, kivitelezés hatékonyságát jónak ítélték meg a csoporttagok, bár a munkafegyelem, a koncentráció tekintetében még van lehetőség a fejlődésre.

---

²⁸ Lásd mellékletek: 19. számú melléklet.

3.3. Kísérlet a technológia alapú mérés-értékelés bevezetésére a magyarórákon

A technológia szerepe életünk számos területén meghatározóvá vált, megkönnyítve, olykor megnehezítve azt. Nincs ez másként az iskola világában sem. A modern technológia számos új lehetőséggel járul hozzá ahhoz, hogy a tanítási-tanulási folyamatot interaktívabbá és élményszerűbbé tegyük, gondoljunk csak például a modern multimédiás, 3D-s szemléltető eszközök használatát lehetővé tevő interaktív táblákra.

Napjainkban a technológiaalapú mérés-értékelés területén is számos új lehetőséggel találkozhatunk. (vö. HÜLBER (2011)) Bár ezek a technológiák sok tekintetben még nem számít kiforrott, széles körben elterjedt és használatos technikáknak, módszereknek, látható, hogy ebbe az irányba tartunk, és a jövőben egyre nagyobb szerepe lesz a technológiaalapú mérés-értékelésnek főként a természettudományos tárgyak esetében. Úgy gondolom azonban, hogy a humán tárgyak, így a magyarórák keretei között is alkalmazhatóak ezek az új eszközök és módszerek. Ezek közül egyet mutatok be, amelyet volt szerencsém a gyakorlatban is kipróbálni.

Tanítási gyakorlatom során a *Qwizdom* elnevezésű szavazórendszert alkalmaztam. A *Qwizdom* egy interaktív feleltető/szavazórendszer, amelynek lényeges tulajdonsága, hogy egy a MS Office Powerpoint szoftverbe beépülő programmodul segítségével egy olyan egyéni kérdésekből álló diasort állíthatunk össze, amelyhez hozzá rendelhetjük a megfelelő válaszokat, időlimitet állíthatunk be és még számos egyéb funkcióval tehetjük színesebbé az ellenőrzést és a számonkérést. Az elkészült kérdéssort projektor, monitor vagy digitális tábla segítségével megjeleníthetjük, a tanulók pedig a szavazórendszer kézi egységeinek segítségével válaszolhatnak a kérdésekre. A rendszer lehetővé teszi például az igaz-hamis, az eldöntendő, a feleletválasztós, a több jó megoldást tartalmazó kérdéstípusok alkalmazását.²⁹ A rendszer előnyei között említhető, hogy azonnali visszacsatolásra is alkalmas, tehát a kérdés megválaszolását követően (beállítástól függően) azonnal vissza is jelez a tanulóknak arról, hogy a válasz helyes volt-e vagy sem.³⁰

3.3.1. Az óráról

A rendszert nyelvtanórán az érettségi témakörök (*A magyar nyelv története*) ismétlése során alkalmaztam. A tanulók ebben az esetben is megkapták előző héten a témakör áttekintő vázlatát, amelynek segítségével otthon, önállóan kellett ismételniük. A számonkérést előre

---

²⁹ Ez a megállapítás az általam használt *Qwizdom Q5*-re vonatkoznak, a fejlettebb készülékek már rövidebb szöveges válaszok adását is lehetővé teszik.

³⁰ Lásd még a *Qwizdom*hoz készült tájékoztató kiadványt: http://www.teamboard.hu/brochures/magyar/Qwizdom_hu.pdf

bejelentettem, de ezúttal is kihangsúlyoztam a formatív értékelésnek megfelelően, hogy nem osztályozom le a teljesítményt. Azonban motiválandó őket a tanulásra, előre bocsájtottam, hogy a legjobban teljesítő diákok egy-egy ötössel gazdagodhatnak. Az órának tehát volt tétje.

Az órai munkára szereszhető jelessel is motiválni kívántam a tanulókat. Ennél azonban fontosabb volt, hogy az érettségire való készülést segítse az óra, de egyszersmind élményszerű is legyen, amely mindenki számára motivációt adhat a későbbi tanuláshoz. Az órát részletesen nem mutatom be, helyette az órához készült óratervhez irányítom az olvasót, amelyben az óra menetének legfontosabb elemeit rögzítettem.³¹

3.3.2. A tapasztalatokról

Vegyes tapasztalatok születtek a rendszerrel és az órával kapcsolatban, amelyek között pozitívak és negatívak egyaránt voltak, de mindenképpen megfontolásra érdemesek.

Pozitívumok között említhető, hogy az órán a tanulók végig nagyon motiváltak voltak, amely ennél az osztálynál külön kiemelendő az óratervben az osztály jellemzésénél leírt okok miatt. A „hevenyészett” közvélemény kutatás³² eredményei is ezt igazolják, hogy a diákok élvezték az órát.³³ Ez persze magyarázható az újdonság varázsával. A számonkérés játékos, élményszerű volt, a kvíz vetélkedők hangulatát idézte. Mivel a diákok szemében kvázi nem volt tétje az órának, hiszen rossz jegyet nem lehetett kapni, a „teljesítménykényszer” nem a kilátásba helyezett érdemjegy, hanem pusztán a versenyszellem határozta meg.

Nagy öröm volt számomra, hogy az időkeretet annak ellenére sikerült betartani, hogy először került alkalmazásra a technika az osztályba, így be kellett mutatnom, alkalmazására meg kellett tanítanom őket.³⁴ A használat során néhányaknak gondot okozott észben tartani, hogy a válasz bejelölést követően egy külön gombbal kellett elküldeni a választ a rendszernek. Ez nyilván a kellő rutin megszerzésével már nem okozna gondot senkinek.

Az óra betöltötte formatív értékelő funkcióját, hiszen az óra több pontján kaptak visszajelzést a tanulók teljesítményükről, amelyekben az adott témakörhöz kapcsolódó ismereteik szintje és az otthoni készülésük színvonala tükröződött. Erre közvetlen visszacsatolás formájában a válaszádat követően, a számonkérés közben bizonyos

---

³¹ Lásd mellékletek: 20. számú melléklet.

³² Lásd az óraterv 4. számú mellékletében közölt kérdések.

³³ Ez nem csak az órán tapasztaltakból vált nyilvánvalóvá, hanem abból is, hogy az első- (Tetszett-e az számonkérés ezen módja?) és a második kérdésre (Szeretnétek-e, hogy a jövőben legyen még ilyen módon számonkérés?) egységesen pozitív visszajelzést adott az osztály.

³⁴ Szerencsére a mai fiatalok napi szinten használnak hasonló eszközök, az egyedüli „megütközést” így az váltotta ki, hogy érintőképernyő helyett az eszköz nyomógombos.

mennyiségű kérdés megválaszolása után részeredmények bemutatásával, majd az óra végén az eredményhirdetéssel és az ahhoz fűzött tanári kommentár segítségével került sor.

*

A pozitívumok mellett számos kérdés is megfogalmazódott bennem, néhány ezek közül az órát látogató kollégák véleménye nyomán.³⁵ Észrevétel merült fel a szavazórendszer magyarórákon való alkalmazhatóságával kapcsolatban abból fakadóan, hogy a kérdések lehetséges típusai a rendszer jellegéből fakadóan korlátozottak, segítségükkel elsősorban ismeretanyagra lehet rákérdezni. Emellett részben az ismeretek alkalmazásának képességét lehet vele mérni, ám nem lehet a magyarórákon a fejlesztés szempontjából kiemelten kezelt képességeket a szövegalkotási és nyelvi készségeket fejleszteni, habár például a szövegértés fejlesztése látens módon mégis csak jelen van a kérdések értelmezése kapcsán. Ezekkel a megjegyzésekkel mindenképpen egyet kell értenem, ám úgy gondolom, hogy a rendszer azon tudáselemek elsajátításának ellenőrzésére, mérésére, amelyet a lehetséges kérdéstípusok lehetővé tesznek igen hatékony, jól használható, időtakarékos módszer, hiszen a kiértékelést a szoftver néhány pillanat alatt elvégzi, így a visszacsatolásra akár már az órán is sor kerülhet. Az eredményeket grafikusán és táblázatos formában is megjeleníthetjük vagy későbbi feldolgozás céljából elmenthetjük, tárolhatjuk.³⁶

A másik oldalról nézve viszont elmondható, hogy a tanulói vélemények a kérdések nehézségét illetően megoszlottak. A többségében átlagos nehézségűnek ítélték meg a kérdéseket, de semmiképpen sem túl könnyűeknek. A feladatok változatossága tekintetében is többségében megfelelőnek tartották az órát, annak ellenére, hogy lényegében két kérdéstípust váltogattam, de a kérdés megfogalmazását, a feladatban számon kért tudást (ismeret és alkalmazás) igyekeztem minél változatosabban megjeleníteni.

Az órai teljesítmény és az otthoni készülés kapcsolatára vonatkozó kérdés alapján a tanulók önértékelése szerint többségében elégségesnek tartották a felkészülést. Ennél valamivel kisebb arányban a vélemények szerint több készülést igényelt volna a jó eredmény elérése. Az órai teljesítményükkel a tanulók többsége csak részben elégedett. Ezek visszajelzések az osztály 60% körüli teljesítményátlagát tekintve, annak fényében, hogy a legjobb teljesítmény is csak 75% körüli volt, reális önértékelésnek mondható. A tanári értékelésben az osztály számára magam is kifejtettem, hogy az eredmények alapján az osztály átlagos tudásszintje a témából csak közepesnek mondható, habár a felkészültségnek ez csak

---

³⁵ Lásd mellékletek: 21. számú melléklet.

³⁶ Az erről az óráról készített jelentést lásd mellékletek: 22. számú melléklet.

egy eleme, és nem szükséges feltétlenül hosszú távú következtetéseket levonni belőle, hiszen ezek könnyűszerrel pótolható hiányosságok.

Elsősorban tehát formatív értékelés keretében végzett, a magyar nyelv- és irodalomórákhoz tartozó ismeretek ellenőrzésére tartom alkalmasnak. Ha egy teljes órát nem is érdemes felépíteni erre a rendszerre, de úgy gondolom, hogy az eszköz és a módszer jól használható például az órákon a ráhangolás szakaszban akár az előzetes ismeretek mozgósításáról, a korábbi órák anyagának ismétléséről van szó, hiszen jelentős motivációs erővel bír. Emellett az órák végén az elsajátított új ismeretek ellenőrzéséhez is felhasználható, hiszen azonnali visszajelzést tud adni a tanítási-tanulási folyamat hatékonyságáról. Nyilván ehhez az is szükséges, hogy a rendszert készségi szinten legyenek képesek kezelni a tanulók, megismerjék és rendszeresen használják, de ezeknek a feltételeknek a teljesülése esetén hatékonyan segítőtje lehet a tanári munkának.

4. A szummatív értékelés

A szakirodalomban a szummatív értékelés egy-egy nevelési-oktatási szakasz záróaktusaként értelmezi, amely célja az összegzés, a záró minősítés. (FALUS (1998), 400.) Hatékonyságának alapfeltétele, hogy objektív, hiteles, megbízható adatokat nyújtson és a tényleges tudást fejezze ki. (FALUS (1998), 403.). A szummatív értékelés során mérőeszközül leggyakrabban témazáró feladatlapokat használunk, amelyet egy-egy témakör végén, annak lezárásaként íratatunk meg az osztályokkal. A tanulók teljesítményét a témazáró alapján minősítjük és értékeljük, általában ez osztályzatok formájában nyilvánul meg.

4.1. A témazáró feladatlapok nyelvtanból

Gyakorlatom során nyelvtanból íratam témazáró dolgozatot a tizenkettedikes évfolyamban. Ennek a dolgozatnak az érdekességét az adta, hogy az érettségi témakörök ismétléséhez kapcsolódott, és egy nagyobb egység, két témakör (*Ember és nyelv, Kommunikáció*) átismétlése után került rá sor.

4.1.1. A célok megfogalmazása

Céлом egyértelműen az volt a témazáró dolgozatokkal, hogy az átismételt témakörök legfontosabb ismereteit számon kérjem, ezzel ösztönözve, motiválva a tanulókat a folyamatos otthoni készülésre, hiszen mint ismeretes az osztályzat jó mérce és motiváló eszköz lehet, bár tagadhatatlanul igaz, hogy nem feltétlenül az. (FALUS (2004), 103.)

Ebben az osztályban azonban, ahogy arra már fentebb utaltam több szempontból is erősen alulmotivált tanulókból áll, ezért a folyamatos számonkérés szükséges ahhoz, hogy a tanulási kedvet, ha külső eszközökkel is, de fenntartsuk.

A dolgozatok megírására az őszi szünetet követően került sor. A szünet előtt a témaköröket szisztematikusan átismételtük, ezekhez segédleteket is kaptak a tanulók, valamint gyakoroltuk a témazáró típusfeladatait is egy-egy témakör kapcsán.³⁷

4.1.2. A feladatlapok és a javítókulcsok szerkesztése

A célok és az anyag kijelölését követően szerkesztettem meg a feladatlapokat, és a hozzájuk tartozó javítókulcsokat.³⁸ Arra törekedtem, hogy a viszonylag szűkre szabott, jól behatárolt ismeretanyagot minél változatosabban kérjem számon, és nem csak az ismeretek visszaadását, hanem a tudás használatát is mérje a dolgozat. Ennek megfelelően többféle feladattípus került

---

³⁷ Lásd mellékletek: 23. számú melléklet.

³⁸ Lásd mellékletek: 24. számú melléklet.

a feladatlapokba: egyszerű feleletalkotásos, ábra-kiegészítés, igaz-hamis, párosítás. A feladatlapok utolsó feladata mind két esetben egy-egy feleletterv elkészítése volt, amely a szóbeli érettségi vizsgaszituációjára is előreutalt, de az ismeretek komplex, rendszerszintű ismeretének mérését is célozta.

4.1.3. A témazárók eredményei

Úgy vélem a módszeres készülés, a szituáció és a motiváltság egyaránt, egymást erősítve, járult hozzá, hogy a dolgozatok eredménye osztályszinten jónak volt mondható. Ez a jegyekben is tükröződik:

A csoport

Név	Pontszám	Eredmény százalékban (megközelítő érték)	Érdemjegy
<i>Y. Gyula</i>	23	51%	3
<i>X. Réka</i>	35	85%	5
<i>X. Martina</i>	35	85%	5
<i>Y. Ádám</i>	21	51%	3
<i>X. Ildikó</i>	36	87%	4
<i>X. Orsolya</i>	37	90%	5
<i>Y. Áron</i>	35	85%	5
<i>Y. Máté</i>	30	73%	4
<i>Y. Bence</i>	34	82%	5
<i>X. Eliza</i>	29	70%	4
<i>Y. Attila</i>	35	85%	5
<i>X. Zita</i>	36	87%	5
<i>X. Zsuzsanna</i>	39	95%	5
<i>X. Dóra</i>	36	87%	5
Összesen: 14 tanuló	Átlag: 41/33	Átlag: 80%	Átlag: 4,5

B csoport

Név	Pontszám	Eredmény százalékban (megközelítő érték)	Érdemjegy
<i>X. Tímea</i>	34	82%	5
<i>X. Gréta</i>	36	87%	5
<i>X. Zsanett</i>	33	80%	5
<i>Y. Péter</i>	33	80%	5
<i>X. Lilla</i>	34	82%	5
<i>Y. Tamás</i>	35	85%	5
<i>X. Tímea</i>	37	90%	5
<i>Y. Márk</i>	36	87%	5
<i>X. Anna</i>	38	92%	5
<i>Y. Benedek</i>	28	68%	4
<i>X. Dóra</i>	40	97%	5
<i>X. Anna</i>	38	92%	5
<i>Y. Zoltán</i>	37	90%	5
Összesen: 13 tanuló	Átlag: 41/35	Átlag: 86%	Átlag: 4,92

4.1.4. A feladatlap értékelése

A feladatlap utólagos értékelése után elmondható, hogy nagyjából azonos erősségű volt mind két csoport feladatlapja. A feladatokra szerzett pontok átlaga és azok százalékos arányú viszonyulása a feladatra szerzhető összpontszámok megmutatták, hogy mely feladatok azok, amelyeken érdemes elgondolkodni. Átlagnak a 60-80% közötti értéket vettem, az ettől jelentős eltérést mutató feladatokat a későbbiekben mindenképpen felül kell vizsgálni, bár a minta nem elég reprezentatív ahhoz, hogy bizonyosságot szerezzünk arról, hogy az kérdéses feladatok valóban túl könnyűre sikerültek, vagy csak az osztály felkészültsége volt kimondottan jó. A feladatlapok feladataira kapott pontszámok átlaga és maximálisan kapható pontszámhoz viszonyított arányuk százalékos értékben:

Feladat	A csoport		B csoport	
	Átlagpontszám	Százalékos arány	Átlagpontszám	Százalékos arány
1.	5/3,2	64%	5/4,5	90%
2.	8/7,1	88% ³⁹	8/6,2	76%
3.	7/5,7	81%	7/7	100%
4.	5/3,9	78%	5/4	80%
5.	6/3,5	58%	6/5,5	91%
6.	10/7,7	77%	10/7,8	78%

Ez a kezdetleges módszer természetesen kevésbé alkalmas összetettebb mérőeszközök tökéletesítésére, de egy gyakorlott tanárnak kellő információt nyújthat arról, hogy mely feladatokat, kérdéstípusokat kell felülvizsgálnia egy témazáró feladatlapban.

---

³⁹ Félkövérrel az átlagtól lényegesen eltérő értékeket emeltem ki.

5. Tanórán kívüli mérés-értékelés: egy 10. osztályos tanulók tanulási stílus vizsgálatáról

5.1. A feladat bemutatása

Elsődleges feladatomban egy tizedik évfolyamos osztályba járó tanulók tanulási stratégiáinak feltérképezése volt, amelyhez a Szitó Imre által 1987-ben publikált tanulási stílus kérdőívet használtam fel az anyaggyűjtés eszközeként. (SZITÓ (1987)) Továbbá arra a kérdésre kerestem a választ, hogy milyen jellegzetességek, hasonlóságok és különbségek figyelhetők meg a lányok és a fiúk tanulási stílusa között, valamint, hogy milyen összefüggés tapasztalható a tanulási stílus és a tanulmányi eredmény között.

Ezzel a kérdéskörrel kapcsolatban egy olyan a tanulási-tanítási tapasztalatból kiinduló intuíción alapuló hipotézis megcáfolását vagy igazolását is célul tűztem ki, amely szerint a mai magyar iskolarendszer alapvetően az auditív tanulási stratégiát támogatja, és ezzel összefüggően az ezt preferáló tanulók számára adottabbak a feltételek és a lehetőségek a jobb tanulmányi eredmény eléréséhez. A Szitó Imre tanulmányában említett Strom-Bernard-féle, az Amerikai Egyesült Államokban 1982-ben végzett felmérés egyik eredményeként éppen az volt megállapítható, hogy összefüggés van a tanulási stílus és a jó tanulmányi eredmény között, és hogy az olyan verbalitást igénylő tantárgyakban mint például a történelem, a biológia, földrajz vagy az anyanyelv. Az eredmények abban a felmérésben világossá tették, hogy az auditív tanulási stílust preferáló tanulók átlagosan jobban teljesítenek ezekben a tárgyakban. (SZITÓ (1987), 6.)

5.2. Az eszköz és a módszer

A Szitó-féle tanulási stílus kérdőív 34 kérdésből áll. A válaszadás egy ötfokú skála segítségével történik, amelynél az 1 jelentése a *nem jellemző*, míg az 5 *jellemző*. A tanulási stílus kapcsán a kérdőív hét jellemzőre kérdez rá. Az érzéketi modalitások közül a látás (vizuális), hallás (auditív) és a mozgás-tapintás (mozgásos) mint az információszerzés elsődleges eszközeihez kapcsolódnak kérdések. Emellett a társas környezet tanulásban játszott szerepét, a környezet szempontjából a csendet, az impulzivitási faktort, valamint a tanuló mechanikus tanulásra való hajlamát elemezhetjük a kérdőív segítségével.

Módszerem az volt, hogy az osztályfőnöki órán kitöltött kérdőívek kiértékelését követően táblázatban rögzítettem a jobb áttekinthetőség okán a tanulóktól kapott válaszok számszerűsített értékét a fenti faktoroknak megfelelően. Ezek alapján kimutatható, hogy az adott tanuló tanulási stílusára az auditív, vizuális vagy a mozgásos-tapintásos-e a

legjellemzőbb. Majd ezt követően összevettem az eredményeket a 2012/13 év végi tanulmányi átlaggal.

5.3. Az eredmények és a következtetések⁴⁰

Az első kérdés, a tanulási stílus és a nem közötti összefüggést illetően megállapítható a felmérésből, hogy a fiúk és a lányok között is az auditív tanulók vannak többségben. Az osztály egészéhez viszonyítva ez megközelítőleg 66%. A lányok esetében valamivel magasabb ez az arány 75%, míg a fiúk esetében 53%. A tanulók kisebb hányadára a mozgásos tanulási stílus jellemző. Az osztály egészét tekintve ez az arány a tanulók összlétszámának 33%-a, tovább bontva az eredményt a lányoknál 25%, a fiúk esetében ez az arány jóval magasabb, 46%. A vizuális tanulási stílus preferálása azonban az osztály létszámához viszonyítva elenyésző, összesen 3 tanulónál meghatározó. Utóbbiak egyébként kivétel nélkül lányok voltak.

A mechanikus tanulásra való hajlam faktorainál a 10-nél magasabb értéket tekintettem eredendően magasnak. Ez az erre a kérdéscsoportra szereshető összes pontszám 50%-nál nagyobb. Ez alapján a lányok esetében a tanulók 60%-a hajlamos a „magolásra”, míg a fiúk esetében ez az arány jóval alacsonyabb kb. 30%, amelyet a holisztikus tapasztalatok általánosságban és ennél az osztálynál is megerősítenek. A társas tanulási stratégiára vonatkozóan a következő eredmények születtek. A lányok átlagosan nagyobb értéket értek el ezekre a kérdésekre vonatkozó válaszaik alapján, amely mutatja, hogy a lányokra jellemzőbb az együtt tanulás, közös készülés, még a fiúk inkább magukban szeretnek tanulni. A csend fontossága esetében a lányok eredményei feltűnőbbek, míg a fiúk esetében ez kevésbé fontos tényező.

Az impulzivitás faktora mind két nem esetében viszonylag nagy szórást mutat, de ha nem is feltétel nélkül igaz következtetésként, de levonható, hogy a magas impulzivitás faktoral rendelkező tanulók valamelyest gyengébb tanulmányi eredménnyel rendelkeznek, mint azok, akik ez a faktor alacsonyabb értéket mutat. Ennek lehetséges magyarázatára Szitó is utal, bár hangsúlyozza nem egyszerűen arról van szó, hogy az impulzív stratégia kevésbé hatékony, hanem hogy az intuíción alapuló válaszadás esetében nagyobb az esélye a rossz válasznak, vagy a helytelen következtetés levonásának, mint a reflektív stílus esetében. (SZITÓ (1987), 4.)

---

⁴⁰ A felmérés eredményeinek táblázatos összefoglalását lásd mellékletek: 25. számú melléklet.

A tanulási stílus és a tanulmányi átlag összevetése alapján arra lehetünk figyelmesek, hogy nem állapítható meg szignifikáns különbség a tanulási stílusok között. A lányok esetében a kimagasló és a kevésbé erős tanulmányi átlaggal rendelkezők esetében is egyaránt találhatunk auditív tanulási stílust preferáló tanulókat. Itt tehát más faktorok közre játszása is fontos szerepet játszhat. Az egyik ilyen a felmérés eredményeiből kiolvasható faktor a mechanikus tanulásra való hajlam lehet. A táblázatból jól látható, hogy az ebben a faktorban magasabb értékekkel rendelkezők átlaga gyengébb, bár megjegyzendő, hogy az egyik legjobb tanuló esetében is igen magas ez a faktor. Ez mutathatja, hogy alapvetően a megtanulható tárgyi tudás ismerete önmagában nem elegendő a magas iskolai átlag eléréséhez, ám hozzájárulhat ahhoz. Azt a holisztikus tapasztalatot, hogy a lányokra inkább a precíz tanulás, az adatok pontos ismerete, míg a fiúkra az összefüggések jobb megértése, átlátása jellemző, valamelyest megcáfolja ez a felmérés, hiszen a lányok esetében a magas tanulmányi átlag és a mechanikus tanulásra való hajlam faktora között, az előbb említett kivételtől eltekintve, fordított arányosság mutatható ki, míg a fiúk esetében ennek a faktornak az alacsony értéke nem feltétlenül jár együtt a magasabb tanulmányi átlaggal.

A felmérés, ha kétségtelenül nem is, de előzetesen megerősíti azt a hipotézist, hogy az iskola alapvetően az auditív tanulási stratégiát preferáló tanulók számára több eredménnyel kecsegtet. Bár a kimagasló tanulmányi eredménnyel rendelkezők között is található más tanulási preferenciákkal rendelkező tanuló, megfigyelhető, hogy az ő esetükben a másik két információ szerzésre irányuló faktor is igen magas, tehát a három különböző stílus viszonylag kiegyenlítetten van jelen ezen tanulók tanulási stílusában, így egymást kölcsönösen erősítve segíthetik a tanulót a tanulásban. A háttérben az Szitó által is közölt felmérés eredményeiből leszűrhető tanulság állhat, amelyek alapján látható, hogy az iskolai oktatás munkaformái közül alapvetően még mindig a frontális óratartási mód meghatározó, amely jelentős mértékben a tanári magyarázatokon és kérdéseken, és az azokra adott tanulói válaszokon alapul. (SZITÓ (1987), 6-7.) Így elsősorban a halott szöveg megértésén, dekódolásán és az arra adott reakció az, amely a tanuló órai aktivitását, a tananyag elsajátíthatóságát és a tanulási folyamat eredményességét befolyásolják.

Megemlíthető emellett, hogy a tankönyvek is csak az elmúlt néhány évben kezdtek el jelentősebb átalakuláson keresztül menni. A bennük közölt tananyag főként írott szövegből állt, kevés képpel, amely inkább csak illusztrációként szolgált. Az utóbbi néhány évben a tankönyvek átalakulóban vannak, amelynek következtében egyre több kép, megértést segítő ábra egészíti ki a tankönyvek szövegét. Ez mindenképpen fontos főként a vizuális tanulási stílussal rendelkezők számára. Ám a megfelelő arányok megtartása szükséges, hiszen az

auditív tanulási stílussal rendelkezők számára viszont alapvetően az írott (és beszélt) szöveg jelenti a tanulás és a megértés eszközét, így a vizuális stílussal rendelkező tanulók támogatására való törekvés nem járhat együtt azzal, hogy a megváltozó tankönyvi szerkezet, arányok miatt előbbieket kerülnek hátrányba. Sajnos a nyomtatott alapú (de az elektronikus formájú is) tankönyvek kínálta lehetőségek nem kielégítőek a mozgásos tanulási stílus kedvelőinek, így az ő számukra is kedvező és hatékony munkaformák alkalmazása alapvetően a tanóra korlátozódik, és a tanár felelősségének, lelkiismeretességének, szakmai kompetenciájának és lehetőségeinek hatókörébe tartozik.

5.4. A tanulságok

Összegzésként elmondható, hogy a tanulók tanulási stílusának megismerése fontos, hiszen az ahhoz való alkalmazkodás vagy annak hiánya nagyban befolyásolhatja a tanítási folyamat eredményességét. Tisztában kell azonban lennünk azzal, hogy a gyakran igen magas osztálylétszám, az igen eltérő tanulási stratégiák és a lehetőségek szűkössége igen csak megnehezíti a tanárok ilyen irányú törekvéseit. A helyes arányok betartása, a tananyag többféle módon való megközelítése, amely egyszerre igyekszik többféle tanulási stílussal is kompatibilis lenni gyakran igen nehéz feladatnak bizonyul, és jelentősen megnöveli az órákra való felkészülés idejét. Példaként említhetnénk az adott tananyag fűrtábrán való elrendezését, vagy folyamatábra készítését, amely a vizuális típusok tanulását nagyban megkönnyítheti. Ám ez nem pótolja az áttekinthető órai vázlatot, csak abban az esetben, ha a tankönyv szövegezése, érthetősége feleslegessé teszi annak akkurátus rögzítését. Ebben az esetben a tankönyv kiegészítése, a tananyag újrendezése és a lényegkiemelés állhat az órák középpontjában, amelynek egyik lehetséges szempontja és eszköze lehet például az ábrák készítése.

6. Összegzés

Dolgozatomban igyekeztem minél teljesebben bemutatni a félév során a mérés-értékeléssel kapcsolatban szerzett gyakorlati tapasztalataimat, amelyet a szakirodalom és legjobb szándékom és tudásom szerint igyekeztem reflektálni is.

A félév számos értékelési módszert kipróbáltam. Az ezekből szerzett tapasztalatokat mindenképpen érdemesnek tartom beépíteni későbbi gyakorlatomba, a kérdéses elemek tisztázása és a hibák korrigálását követően. A figyelmes olvasó talán tapasztalta, hogy nem mindenre tértem ki egyforma részletességgel, illetve kimaradt például olyan értékelési módszer vagy metódus (gondolok itt például a szóbeli feleltetésre), amit az iskolai mérés-értékelés kapcsán magától értetődően magam is használtam.

A szelekció, ha önkényes is, de tudatos. Azokat a módszereket emeltem ki, amelyek a legtöbb tanulságot szolgáltatták számomra, és mivel eddigi tanulóéveim során elsősorban a szummatív értékeléssel találkoztam, talán nem kárhoztat az olvasó, hogy erről kevesebbet, de az általam eddig kevésbé ismert és tapasztalt értékelési módszerekről bővebben szóltam.

*

A legfontosabb tanulságként nekünk tanároknak azt kellene leginkább megértenünk, amelyre Báthory Zoltán utalt könyvében, „hogyan lehet egy tanár egyszerre szigorú és objektív a szummatív értékelésben, illetve türelmes, megengedő a formatív értékelésben”. (Báthory (1997), 242.) Ez nem könnyű, de szükséges feladat.

Végezetül csak egy záró gondolat Golnhofer Erzsébettől: „minden értékelőnek, így a tanárnak is, ki kell alakítania saját értékelő szerepfelfogását.” (FALUS (1998), 414.) Abban a hitben búcsúzok a kedves olvasótól, hogy ezalatt a néhány hónap alatt jelentős lépést tettem afelé, hogy magam is kialakítsam saját értékelési szerepfelfogásomat, amelyet a változatosság, a célelvőség, a rugalmasság, de a következetesség is egyszerre jellemez.

7. Felhasznált irodalom:

- ANTALNÉ SZABÓ ÁGNES RAÁTZ JUDIT (2004): *Magyar nyelv és kommunikáció: Munkafüzet a 12. évfolyam számára*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- BÁNKI ISTVÁN (2004): *A kétszintű magyar érettségi módszertani kézikönyve*. Budapest, DFT-Hungária Lapkiadó.
- BÁTHORY ZOLTÁN (1997): *Tanulók, iskolák – különbségek: Egy differenciális tanulásmélet vázlata*. Budapest, Okker.
- BODÓ MÁRTON – HAJAS ZSUZSA – MOLNÁR TAMÁS (2012): *Készüljünk az érettségi vizsgára magyarból: Középszint*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- CRYSTAL, DAVID (1998): *A nyelv enciklopédiája*. Budapest, Osiris.
- CSEHALMI ZSUZSA (2001): *Amit az irodalomtanításról tudni kellene...*. Budapest, Korona.
- CSICSAY KÁROLY – SIMON BEÁTA – KULCSÁR MÓNICA (2006): *Magyar nyelv és kommunikáció munkafüzet a 4-osztályos gimnázium, valamint a 8-osztályos gimnázium felső tagozata részére*. Hn. (internetes elérhetőség: www.statpedu.sk)
- FALUS IVÁN szerk. (1998): *Didaktika: Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- FALUS IVÁN – SZIVÁK JUDIT (2004): *Didaktika*. Pécs, Comenius.
- FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA (2009): *A portfólió*. Budapest, Gondolat.
- FERCSIK ERZSÉBET (2002): *Az írásbeli kommunikáció nem nyelvi elemeiről*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó – ELTE Tanárképző Főiskolai Kar. 162-172.
- HORVÁTH ZSUZSANNA (1998): *Mérés, értékelés, vizsgarendszer*. In SIPOS LAJOS (szerk.): *Irodalomtanítás az ezredfordulón*. Celldömölk, Pauz – Westermann Könyvkiadó. 51-70.
- HÜLBER LÁSZLÓ (2011): *Technológiaalapú mérés-értékelés*. Új Katedra 7., 11-15.
- NAGY JÁNOS (1969): *Az irodalomóra: Módszertani tanulmányok az irodalomtanítás köréből*. Budapest, Tankönyvkiadó.
- PETHŐNÉ NAGY CSILLA (2005): *Módszertani kézikönyv: Az Irodalomkönyv 9-12. és az Irodalomtankönyv a szakközépiskolák számára 9-12. című tankönyvcsaládhoz*. Budapest, Korona Kiadó.
- SZITÓ IMRE (1987): *A tanulási stratégiák fejlesztése*. Budapest. 39-42.
- TÓTH LÁSZLÓ (2008): *Pszichológia a tanításban*. Debrecen, Pedellus Kiadó.

VESZPRÉMI LÁSZLÓ (2000): *Didaktika: Áttekintő alap a felsőoktatás és a pedagógus-továbbképzés számára*. Gyula, APC Stúdió.

VÖRÖS JÓZSEF (1997): *Irodalomtanítás az általános és középiskolában*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.

Mellékletek

1. számú melléklet:

A

Magyar nyelv- és irodalom — középszint Név: ..... osztály:.....

*Olvasás el fogyerésimen az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre!
Egyes feladatok végén zárójelben adjuk meg a megoldást segítő szövegrészlet számát.*

Nemzeti olvasókönyv
Környedja Lukácsy Sándor

Előljáratban

(1) Elmondom, hogyan keletkezett ez a könyv:
1984-ben egy rádióinterjúban arról beszéltem, miként állunk ma a nemzeti tudattal. Rosszul, mondtam. A nemzet évről évre fogy, a nemzeti tudatot pedig fogyasztják. Iskolák, könyvkiadás, sajtó nem tesznek eleget azért, hogy a nemzeti tudatnak utpláléka legyen. Állandóan és növekszik a panasz: egyre kevésbé ismerjük történelmünket, a hazai irodalmat és művészetet; értékek, melyek az összetartozás érzését s a jogos nemzeti büszkeséget ébren tartanának, kihalóknak és veszendőbe mennek.

Szembeszökő módon tapasztalham ezt egy antológia szerkesztése közben. Az volt a dolgom, hogy XVIII–XIX. századi magyar irodalmi, publicisztikai s egyéb szövegekből állítsak össze gyűjteményt külföldi olvasók számára. Hogy lassák: el itt egy nép, mely történelme mostoha évszázada alatt értékeit tudott teremteni a maga és a nagyvilág számára. Mi sem könyvebb, véltetnem volna, mint berendezni ezt a nemzeti kincset. Hiszen csak le kell emelni a polcra néhány tucat könyvet s föllapozni azokat a passzusokat, melyekből összeáll szellemi önarcképünk, az értéktár, melyet esendes méltósággal mutatnunk föl: ezt tettük, ezek vagyunk.

(2) Kiderült, hogy a dolog nem ilyen egyszerű. A szemelvényeket fáradságos munkával kellett összerendezni, mert nemhogy köztelen forogának, nagy részük ritka kiadványok, soha újra nem nyomtatott editio princepsok [első kiadások] lapjain, régi folyóiratok hasábjain lapang. A nemzeti értékek nagy temetőjében.

Több példát mondtam erre a rádióban, most csak egyet. Salamon Ferenc 1865-ben kiadott egy könyvet, *Zord, kédólaság, Magyarországom* a címe. Ebben egy helyt arról ír, hogy a török, egy-két furdón, dicsámin kívül semmi sem épített nálunk, Buda várát is romlaldzni hagyta. Mi az oka ennek a hanyaságnak? Némely germán szerző azt állította, hogy a restiség a törökök fíjt tulajdonsága. Salamon Ferenc szerint nem; az ok az életkörülményekben, a megszállók intézményében rejlik.

Íme egy magyar, aki alighogy találkozott a fájelmélet első megnyilatkozásával, vitába szállt, veszfelyt jelzett és tiltakozott. Ha emlékeztetben tartjuk szövegünket, hogy voltak később, akik gyilkos kezét emeltek a fájelmélet nevében, nem igazságtalanság-e megfélékezni arról, ami érdemünk? De mi szeretnénk megfélékezni: Salamon Ferenc művének, melyet tankönyveinkben kellene idézni, nincs új kiadása.

(3) Fölvetem persze a szép és fontos passzusot gyűjteményembe, de ez csak idegen nyelven fog megfélézni, a magyar olvasónak nem lesz hasznára. Szükség volna, mondiam a rádióban, egy hazai gyűjteményre, mely tartalmazná azokat a szövegeket, melyeknek

írásbéli vizsga, I. összetevő 3 / 12 2012. május 7. 0801

Magyar nyelv- és irodalom — középszint Név: ..... osztály:.....

ismeretét egészséges nemzeti tudat nem nélkülözheti. Egy könyvre, melyből ki-ki meg tudná, milyen időálló és parancs érdeki gondolatokat hagyományoztak ránk elődeink e földön, népéről és történelméről, a társadalmi lét vezérszéméről, a közéleti viselkedés normáiról. Szükség volna egy nemzeti olvasókönyvre.

Szavainnak nagy visszhangja támadt: Levelek, telefonhívások, ismeretlenektől is. Volt, aki azt írta, odatudná egyhávi fizetését, hogy megvehesse a nemzeti olvasókönyvet...

A *Nemzeti olvasókönyv* elkészült, és nem kerll egyhávi fizetésbe.

(4) Most pedig elmondom, mi az, amit nyújt, és hogyan kell használni.
Ez a könyv nem a legszébb magyar vernek és prózaszemelvények gyűjteménye. Ilyen antológia van elég. A *Nemzeti olvasókönyv* jellege és rendeltetése más.

Az antik legenda szerint a cumeai jósó megjelent Tarquinius római király előtt, és kilenc könyvet kínált neki megvételre. A király sokallta az árat, erre a szibilla elégetett három könyvet, majd újra három; végül a király a teljes összeget vette meg a maradék három darabot. Nem esnált rossz vésárt: a jóskönyvekben a római nép sorsa volt megírva. A bebesz iratokat a Capitolium templomában helyezték el.

A *Nemzeti olvasókönyv*: néhány lap a magyarság szibillakönyveiből. Az van benne, amiert bármekkora fizetés sem sok: gondolat és útmutatás. Csapa olyan szöveg, amely szükséges alkotórésze a nemzeti önismeretnek, s egyzersimind jelzi a hazai gondolkodás esztését.

(5) Csak magyarul let szövegekből válogattam, a XVI. századtól a XX. századig. Nível könyvem nem szokványos antológia, arányai nem értékelző minősítések szerzői listája nem kíván protokolláris teljességet. Ötvenköt szöveget válogattam meg (s annyiszor), akiknek van (kinek többször, kinek kevesebbször) korukon túlmutató, általános érvényű mondanivalójuk a nemzet számára.

(6) A szemelvényeket tárgykör szerint csoportosítottam. Nyitányul a kis népek szorongató dilemmája hangzik el: *lenni* vagy: *nem lenni*? Ezután tízenköt fejezet érvel a megmaradás mellett, s tanít arra, mi kell a megmaradáshoz:

1. a hazai föld szeretete;
2. történelmi tudás;
3. nemzeti önismeret;
4. regszködés az anyanyelvhöz;
5. nemzeti sajátosságunk megóvása;
6. európai szellemmel párosult hazafiság;
7. szabadság és demokrácia;
8. a szabad szó szabotálás jogja;
9. béke és barátság minden néppel;
10. haladás, reformok — ha kell, forradalom — által;
11. áldozatvállalás és tisztá közéleti erőfesz; végül
12. a szorongatgatások közepette is erőt adó remény.

írásbéli vizsga, I. összetevő 4 / 12 2012. május 7. 0801

Magyar nyelv és irodalom — középszint Név: ..... osztály: .....

Minden fejezet (kivéve a könyv nyitányát, melynek kiemertett helye van, mert az egész szövegnyitány vezérgondolatát foglalja magában) verssel kezdődik, mint zenémű a hangnemet meghatározó főnévmával; ezután következnek a prózaszembélyek. A fejezetek címét az idézett szövegekből választhatom.

(7) Tolsztoj készített annak idején egy népi antológiát: az év minden napján egy-egy rövid tanulást. Ilyenféle mindennapiinak szívesen én a *Nemzeti olvasókönyvet*. Idé tetszi, aki nem egyhuzamban pörgeti végig: ez a könyv lassú olvasásra, meg-megállapodó töprengésre való. Tizenkét fejezete bőveges szellemi táplálék az esztendő tizenkét hónapjára. Aztán újra lehet kezdeni, előlrol.

A cumaei szibilla könyvei jóslatokat tartalmaztak. Ma nem hiszünk jóslatokban; a *Nemzeti olvasókönyv* a múltat idézi fel, hajdan volt nagyunktól közöl gondolataikat. Mégis a jövő könyve ez, mert miként Bajza mondotta: „A történetírásból meg kell tanulnunk ismét történetet, espedig jobbat csinálnunk.”

Forrás: *Nemzeti olvasókönyv*, Gondolat, 1988, 7–10.

1. Állítsa időrendi sorrendbe a Nemzeti olvasókönyv létrejöttének menetét! Kérje a legkorábbi eseményt! A megfelelő sorszámot (1–7-ig) írja a megállapítások mellé! (1; 2; 3)

Megállapítás	Sorszám
Lukácsy Sándor 1984-ben rádióinterjút adott.	
A szemelvények fellelése nehézségeket okozott.	
Felkérték a szerzői külföldi olvasók számára készítenő antológia összeállítására.	
Az antológia összeállítása – előzetesen – nem igényelt komolyabb dimlyülést.	
A szerző az idegen nyelvi antológiában közölte Salamon Ferenc írását.	
Az előadás élénk visszhangot keltett.	
Szükség lenne a ránk hagyományozott gondolatok közkincsé tételére magyar nyelven is.	

7 pont

írásbeli vizsga, I. Osztetevő 5 / 12 2012. május 7. 0801

Magyar nyelv és irodalom — középszint Név: ..... osztály: .....

2. Hasonlítsa össze a Lukácsy Sándor által összeállított két antológiát a szövegben szereplő körítések alapján! (1; 3; 5)

A válogatás időkerete	Az 1988-as antológia
A célozt olvasók	
A szövegek eredeti nyelve	
Szövegműfajok, szöveg típusok	

4 pont

3. A Nemzeti olvasókönyv nyitánya a lenni vagy nem lenni? dilemmáját felvető írás. Kétől származik, származhat a szöveg? Hozza alá a megfelelő választ, majd az Előjében közölt információk alapján indokolja döntését! (5)

- a) William Shakespeare
Kosztolányi Dezső
- b) Inoklás:

3 pont

4. Miként épül fel a Nemzeti olvasókönyv egy-egy fejezete? A szöveg információját alapján egészítse ki a mondatokat! (6)

- a) A fejezet címe vagy a ..... vagy a ..... kerül ki.
- b) A cím után következik ..... a főcímét vetíti előre.
- c) Ezután következnek a témát kifejező .....

4 pont

írásbeli vizsga, I. Osztetevő 6 / 12 2012. május 7. 0801

Magyar nyelv és irodalom — középszint Név: ..... osztály: .....

5. Rendelje a Nemzeti olvasókönyv alábbi fejezetimelber a következő, a szövegben szereplő tárgyakra sorozamát! (6) Minden sorba csak egy számot írjon!

2. történelmi tudat
5. nemzeti sajátosság megóvása
7. szabadság és demokrácia
11. áldozatvállalás és tisztá közéleti erkölcs
12. a szorongatottság közepette is erőt adó remény

A. Nemzeti olvasókönyv fejezete	A. szövegbeli tárgykör sorszáma
Nemzetünk életkönyve	
Szabad nép tesz csuda dolgokat	
Istenem és lelkiismeretem előtt	
Itt élnek, halhoz kell	
Nemzetiségünk nem elidegeníthető	

5 pont

6. Adja meg az alábbi fogalmak szövegbeli magyar megfelelőjét!

- a) szibilla: .....
- b) passzus: .....
- c) antológia: .....

3 pont

7. Igaz vagy hamis? A megfelelő I vagy H betűjelet írja a megállapítások mellé!

Megállapítás	I / H
A. Nemzeti olvasókönyv csak a legjelentősebb költőktől és íróktól közöl gondolatokat.	
A kötet tartalmazhatja a <i>Halotti beszéd és könyvtelés</i> (1300 k.) részletét is.	
Janus Pannonius <i>Pannónia dicsérete</i> című epigrammjaír fordításban közli.	
Táncstics Mihály akár több idézettel is szerepelhet mint Petőfi Sándor.	
Lukácsy Sándor a szövegek felhathatóságának nehézségét a rádióban csak Salamon Ferenc példájával igazolta.	
A <i>Nemzeti olvasókönyv</i> összeállításakor már támaszkodhatott a szerző a kultúrtörténet készült antológiára.	

6 pont

írásbeli vizsga, I. összetevő 7 / 12 2012. május 7. 0801

Magyar nyelv és irodalom — középszint Név: ..... osztály: .....

8. Hány idézet, tanítás tartalmaz / tartalmazhat Tolstoj, illetve Lukácsy Sándor köteté? Értelmezze az alábbi idézeteket! Tejjes mondattal válaszoljon! (7)

a) Tolstoj készített annak idején egy népi antológiát: az *é. minden naplára egy-egy rövid tanítást*.

b) Ilyesféle mindennapi szánom én a *Nemzeti olvasókönyvet*.

2 pont

9. A szövegbeli veti kifejezésekkel fejeze be az alábbi mondatokat! (4; 5)

- a) A hagyományos összeállításokkal szemben a szerzők névsora nem mikro: .....
- b) A szerzők kiválasztásának egyetlen szempontja az volt, hogy .....
- c) Tarquinus mégis jó üzletet kötött, hiszen a .....

3 pont

36 pont!

Ponthatárok:

30-36	5 (jelas)
23-29	4 (jó)
16-22	3 (közepes)
9-15	2 (gyenge)
0-8	1 (elégtelen)

írásbeli vizsga, I. összetevő 8 / 12 2012. május 7. 0801

Olvasa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre!

Szenzációs irodalmi fellékedés
Előkerült a Janus Pannoniuss-életéről hírhelyes darabja

Szentmárai Szabó Géza az ELTE BTK régi magyar irodalmi tanszékének oktatója. [...] Kutatómunkája során a véletlenek is segítettek, így jutott a páratlan irodalmi fellékedéshez: megalkotta a reneszánsz költőőrís egy eddig csak fordításban ismert alkotásának teljes, hibátlan szövegét. Szabó Gézával az egyetemen beszélgettünk.

[...] — *Hogyan jutott el az eddig ismeretlen Janus Pannoniuss-részeghez?*

1) — Akkor kezdett el komolyabban érdeklőni az életmű, amikor kiderült, hogy 1991-ben megtalálták Janus Pannoniuss maradványait Pécsen. Egy pécsi konferencián hallottam a fellékedő régész, Kárpáti Gábor előadását. Néhány évvel később eredményem róla, hogy Kusztár Agnes antropológus arckonstruktúráját készítette a koponya alapján. Munkáját azért utáltam érdeklenek, mert az eddigi ellepezésektől eltérő, rendkívül markáns arcot mutatott be. Az előzményekről tudnunk kell: Giorgio Vasari reneszánsz kori híradása szerint a padovai Eremitiani-képalában a Szent Krisztof-legendá freskóján ott látható a „magyar püspök” — azaz nagy valószínűséggel Janus Pannoniuss, csak azt nem tudjuk, melyik szereplő az. A freskón látható alakok közül Balogh Jolán művészettörténész (1900–1988) egy bizonyos fiatalembert azonosított Janusszal, és közelebb is a képet egy tudományos folyóiratban, így ez az arc vált közzé. Huszti József klasszika-filológus (1887–1954) ugyan kétségbe vonta az az arc vált közzé. Huszti József klasszika-filológus (1887–1954) ugyan kétségbe vonta az képzelt képességét, de a kézirataiban a mai napig a Balogh Jolán-féle kép él. Legutóbb Magyar Loránt igazságügyi orvosakadémia vette róla a megalkotott koponya antropológiai jellemzőit a padovai Szent Krisztof-freskó számításba vehető alakján, és szaz százaléggal kizárta a Balogh Jolán-féle változatot. Ismert még két lehetséges Janus-arcfélyváltozat, amelyek közül hármat is kétségessé tett az új eredmény. Összegyűjtöttem az eddig ismert Janus-arcfélyeket, erről tartottam előadást idén júniusban a fent felsorolt tudós kollégákkal együtt a pécsi Régészeti Múzeumban.

— *Az arckép hogyan, merre került hozzá?*

2) — A padovai freskón ábrázolt egyik fiatalembert arca nagyon hasonlít a rekonstruált archív. Aztán rábukkantam egy könyvtárlusztárra, amelyen az egyik szereplő valószínűleg szintén a magyar költő.

— *Milyen könyvtárról beszélhetünk?*

3) — Egy 1458-ban, az egykori nápolyi unalokidnak, Anjou Renének újandézokort kötetben, amely Janus tanárának, Veronai Guarinióának a fordítását tartalmazza. A kötetből készült diszpedidnyban két illusztráció látható: az első Guarinió, ahogy anyujája a fordítást egy velencei patricusnak, Jacopo Antonio Marcellónak. A háttérben két férfi áll, egyikük arca markáns, erőteljes, akárcsak a rekonstruált portré Szentimén ó leher Janus Pannoniuss. Ezt akartam bizonyítani azon a pécsi előadáson. A másik képen a tronszéken René látható, előre terdél Jacopo Antonio, és anyujája a kötetet. A kódex Alhiban van, de a képek az interneten is megtalálhatók. Azon persze elgondolkoztam, hogy vajon Janus Pannoniuss szerepel? Erre alapos szempontok alapján is feltételezhető-e, hogy a képen Janus Pannoniuss szerepel? Erre alapos okunk van, hiszen tudjuk, Janus írt egy több ezer soros panegyricust tanárának, Guariniónak, írt egyet Jacopo Antonioának és egy töredékében fennmaradt költeményt Renének is. Tchéb

mindhárom szereplővel kapcsolatban volt. Igen valószínű, hogy jelen kellett lennie a kötet unnepepys átadásán is, amit a kép ábrázol.

4) — *Mit tudunk a panegyricusokról? Miert írta meg Anjou René Pannoniuss?*

— 1442-ben ért véget Anjou René nápolyi unalokidása, 1452-ben Janus 18 éves volt, és óriási hírnévként örvendett költői tehetsége révén a humanisták körében. Ekkoriban az irodalom is a politika eszköztárához tartozott, ezért — Janus tehetségét felismerve — megrendelésre panegyricusokat, dicsőítő költeményeket írtak vele. A már említett velencei patricus, Jacopo Antonio is megbízta egy ilyen mű megírásával. Padovai kapcsolatokat ápolott, és műveit humanistaként összehatározott Janus tanárával, így figyelt fel a magyar fiúra.

5) — *Ki volt a másik költőmunka írója, Anjou René király?*

— René különös alakja volt korának: bár Iulifában már a reneszánsz idejét írják az 1430-as években, a nápolyi király még a lovagkorban élt és gondolkodott: lovagregényeket írt, lovagregédet alapított. Négy évig tartó unalokidásának, 1442-ben, Aragoniái Alfonz vesztét véget, aki oszton alá vette a városot, és elfoglalta a trónt. Anjou Renének ekkor menekülnie kellett, s később is csak fia próbálta visszatérteni apja helyét. Janus Pannoniuss különös feladata az volt, hogy René elvesztett háborújáról írjon dicsőítő költemény.

6) — *Tchéb Janus „királyi megbízást” is kapott. Hogyan juthatott a kúvához?*

— Ekkor irányult a figyelmem arra, hogy Janus miről írt a panegyricusokban, hátha támpontot kapok a bizonyításához, hogy a kódexbéli képen ő látható. Utána néztem a René-panegyricusnak, amelyről úgy tudok, hogy csak egy része van meg. Ahogy kerestem az interneten, egyszer csak megjelent a képernyőn egy P betűs szöveg: „Írt tanulmányt a 19. század végéről. A szerző, francia történetész, egy nápolyi kódexből idézte a szöveg részleteit, amelynek a szerzőjét nem ismerem. Felhívtam a kérdést: vajon ki lehetett ez a humanista költő, aki papíra vetette a René király dicsőítő sorokat? Az idézet sorok egy részét nem volt nehéz azonosítani: meggyőztek a költemény fennmaradt részének elejével. Ebből következik, hogy a szövegben ismertetett sorok csak Janus Pannoniuss Renéhez írt panegyricusának további, mindaddig elvesztettnek hitt részéből származhatnak [...]

7) — *Mit emek a költőmunkák jelentőség?*

— Ez a Janus-panegyricus volt az egyetlen hiányosan fennmaradt darab az elemzésben. [...] A fellékedés legnagyobb jelentősége, hogy a most készülő Janus Pannoniuss kritikai kiadás immár a teljes életművet adhatja közre.

Magyar Hírlap 2009. okt. 10.

Somogyi F. Anikó

1. szöveg: köljegy; az aláírás helyettesítő, a szerző nevére utaló jelzés

1. Döntse el, hogy az alábbi lehetőségek közül mi a szenzációs felfedezés lényege! Húzza alá a helyes választ! Igazolja döntését a szöveg vonatkozó részletének idézésével!

- egy eddig ismeretlen versszöveg megtalálása
- egy eddig ismeretlen versszöveg részletének megtalálása
- egy eddig ismert versszöveg eddig ismeretlen szövegrészének megtalálása
- egy eddig ismeretlen kép megtalálása

1 pont

2. A riportalány az 1. megszólalásában – a lehetséges Janus-ábrázolások előzményeiről szólva – egy freskó alakjairól beszél. Mit állít a freskón ábrázolt valamelyik alakról

- Giorgio Vasari?
- Balogh Jolán?
- Huszti József?

3 pont

3. Foglalja össze az alábbi táblázatban, hogy az interjúalány szerint milyen kutatások hatottak a Janus-ábrázolásokra az utóbbi két évtizedben: az egyes kutatások milyen minőségben, mit csináltak, milyen eredményeit?

A KUTATÓ FOGLALKOZÁSA	TEVÉKENYSÉGE	TEVÉKENYSÉGÉNEK KÖVETKEZMÉNYE, EREDMÉNYE

5 pont

4. A.3. megszólalás két könyvillusztrációról beszél.
 a) A szöveg információit alapján nevezz meg, hogy kik láthatók biztosan a szövegben említett képeken!

2 pont

b) Milyen tényezőt bizonyította van a képeken azonosítható személyek és Janus kapcsolatainak?

„Korlatlan teljesítmény!”

1. utáni példány

Magyar nyelv és irodalom – középszint Név: ..... osztály: .....

c) Szentmártoni Szabó Gyé véli, hogy a könyvillusztráción Janus is látható. Mire alapozza ezt? A szövegből vett idézettel válaszoljon!

- az egyik feltételezés: _____
- a másik feltételezés: _____

2 pont

5. Gyűjtse ki a következő vizslatpontok alapján, hogy mi derül ki a 4-5. megszólalásból a Renéhez írt költeményrel kapcsolatban!

- a költemény - keletkezésének valószínű időpontja: _____
- műfajának latin és magyar megnevezése: _____
- a költemény címzetje: - név: _____
- uralkodásának ideje: _____
- kulturális tevékenysége: _____
- Janus különös feladata: _____
- Janus megbízásának indokoltsága: _____

5 pont

6. A 6. megszólalás a kutatás további folyamatairól beszél. Állapítsa meg, hogy mit ismert és mit nem ismert a következő adatok közül a P szignójú francia történetész, illetve az irodalmi felfedezés előtt Szentmártoni Szabó Géza! Írja a megfelelő rovatba az ismerje, illetve nem ismerje kifejezést!

a P szignójú francia történetész	Szentmártoni Szabó Géza
a René-vers részleteit	
a teljes René-verset	
a René-vers költőjének nevét	
a nápolyi kódexet	

4 pont

frésközi vizsga, I. félév 2010. május 3. 1011

„Korlatlan teljesítmény!”

8. Összegezze a szöveg információját, és döntse el (aláhúzással jelölje), hogy a következő Janus Pannoniusra vonatkozó állítások közül melyik biztos eredmény és melyik feltételezés! Ha feltételezésnek tart egy állítást, igazolja a szöveg egy vonatkozó részletével!

- Megtalálták Janus Pannoniuss maradványait Pécssett. biztos – feltételezés

- A padovai Eremitium-kaporna Szent Kristóf-legenda freskójáról egyértelműen azonosítható Janus Pannoniuss arcképe. biztos – feltételezés

- Veronai Cuarimo fordításkönete díszpeldányának könyvillusztrációján az egyik alak a magyar király. biztos – feltételezés

- Janus Pannoniuss írt Axiou Renéhez panegyricust. biztos – feltételezés

- A P betűs szignóval írt 19. század végi tanulmány Janus költeményéből idéz. biztos – feltételezés

- Az elvesztettnek hitt panegyricus-részlet megtalálható egy nápolyi könyvtárban őrzött kódexben. biztos – feltételezés

6 pont

9. Az alábbi szöveg Szentmártoni Szabó Géza képzeteiből naplója, amely felfedezésének folyamatát mutatja be. Egészítse ki a hiányzó részeket a szövegben található legpontosabb információk alapján (1-5 szó)!

A Janus-ábrázolások iránt akkor ébredt fel az érdeklődésem, mikor értesültem a koponya alapján készült _____ . Az így felarú arc látványosan eltért az eddigi elképzelésektől, egyáltalán nem hasonlított például az eddig közismert, _____ MIV?

_____ található ábrázolásra. Hasonlított viszont szerintem egy, _____ MIV? ugyanezen az alkotáson látható, másik alakhoz. Ugyancsak hasonlított egy _____ HOL? látható egyik alakhoz, amely a _____ MIBEN? taláható. A képen ábrázolt azonosítható személyekhez írt művek közül a _____ MI? után kezdtem kutaimi. Így akadtam a _____ MIRE? taláható kódexből, amely _____ HOL? taláható nem ismert részét is tartalmazza.

36 pont/

7 pont

2. számú melléklet:

Szövegalkotás

Válasszon ki és oldjon meg **egy** feladatot!
A kifejtésben vegye figyelembe a feladatban adott szempontokat! Figyeljen oda a szöveg szerkesztettségére, a nyelvhelyességi és a helyesírási hibákra is! Válasza 1-3 oldal terjedelmű legyen!

1. Érvelés

„[H]a az elektronikus könyv fölébe kerekedik is a nyomtatott könyvnek, nem valószínű, hogy kiszorítaná otthonainkból és mindennapjainkból. Az „e-book” nem öli meg a könyvet. Ahogy Gutenberg zseniális találmánya sem váltotta fel máról holnapra a kódex használatát, sem emez a papirusztekercsekét [...] . A kérdés sokkal inkább az, milyen változásokat hoz majd a képernyőkről olvasás ahhoz képest, amelyhez a könyv lapjait forgatva hozzászoktunk. Mit nyerünk ezekkel az újfajta könyvecskékkel, s főleg mit veszítünk velük? Esetleg régimódi szokásainkat. [...] Egyfajta sajátos, bensőséges viszonyt író és olvasó között, amelyet a hipertextualitás szükségszerűen fellazít.”

(Részlet Jean-Philippe de Tonnac előszavából in Jean-Claude Carrière – Umberto Eco, *Ne remélje, hogy megszabadul a könyvektől*, Európa, Bp., 2010.)

Milyen változásokat figyelhetünk meg a XXI. századi ember olvasási szokásaiban a megelőző korokhoz képest? Milyen kihívásokat intéznek és milyen új lehetőségeket teremtenek ezek a változások, és hogyan befolyásolják az irodalomhoz való viszonyunkat? Válaszában reflektáljon a fentebb olvasható idézetre is!

2. Egy mű értelmezése

IN MEMORIAM DR. K. H. G.

- Hölderlin ist ihnen unbekannt? - kérdezte dr. K. H. G., miközben a lódögnek a gödröt ásta.
- Ki volt az? - kérdezte a német ör.
- Aki a *Hyperion*-t írta - magyarázta dr. K. H. G. Nagyon szeretett magyarázni. - A német romantika legnagyobb alakja. És például Heine?

- Kik ezek? - kérdezte az ör.

- Költők - mondta dr. K. H. G. - Schiller nevét sem ismeri?

- De ismerem - mondta a német ör.

- És Rilket?

- Őt is - mondta a német ör, és paprikavörös lett, és lelőtte dr. K. H. G.-t.

Örkény István, *Válogatott egyperces novellák*, összeáll. Fráter Zoltán. (<http://mek.niif.hu/06300/06345/06345.htm#14>)

A történelmi tapasztalat milyen groteszk vonásai olvashatóak ki a műből? Mit példáz Örkény egypercese a hatalom és kultúra viszonylatában? Állításait a szövegből vett idézetekkel igazolja!

3. Összehasonlító elemzés

Ady Endre: A magyar Messiások

Sósabbak itt a könnyek
S a fájdalmak is mások.
Ezerszer Messiások
A magyar Messiások.

Ezerszer is meghalnak
S üdve nincs a keresztnek,
Mert semmit se tehettek,
Óh, semmit se tehettek.

Kovács András Ferenc: Új magyar Messiások
(Ady után szabadon)

Jósoknak itt ma könnyebb,
S a fájdalmak mismások:
Milliók Messiások
Magyar sok Messiások.

Elmessiásodtak...
Üdvük nincs - majd szereznek.
Mert más mit is tehetnek...
Faképpel elszegődnek:

Beállnak mind keresztnek.

Milyen eszközökkel idézi meg Kovács András Ferenc verse Ady Endre művét, és hogyan játszik rá a költőelőd beszédmódjára? Mennyiben tekinthető Kovács András Ferenc verse Ady paródiának és/vagy újírási-, újraértési kísérletnek? Állításait a szövegből vett idézetekkel igazolja!

3. számú melléklet:

Javítókulcs (szövegalkotás)

Érvelés, egy mű értelmezése, összehasonlító elemzés

Feladatok

Válasszon ki és oldjon meg **egy** feladatot!
A kifejtésben vegye figyelembe a feladatban adott szempontokat! Figyeljen oda a szöveg szerkesztettségére, a nyelvhelyességi és a helyesírási hibákra is!
Válasza 1-3 oldal terjedelmű legyen!

1. Érvelés

„[H]a az elektronikus könyv fölébe kerekedik is a nyomtatott könyvnek, nem valószínű, hogy kiszorítaná otthonainkból és mindennapjainkból. Az „e-book” nem öli meg a könyvet. Ahogy Gutenberg zseniális találmánya sem váltotta fel máról holnapra a kódex használatát, sem emez a papirusztekercsekét [...] . A kérdés sokkal inkább az, milyen változásokat hoz majd a képernyőkről olvasás ahhoz képest, amelyhez a könyv lapjait forgatva hozzászoktunk. Mit nyerünk ezekkel az újfajta könyvecskékkel, s főleg mit veszítünk velük? Esetleg régimódi szokásainkat. [...] Egyfajta sajátos, bensőséges viszonyt ír és olvasó között, amelyet a hipertextualitás szükségszerűen fellazít.”

(Részlet Jean-Philippe de Tonnac előszavából in Jean-Claude Carrière – Umberto Eco, *Ne remélje, hogy megszabadul a könyvektől*, Európa, Bp., 2010.)

Milyen változásokat figyelhetünk meg a XXI. századi ember olvasási szokásaiban a megelőző korokhoz képest? Milyen kihívásokat intéznek és milyen új lehetőségeket teremtenek ezek a változások, és hogyan befolyásolják az irodalomhoz való viszonyunkat? Válaszában reflektáljon a fentebb olvasható idézetre is!

2. Egy mű értelmezése

IN MEMORIAM DR. K. H. G.

- *Hölderlin ist ihnen unbekannt?* - kérdezte dr. K. H. G., miközben a lódögnek a gödröt ásta.

- Ki volt az? - kérdezte a német ör.

- Aki a *Hyperion*-t írta - magyarázta dr. K. H. G. Nagyon szeretett magyarázni. - A német romantika legnagyobb alakja. És például Heine?

- Kik ezek? - kérdezte az ör.

- Költők - mondta dr. K. H. G. - Schiller nevét sem ismeri?

- De ismerem - mondta a német ör.

- És Rilket?

- Őt is - mondta a német ör, és paprikavörös lett, és lelőtte dr. K. H. G.-t.

Örkény István, *Válogatott egyperces novellák*, összeáll. Fráter Zoltán. (<http://mek.niif.hu/06300/06345/06345.htm#14>)

A történelmi tapasztalat milyen groteszk vonásai olvashatóak ki a műből? Mit példáz Örkény egypercese a hatalom és kultúra viszonylatában? Állításait a szövegből vett idézetekkel igazolja!

3. Összehasonlító elemzés

Ady Endre: A magyar Messiások

Sósabbak itt a könnyek
S a fájdalmak is mások.
Ezerszer Messiások
A magyar Messiások.

Ezerszer is meghalnak
S üdve nincs a keresztnek,
Mert semmit se tehettek,
Óh, semmit se tehettek.

Kovács András Ferenc: Új magyar Messiások
(Ady után szabadon)

Jósoknak itt ma könnyebb,
S a fájdalmak mismások:
Milliók Messiások
Magyar sok Messiások.

Elmessiásodtak...
Üdvük nincs - majd szereznek.
Mert mást mit is tehetnek...
Faképpel elszegődnek:

Beállnak mind keresztnek.

Milyen eszközökkel idézi meg Kovács András Ferenc verse Ady Endre művét, és hogyan játszik rá a költőelőd beszédmódjára? Mennyiben tekinthető Kovács András Ferenc verse Ady paródiának és/vagy újraírási-, újraértési kísérletnek? Állításait a szövegből vett idézetekkel igazolja!

Tartalmi kifejtés

	témataratás (megfelelés a feladatnak, szempontoknak, szövegbázisnak, problémaérzékenység)	állítások jellege (világismeret, gondolkodási kulturáltság)	tárgyszerűség (műveltség, tájékozottság)
7-10 pont	<ul style="list-style-type: none"> - megfelelés a választott témának, címnek feladatnak - tartalmas kifejtés - gondolati érettség - ítélőképesség - kritikai gondolkodás megnyilvánulása - személyes álláspont megfogalmazása (feladatfüggő) 	<ul style="list-style-type: none"> - releváns példák, hivatkozások - hihető, meggyőző állítások - kifejtett állítások - megfelelő mennyiségű állítás 	<ul style="list-style-type: none"> - megfelelő tárgyi tudás és tájékozottság - ismeretek helyénvaló alkalmazása - indokolt hivatkozás, idézés
3-6 pont	<ul style="list-style-type: none"> - lényegében megfelel a feladatnak, címnek, témának 	<ul style="list-style-type: none"> - témához tartozó és attól eltérő állítások, kijelentések váltakozása - nem kellően meggyőző példák (pl. az érvek nem mindig támasztják alá a kijelentést kellően) 	<ul style="list-style-type: none"> - általában helytálló tárgyi elemek - nem kellő mélységű, részletességű tárgyi tudás - tárgyi, fogalmi félreértések
1-2 pont	<ul style="list-style-type: none"> - eltérések a témától, címtől, feladattal - feltűnő tartalmi aránytalanság (pl. életrajz túlsúlya) - konkrét kifejtés helyett általánosságok 	<ul style="list-style-type: none"> - kevés releváns példa, utalás - ismétlődések - gyenge, hibás állítások 	<ul style="list-style-type: none"> - hiányos tárgyi tudás - tárgyi, fogalmi félreértések

A szöveg megszerkesztettsége

	felépítés, műfajnak való megfelelés	koherencia, arányosság, tagolás	terjedelem
7-10 pont	<ul style="list-style-type: none"> - megfelel a feladatban megjelölt műfajnak, a témának, gondolatmenetnek - logikus, tudatos felépítés - állítások, gondolati egységek világos kapcsolódása 	<ul style="list-style-type: none"> - van bevezetés, kifejtés, lezárás, elkülönülnek, arányosak - jól tagolt bekezdések - globális és lineáris kohézió megvalósul 	- az elvártaknak megfelelő
3-6 pont	<ul style="list-style-type: none"> - helyenként következtelen felépítés - indokolatlan váltások a gondolatmenetben - részek közötti összefüggések nem mindig világosak 	<ul style="list-style-type: none"> - van bevezetés, kifejtés, lezárás, elkülönülnek, de aránytalanok vagy formálisak - egyenetlenség lényeges és lényegtelen elválasztásában 	- főlegesen hosszú
1-2 pont	<ul style="list-style-type: none"> - széteső szerkezet: zavaros gondolatmenet, nem meghatározható irányba halad 	<ul style="list-style-type: none"> - hiányzó, vagy álbekezdések - nem különülnek el a bekezdések - kohézió hiánya, kohéziót megteremtő eszközök mellőzése 	- kirívóan rövid

Nyelvi minőség

	nyelvi norma, hangnem, stílus	mondat- és szövegalkotás	szókincs
7-10 pont	<ul style="list-style-type: none"> - megfelel a témának, feladatnak, műfajnak, személyes véleménynyilvánításnak 	<ul style="list-style-type: none"> - témának megfelelő, változatos - gördülékeny, élvezetes, választékos 	<ul style="list-style-type: none"> - szabatos, árnyalt, választékos - szakkifejezések helyes használata
3-6 pont	<ul style="list-style-type: none"> - lényegében megfelel a témának, helyzetnek 	<ul style="list-style-type: none"> - nem elég változatos, helyenként nyelvtani-nyelvi hibák 	<ul style="list-style-type: none"> - olykor a köznyelvitől eltér (pl. szleng)
1-2 pont	<ul style="list-style-type: none"> - csak részben felel meg a témának, helyzetnek 	<ul style="list-style-type: none"> - színtelen, igénytelen - dagályos - gyakori nyelvi-nyelvtani hibák 	<ul style="list-style-type: none"> - szegényes - tartalmi jellegű szótévesztések

Lehetséges tartalmi elemek (nem kötelező elemek, mások is elfogadhatóak, amennyiben kellő alátámasztást nyernek)

Érvelés

- a modern ember életmódja
- „e-book” előnyei és hátrányai
- a szórakozás formái akkor és most
- „okostelefonok”, internet, TV
- audiovizuális kultúra, megváltozó befogadói attitűdök
- az olvasás tereinek változása (otthon, könyvtár, nyilvános helyek)
- reflektálás a kísérő szövegre

Egy mű értelmezése

- történelmi tapasztalat: világháború, fogolytábor, diktatúrák, erőszak
- cím értelmezése: jelöltség és jelöletlenség ellentéte, utalás a címbeli főszereplő sorsára
- erőszak és szellemi fölény viszonya
- groteszk és abszurd
- kultúra és hatalom
- német kultúra kettősége: költészet és háború
- felelősség kérdése
- lefokozott elbeszélés-technika
- egyperces novella műfaja
- idézetekkel támasztja alá állítását

Összehasonlító elemzés

- rájátszás eszközei: formai, műfaji utalások Adyra KAF versében, formaimitáció
- intertextualitás

- paródia eszközei: Adyra jellemző egyedi szóalkotási mód imitációja („elmessiásodtak”), hapax legomenon
- politikai-közéleti áthallások
- ironikusság, tragikusság
- a messiás fogalmának újraértelmezése (biblikus hagyomány, költői szerep, devalválódott, kétes értékű egyének)
- idézetekkel támasztja alá állítását

Helyesírás, íráskép

Levonható pontok:

Íráskép rendezett, olvasható: nincs levonás

Íráskép rendezetlen: –1 pont

Pongyola ékezethasználata: –1 pont

Központozásért levonható: –1 pont (5-nél több mondatvégi írásjel elhagyása vagy téves jelölése, vesszőhiba)

Helyesírási hibákért, írásképért összesen levonható pontok: –5 pont

Hibapont	Levonás
1-2	0
3-4	1
5-6	2
7-8	3
9-10	4
11-12	5

Helyesírási típushibák pontozása

Durva hiba (3 pont)

- msh. időtartamának hibás jelölése
- összeolvadás, részleges hasonulás, írásban jelöletlen teljes hasonulás, kiesés hibás jelölése
- kis és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú szavak esetében, melléknevek és egyelemű tulajdonnevekből képzett melléknevek esetében
- igekötős igék egybe-, és különírása

- tagadószó egybeírása igével, névszóval
- ly-j tévesztés közhasználatú szavak esetében
- felszólító módú igealakok hibái

Súlyos hiba (2 pont)

- közhasználatú szavak egybe-, különírásának hibái
- elválasztási hibák
- mgh. időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban
- mondatkezdő nagybetű tévesztése

Egyéb hiba (1 pont)

- nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái
- köznevek kezdőbetűjének tévesztése
- betűtévesztés

Pontozás

A szövegalkotásra összesen 30 pont szerorzhető, amely a három részpontoszámból (tartalom, megszerkesztettség, nyelvi minőség) áll össze, és az íráskéért valamint a helyesírási hibákért járó pontlevonásokkal együtt adja a dolgozat a dolgozat végleges pontszámát, és az érdemjegyet.

Pontszám	Érdemjegy
24-30	5 (jeles)
18-23	4 (jó)
12-17	3 (közepes)
6-11	2 (gyenge)
0-5	1 (elégtelen)

4. számú melléklet

Név, osztály:

Tanulói önértékelés – érvelő típusú esszé műfaji szerkezeti szempontból való önértékelésére becslési skálával¹

Kérlek, olvasd el figyelmesen a következő állításokat, amelyek segítségével értékeled saját munkádat az ötfokú skálán, a megfelelő szám bekarikázásával, ahol az **1** – *egyáltalán nem*, és az **5** – *teljes mértékben*! Légy őszinte, csak azt írd, amit valóban gondolsz! (Munkád értékelése független saját értékelésedtől, azt semmilyen módon nem befolyásolja!)

Szempontok, állítás	Becslés
Értelmeztem a címbeli kérdést, állítást, feladatot, kapcsolódtam a témát felvezető idézethez.	1 2 3 4 5
Véleményem kialakításához mozgósítottam, felhasználtam és rendszereztem a témával kapcsolatos tudásomat.	1 2 3 4 5
Állításomat a tárgyalásban érvekkel és példákkal támasztottam alá, meggondoltam és megfogalmaztam, hogy az egyes érvek, példák hogyan kapcsolódnak egymáshoz.	1 2 3 4 5
Törekedtem a mások számára is érthető, világos fogalmazásra.	1 2 3 4 5
Meggondoltam, rögzítettem más véleménylehetőséget is, melyet igyekeztem megcáfolni.	1 2 3 4 5
A befejezésben következtetést vontam le, és újrafogalmazással megerősítettem saját álláspontomat.	1 2 3 4 5

---

¹ PETHŐNÉ (2005), 195.

Név, osztály:

Tanulói önértékelés – egy irodalmi mű értelmezéséhez kapcsolódó esszé-típusú szöveg értékelésére becslési skálával²

Kérlek, olvasd el figyelmesen a következő állításokat, amelyek segítségével értékeled saját munkádat az ötfokú skálán, a megfelelő szám bekarikázásával, ahol az **1** – *egyáltalán nem*, és az **5** – *teljes mértékben*! Légy őszinte, csak azt írd, amit valóban gondolsz! (Munkád értékelése független saját értékelésedtől, azt semmilyen módon nem befolyásolja!)

A minősítés szempontja	Állítás	Becslés
Szerkezet/műfaj 1. bevezetés	Képes voltam a téma (cím, kérdés, feladat) tág értelmezésére, és ebből kiindulva néhány részletesen vizsgálandó szempont indoklással történő kiválasztására.	1 2 3 4 5
Szerkezet/műfaj 2. tárgyalás	Képes voltam kiválasztott szempontjaimat logikus rendbe fűzve részletes értelmezést adni. Képes voltam állításaimat a szövegből vett idézetekkel alátámasztani, a példákat értelmezni. Képes voltam gondolatmenetemet a retorikai szabályoknak megfelelően felépíteni, induktív és/vagy deduktív módon.	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5
Szerkezet/műfaj 3. befejezés	Képes voltam a befejezésben visszatérni a kiválasztott szempontokhoz, és összegezni vizsgálódásaim eredményeit. Képes voltam az összegzés nyomán logikus következtetéseket levonni, saját véleményét megfogalmazni.	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5
Globális szerkezet	Szövegem megfelel a terjedelmi elvárásoknak, arányos és jól tagolt, lokálisan és globálisan egyaránt koherens.	1 2 3 4 5
Műveltség (tudásbázis)	Esszém meggyőzően bizonyítja, hogy biztos ismeretekkel és interpretációs eljárásokkal rendelkezem az irodalmi szövegekre, motívumokra, művelődéstörténeti kontextusokra vonatkozóan.	1 2 3 4 5
Gondolkodás	Szövegem igazolja problémaérzékenységet, önálló, eredeti és kritikus gondolkodásomat, érvelő és rendszerező-képességet, tárgyszerűsége és önálló véleményformálásra törekvésem egyensúlyát.	1 2 3 4 5
Hatásosság	Szövegem átütő hatású (pl. tartalmaz izgalmas szófordulatokat, változatos modalitást, hatásos párhuzamokat, ellentéteket, kérdésfelvetéseket, meglepő következtetéseket).	1 2 3 4 5
Nyelvi minőség	Munkám a köznyelvi norma biztos ismeretéről tanúskodik, szóhasználatom a tartalomhoz illően adekvát, változatos stílusom szabatos, világos, lényegre törő, gördülékeny stílusú és megfelel a kommunikációs helyzetnek.	1 2 3 4 5
Helyesírás, íráskép	Kézírásom olvasható, a szöveg írásképem rendezett, helyesírásom biztos, látható az önkorrektúra való törekvésem.	1 2 3 4 5

² Uo., 194.

Név, osztály:

Tanulói önértékelés –összehasonlító típusú esszé műfaji szerkezeti szempontból való önértékelésére becslési skálával³

Kérlek, olvasd el figyelmesen a következő állításokat, amelyek segítségével értékeled saját munkádat az ötfokú skálán, a megfelelő szám bekarikázásával, ahol az **1** – *egyáltalán nem*, és az **5** – *teljes mértékben*! Légy őszinte, csak azt írd, amit valóban gondolsz! (Munkád értékelése független saját értékelésedtől, azt semmilyen módon nem befolyásolja!)

Szemponatok, állítás	Becslés
Röviden bemutattam az összehasonlítandó műveket.	1 2 3 4 5
Indokoltam az irodalmi alkotások összevethetőségét.	1 2 3 4 5
Több szempontot javasoltam az összehasonlításhoz.	1 2 3 4 5
Javasolt szempontjaim közül kiválasztottam néhányat, hogy részletesen megvizsgáljam dolgozatom kifejtő részében.	1 2 3 4 5
Indoklást fűztem a kiválasztott szempontokhoz.	1 2 3 4 5
Megjósoltam a vizsgálandó szempontokra adható választ.	1 2 3 4 5

---

³ *Uo.*, 196.

5. számú melléklet:

Nyelvi totó

Hogyan írjuk a következő szavakat? (Jelölés: 1 egybe, 2 külön, X kötőjellel)¹

1.	napról napra	2
2.	már-már	x
3.	Babits-féle	x
4.	belépőjegy	1
5.	föld alatti (üreg)	2
6.	békeszerződés-tervezet	x
7.	izzó fém	2
8.	József Attila-díjas	x
9.	senki sem	2
10.	limlom	1
11.	irul-pirul	x
12.	autómentő	1
13.	csapolt sör	2

Házi feladat

Egybe, külön vagy kötőjellel, de miért is? Milyen helyesírási szabály vonatkozik a következő szavak írásmódjára? Keresd ki a *Helyesírási szabályzat*ból?²

	Szó	Helyesírási szabály vagy elv
1.	lépre csal	állandósult szókapcsolatokat külön írjuk
2.	más-más	változatlan formájú tagokból szókettőzéssel írott szavakat kötőjellel írjuk
3.	várva várt	ugyanaz a szó különböző toldalékkal ellátott változataiból képzett szószerkezetet különírjuk
4.	hébe-hóba	mindkét tagjukon külön-külön toldalékolható ikerszavakat kötőjellel írjuk
5.	hercehurca	csak a végükön toldalékolható ikerszavakat egybeírjuk
6.	kiváló termék	az -ó, -ő képzős igeneveket, ha alkalmi minőségjelzős szószerkezetben állnak különírjuk
7.	tízperces	mennyiségjelzős szerkezeteket egybeírjuk
8.	Kossuth-díj	díjak neveit kötőjellel írjuk
9.	Ady-féle	a -fajta, -féle, -szerű, -rétű, -nemű képzőszerű utótaggal ellátott tulajdonneveket kötőjellel írjuk
10.	hazamegy	igekötők esetében, ha az igekötő megelőzi az igét egybeírjuk
11.	egynemű	a -fajta, -féle, -szerű, -rétű, -nemű képzőszerű utótaggal ellátott közneveket egybeírjuk
12.	halványlila	a színárnyalatot jelölő melléknévi jelzőt egybeírjuk a szint jelölő melléknévekkel
13.	eget-földet	kötőjellel kapcsoljuk az egyformán toldalékolt szavakból álló mellérendelő összetételek tagjait

¹ A szavakat felolvastam, a tanulóknak pedig hallás után kellett eldönteniük, hogy egybe, külön vagy kötőjellel kell írni a szavakat. Az ellenőrzésnél felelevenítettük a hozzájuk kapcsolódó szabályokat is.

² A házi feladat a szabály tudatosítását célozta, ezért adtam utasításba, hogy a *Helyesírási szabályzat*ban nézzenek is utána az adott szavak helyesírására vonatkozó szabályoknak, majd rögzítsék is.

Gyakorlás (Helyesírás, nyelvhelyesség)

I. Tulajdonnevek helyesírása – Válaszolj a következő kérdésekre! Válaszaiddban ügyelj a helyesírásra!

1. Kit nevezett Kossuth a „legnagyobb magyarnak”? .....
2. Mi a neve a „legnagyobb magyar” édesapjának? .....
3. Mit alapított meg 1802-ben magángyűjteményének közgyűjteménnyé való tételével? .....
4. Melyik intézmény őrzi ma a nevét? .....
5. Mit tartunk „a legnagyobb magyar” legfőbb művének, amely Buda és Pest közötti közlekedést nagyban megkönnyítette. ....
6. Sorolj fel három budapesti hidat! .....
7. Mi Molnár Ferenc közismert ifjúsági regényének címe? .....
8. Mi Jókai regényének címe, amelynek főszereplője Tímár Mihály dunai hajós? .....
9. Melyik közkezdvelt női magazin szlogenje: „Jár nekem.” .....
9. Írj példát egy nyelvészeti (vagy nyelvművelő)- és egy kortárs irodalmi folyóiratra! .....
10. Mi volt Magyarország hivatalos megnevezése az Alaptörvény 2011-es életbe lépése előtt? .....

II. Tulajdonnévből mellékevet – Képezd meg a következő tulajdonnevek –i képzős alakját!

1. Mikszáth	6. Szépművészeti Múzeum
2. Kossuth Lajos	7. Helsinki
3. New York	8. Fehér-hegy
4. Lánchíd	9. János-hegy
5. Margit híd	10. Hajdú-Bihar megye

III. Szóegyenlet – Oldd meg a következő szóegyenleteket!

1. Madách + <i>-val</i> =	6. Thomas Mann + <i>-nak</i> =
2. Kiss + <i>-vel</i> =	7. Balzac + <i>-val</i> =
3. Nemzeti Múzeum + <i>-ban</i> =	8. Rousseau + <i>-i</i> =
4. Nyugat + <i>-beli</i> =	9. Marseille + <i>-i</i> =
5. Magyar Hírlap + <i>-beli</i> =	10. Félix + <i>-vel</i> =

IV. Hol hiányzik a kötőjel?

1. Fertő tó
2. Csengő utca
3. Petőfi féle
4. Ferenc József szerű
5. Széna tér
6. Duna Tisza köze
7. Al Duna
8. Borsod Abaúj Zemplén megye
9. Buda hegység
10. Anna barlang

V. Milyen nyelvhelyességi hibákat ismersz fel a következő mondatokban. Javítsd is ki őket!

A koncertek szünet nélkül rendeződnek.

Az iskola nem rendelkezik uszodával.

Nagy fáradtságba került a munkát elvégezni.

A Felező díjcsomaggal telefonbeszélgetéseit kapcsolási díj nélkül bonyolíthatja.

Nyolc óra magasságában találkozunk.

Bettit először az egyik soproni vendéglőben ismertem meg.

Debrecenbe élek.

Most már fejezd abba!

A médiákban manapság az oktatás gyakran megjelenő kérdés. (!)

Feloltom a lámpát.

Nem szabadna ezt tenni!³

VI. Az alábbi szöveg egy import háztartási berendezés biztonsági utasításait tartalmazza, szerzőjének valószínűleg nem magyar az anyanyelve. Fogalmazd át úgy a szöveget, hogy abból tűnjenek el a magyartalan megfogalmazások, a nyelvhelyességi és helyesírási hibák!⁴

Ez a készülék megfelel a technikai szabályoknak és a hatályban lévő normáknak.

Az első használat előtt ellenőrizze, hogy az áramkör feszültsége megfelel a készüléken lévő táblára jegyzett árammal. Nem szabad a készüléket meleg lemezre helyezni, vagy lángforrás közelében használni. Csak egy stabil és vízföcskölés mentes helyen legyen használva.

A készüléket ki kell azonnal kapcsolni:

- ha a működésben valami rendellenesség keletkezik,
- minden tisztítás és karbantartás előtt,
- a használat után.

Nem szabad kikapcsolni a zsinórt kirántva.

Egy háztartási készüléket nem szabad használni ha:

- leesett a földre,
- a zsinór megsérült.

Ezekben az esetekben, és minden más javításért, szükséges egy felhatalmazott szervízhez fordulni. Ez a termék háztartási használatra lett készítve.

³ Forrás: <http://forum.hwsz.hu/topic/21404-magyartalan-mondatok>.

⁴ CSICSAY (2006), 47.

1. Évelő

Pencsokt fogot

12.A

Egyre fontosabbá vált az a kérdés, hogy elektronikusan vagy papírral, az szokásos módon fogunk-e néki egy (kötet) könyvnek. Ez a legfontosabb kérdés, de felvet sok más apró kérdést is. Szeretném most kifejtetni miért jobb illetve miért nem volt véget a hagyományos könyvek olvasásával az "e-book".

Egyre több "koncept" illetve "tablet" jelenik meg, amelyek segítségével gyorsabban elérhetők a könyvek az interneten keresztül. Sokkal kényelmesebb is, hiszen kíméljük, ha mennünk vanattal és a nyomtatottakba szeretnénk beleolvasni. Ezzel szemben egy "e-book"-ot előveszünk a zsebünkből és már olvashatjuk is. A nyomtatott könyvekkel szemben az elektronikus könyvek nem kerülnek pénzbe vagy, ha mégis azoké rendelkezésünkre állnak. Tehát sokkal olcsóbbak mint, ha elmennünk és egy boltban vásároljuk meg azokat.

~~(Könyv nem egy könyv)~~

Sabak szerint veszünk az élemlől, ha a modern könyvet választjuk, mert nem tudjuk élni a bensőséges hangulatot az írással. Vagy (jazz) csak felületesen éljük át a ^{szöveget} "e-könyv" használatánál. De ez nem igaz, ugyanígy meg lehet találni a közös hangot a szöveggel, vagy bele tudjuk élni magunkat egy klasszikus könyvbe. Hiszen egy hagyományos ~~könyv~~ könyvhez képest csak pluszt adhat, mert az ugyanolyan szöveggel és papírral van megírva, kényelmesebb színes képekkel és bevezetővel alakítható betűmérettel van kiegészítve.

Az emberek nem akarják becsülni a könyveket, csak gyorsabb
kézelésért és ~~sem~~ ~~szelvény~~ ~~okosabb~~ lehetőségeket választanak az olvasásra.
Az "e-book" nem oldja meg a könyvet, hiszen nem kell választanunk a
két lehetőség közül. Ez sokat utaztam és ~~erős~~ amikor kedvem támad olvasni,
akkor az modern könyvet veszem elő, mert több könyv van rajta és nem
kell cipelni egy nehéz könyvet. De, amikor ottlen vagyok akkor a hagyományos
könyvet veszem elő. Az elektronikus könyvek nem tudják elapadni a régi könyveket,
mert azok olvasása szakács, egy hagyomány amit örökök az emberek.
Né nemélje, hogy megpróbálod a könyvtárat "bejenni az látnivaló".

Tartalom: 10/8

megismerkedés: 10/7

nyelvi minőség: 10/7

helyesírás/írás: 10/7

-2

30/20

(4)
3

Kedves Tanulói

Az alábbi tanulói önértékelés kitöltésével nagyban hozzájárulnál szakdolgozatom sikeres megírásához, és egyben sokat segítenél abban, hogy az év eleji felmérő megoldásával kapcsolatos problémákat, felmerülő kérdéseket minél szélesebb körben legyen képes feltárni és megismerni. Utóbbit – reményeim szerint – a későbbiekben annak a célnak a szolgálatába állíthatom, hogy a magyar érettségi az osztálynak, és személy szerint neked, minél jobb eredménnyel záruljon! Természetesen a szakdolgozatban sem a nevedet, sem semmi olyan adatot nem fogok közölni, amely alapján beazonosítható lennél, adataidat, válaszaidat maximális diszkrécióval, a hatályos adatvédelmi jogszabályok figyelembe vételével fogom kezelni. A kitöltéssel egyben hozzájárulsz ahhoz, hogy a kérdőívet kutatásomhoz felhasználhassam.

Türelemedet, fáradságodat és a kérdőív kitöltését előre is köszönöm! B. Á. I.

Név, osztály: *Bencsik 12.A*

Tanulói önértékelés – érvelő típusú esszé műfaji szerkezeti szempontból való önértékelésére becslési skálával

Kérek, olvasd el figyelmesen a következő állításokat, amelyek segítségével értékeled saját munkádat az ötfokú skálán, a megfelelő szám bekarikázásával, ahol az **1 – egyáltalán nem**, és az **5 – teljes mértékben**! Légy őszinte, csak azt írd, amit valóban gondolsz! (Munkád értékelése független saját értékelésedtől, azt semmilyen módon nem befolyásolja!)

Szempontok, állítás	Becslés
Értelmeztem a címbeli kérdést, állítást, feladatot, kapcsolódtam a témát felvezető idézethez.	1 2 3 4 5
Véleményem kialakításához mozgósítottam, felhasználtam és rendszereztem a témával kapcsolatos tudásomat.	1 2 3 4 5
Állításomat a tárgyalásban érvekkel és példákkal támasztottam alá, meggondoltam és megfogalmaztam, hogy az egyes érvek, példák hogyan kapcsolódnak egymáshoz.	1 2 3 4 5
Törekedtem a mások számára is érthető, világos fogalmazásra.	1 2 3 4 5
Meggondoltam, rögzítettem más véleménylehetőséget is, melyet igyekeztem megcáfolni.	1 2 3 4 5
A befejezésben következtetést vontam le, és újrafogalmazással megerősítettem saját álláspontomat.	1 2 3 4 5

Az emberek olvastak eddig is, olvasnak ma is, és fogják majd továbbra is. Az olvasás mindig is fogja lenni az emberek életének fontos részét. Az olvasás mindig is fogja lenni az emberek életének fontos részét.

Az emberek nem letehetek olvasók, vagy e-book-ok, addig az olvasó emberek 99,9%-a könyvet / újságot olvasott. Napjainkban pontosan ez az arány. Ez köszönhető a digitalizációnak, valamint a szórakoztatásnak / kulturának. Az emberek lassan elmozdultak a könyvtárak és könyvesboltok felől.

Egyrészt ott van a háttérben a technika fejlődése és más okok miatt is kezdtek el az emberek a könyvek iránt kevésbé érdeklődni, viszont még mindig megmaradt az az élmény, amikor kézbe veszünk egy "őreg" könyvet, és szinte bele tudjuk nézni a múltba. Ezért a könyvek iránti érdeklődés nem fog teljesen megszűni, hanem csak át fog változni. A könyvek iránti érdeklődés nem fog teljesen megszűni, hanem csak át fog változni.

Napjainkban elektronikai eszközökkel lehet elérni a könyvek iránti érdeklődést. Ha esetleg az olvasóknak van kedvük talán Alexandre Dumas olvasni, melyet hozzák az okostelefonok és olvashatjuk is azt nagyon könnyen és gyorsan. Az okostelefonok iránti érdeklődés az olvasás iránti érdeklődést nem fogja teljesen elváltatni, hanem csak át fog változtatni.

Az E-book használata pedig még egyszerűbb és nem jár annyi költséggel, mint az okostelefon. Egy kis idővel ez a helyzet változhat, az okostelefonok iránti érdeklődés az olvasás iránti érdeklődést nem fogja teljesen elváltatni, hanem csak át fog változtatni.

Összegezzük a technika irradaló hatásait, arra kell figyelni, hogy interneten / elektronikus könyvet olvasva, még nem biztos, hogy ki fogja dobni a könyvet otthonról.

Kedves Tanuló!

Az alábbi tanulói önértékelés kitöltésével nagyban hozzájárulnál szakdolgozatom sikeres megírásához, és egyben sokat segítenél abban, hogy az év eleji felmérő megoldásával kapcsolatos problémákat, felmerülő kérdéseket minél szélesebb körben legyen képes feltárni és megismerni. Utóbbit – reményeim szerint – a későbbiekben annak a célnak a szolgálatába állíthatom, hogy a magyar érettségi az osztálynak, és személy szerint neked, minél jobb eredménnyel záruljon! Természetesen a szakdolgozatban sem a nevedet, sem semmi olyan adatot nem fogok közölni, amely alapján beazonosítható lennél, adataidat, válaszaidat maximális diszkrécióval, a hatályos adatvédelmi jogszabályok figyelembe vételével fogom kezelni. A kitöltéssel egyben hozzájárulsz ahhoz, hogy a kérdőívet kutatásomhoz felhasználhassam.

Türelemedet, fáradságodat és a kérdőív kitöltését előre is köszönöm! B.Á.I.

Név, osztály: MARK, 12/A

Tanulói önértékelés – érvelő típusú esszé műfaji szerkezeti szempontból való önértékelésére becslési skálával

Kérlek, olvasd el figyelmesen a következő állításokat, amelyek segítségével értékeled saját munkádat az ötfokú skálán, a megfelelő szám bekarikázásával, ahol az **1 – egyáltalán nem**, és az **5 – teljes mértékben**! Légy őszinte, csak azt írd, amit valóban gondolsz! (Munkád értékelése független saját értékelésedtől, azt semmilyen módon nem befolyásolja!)

Szemponok, állítás	Becslés
Értelmeztem a címbeli kérdést, állítást, feladatot, kapcsolódtam a témát felvezető idézethez.	1 2 3 4 ☒ 5
Véleményem kialakításához mozgósítottam, felhasználtam és rendszereztem a témával kapcsolatos tudásomat.	1 2 3 4 ☒ 5
Állításomat a tárgyalásban érvekkel és példákkal támasztottam alá, meggondoltam és megfogalmaztam, hogy az egyes érvek, példák hogyan kapcsolódnak egymáshoz.	1 2 3 ☒ 4 5
Törekedtem a mások számára is érthető, világos fogalmazásra.	1 2 3 ☒ 4 5
Meggondoltam, rögzítettem más véleménylehetőséget is, melyet igyekeztem megcáfolni.	1 2 3 ☒ 4 5
A befejezésben következtetést vontam le, és újrafogalmazással megerősítettem saját állásponatomat.	1 2 3 4 ☒ 5

Egy mű értelmezése

Lilla

1. Memoriam Dr. K. K. G.

Orkények ez az eggyerese a hatalom és a kultúra megismerésítője. A novella rövid terjedelmű, kevés szereplővel néhány helyszínen játszódó ~~hosszú~~ mű. jellemző rá a csattanó szerű zárlat.

A mű címe (In Memoriam Dr. K. K. G.) kétségtelenül utalást tesz a novella egyik szereplőjére is. Ugyan ~~csak~~ nagyon rövid, de megfigyelhető benne egy cselekményív. Az alapszituáció az, hogy a két szereplő egy gödör és egy elpusztult lónak. A ~~titok~~ ^{titok} probléma, hogy a gödöradó személy, aki valószínűleg egy egyszeri közember tanultabb, mint a német ör. A bonyodalom/probléma abban mutatkozik meg, hogy a német ör. lelőve a gödöradót.

A novella értelmezhető a probléma felől. Így az látszik egyfelől, hogy a bonyodalom a társadalmi különbségekből adódott. Közben a gödöradó lelővésének az oka lehet az, hogy a német ör. kevesebbnek érzi magát amiatt, hogy a kulturális ismerete kevesebb, mint Dr. K. K. G.-nek, és ezt ~~nem~~ a helyzetet nem tudja kezelni. A műben a német romantikai alakjairól van szó, így megfigyelhető az is, hogy az egyszeri emberek mennyivel fontosabb a hagyomány, mint annak, aki hatalmi pozíciót tölt be. A német ör. irigységére utal az elvörösödés.

Orkény eggyerese a hatalmat és a kultúrát állítja egymással szembe. A hatalom megteremtője a német ör., míg a kultúrát a gödöradó Dr. K. K. G. Orkény azt példálja a hatalom és a kultúra viszonyában, hogy bármennyire is fontos a kultúra a hatalom tud győzni felette.

Saját véleményem szerint fontos lenne a gyökereink feltárása és a hagyományunk tisztítása. Ez elég kevés esetben nyilvánul meg, hiszen az emberek általában nagyobb hangsúlyt fektetnek a jelenükre, a most elérhető pozícióikra, mint a múltjukra.

tartalom: 10/5

megismerkedés: 10/6

nyelvi minőség: 10/10

helyesírás, íráskép:

30/18

4/3

Kedves Tanuló!

Az alábbi tanulói önértékelés kitöltésével nagyban hozzájárulnál szakdolgozatom sikeres megírásához, és egyben sokat segítenél abban, hogy az év eleji felmérő megoldásával kapcsolatos problémákat, felmerülő kérdéseket minél szélesebb körben legyen képes feltárni és megismerni. Utóbbit – reményeim szerint – a későbbiekben annak a célnak a szolgálatába állíthatom, hogy a magyar érettségi az osztálynak, és személy szerint neked, minél jobb eredménnyel záruljon! Természetesen a szakdolgozatban sem a nevedet, sem semmi olyan adatot nem fogok közölni, amely alapján beazonosítható lennél, adataidat, válaszaidat maximális diszkrécióval, a hatályos adatvédelmi jogszabályok figyelembe vételével fogom kezelni. A kitöltéssel egyben hozzájárulsz ahhoz, hogy a kérdőívet kutatásomhoz felhasználhassam.

Türelemedet, fáradságodat és a kérdőív kitöltését előre is köszönöm! B.Á.I.

Név, osztály: *Billa 11.a*

Tanulói önértékelés – egy irodalmi mű értelmezéséhez kapcsolódó esszé-típusú szöveg értékelésére becslési skálával

Kérlek, olvasd el figyelmesen a következő állításokat, amelyek segítségével értékeled saját munkádat az ötfokú skálán, a megfelelő szám bekarikázásával, ahol az 1 – *egyáltalán nem*, és az 5 – *teljes mértékben*! Légy őszinte, csak azt írd, amit valóban gondolsz! (Munkád értékelése független saját értékelésedtől, azt semmilyen módon nem befolyásolja!)

A minősítés szempontja	Állítás	Becslés
Szerkezet/műfaj 1. bevezetés	Képes voltam a téma (cím, kérdés, feladat) tág értelmezésére, és ebből kiindulva néhány részletesen vizsgálandó szempont indoklással történő kiválasztására.	1 2 3 4 5
Szerkezet/műfaj 2. tárgyalás	Képes voltam kiválasztott szempontjaimat logikus rendbe fűzve részletes értelmezést adni. Képes voltam állításaimat a szövegből vett idézetekkel alátámasztani, a példákat értelmezni. Képes voltam gondolatmenetemet a retorikai szabályoknak megfelelően felépíteni, induktív és/vagy deduktív módon.	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5
Szerkezet/műfaj 3. befejezés	Képes voltam a befejezésben visszatérni a kiválasztott szempontokhoz, és összegezni vizsgálódásaim eredményeit. Képes voltam az összegzés nyomán logikus következtetéseket levonni, saját véleményem megfogalmazni.	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5
Globális szerkezet	Szövegem megfelel a terjedelmi elvárásoknak, arányos és jól tagolt, lokálisan és globálisan egyaránt koherens.	1 2 3 4 5
Műveltség (tudásbázis)	Esszém meggyőzően bizonyítja, hogy biztos ismeretekkel és interpretációs eljárásokkal rendelkezem az irodalmi szövegekre, motívumokra, művelődéstörténeti kontextusokra vonatkozóan.	1 2 3 4 5
Gondolkodás	Szövegem igazolja problémaérzékenységet, önálló, eredeti és kritikus gondolkodásomat, érvelő és rendszerező-képességet, tárgyszerűségre és önálló véleményformálásra törekvésem egyensúlyát.	1 2 3 4 5
Hatásosság	Szövegem átütő hatású (pl. tartalmaz izgalmas szófordulatokat, változatos modalitást, hatásos párhuzamokat, ellentéteket, kérdésfelvetéseket, meglepő következtetéseket).	1 2 3 4 5
Nyelvi minőség	Munkám a köznyelvi norma biztos ismeretéről tanúskodik, szóhasználatom a tartalomhoz illően adekvát, változatos stílusom szabatos, világos, lényegre törő, gördülékeny stílusú és megfelel a kommunikációs helyzetnek.	1 2 3 4 5
Helyesírás, íráskép	Kézírásom olvasható, a szöveg írásképem rendezett, helyesírásom biztos, látható az önkorrekcióna való törekvésem.	1 2 3 4 5

Novellaelemzés

Utolsó
oldal

Örkény István: In Memoriam
tartalom: 10/10
megnevezettség: 10/10
nyelvi minőség: 10/10
helyszín, időp: Dr. K. H. G.
30130 (5)3 Ez igen!

Örkény István a modern magyar novella-
írás egyik meghatározó alakja, „egy perces”
novelláival került be a közbudatba. Ezek a
művek a novella minden tulajdonságával
rendelkeznek, csak azt tömörítve tartják az
olvasó elé. Egyik ilyen mű az In Memoriam
dr. K. H. G.

A mű címe már egy rövid történetet mond
el. „In Memoriam” (latin) jelentése: valakinek
az emlékére. A dr. K. H. G. pedig a főszereplő
jelöli. Már a címből következtethetünk a
fragilis végüliféltre, de lássuk hogy bontja
est ki a mű.

Az alapszituációban két szereplő látnak,
dr. K. H. G. és egy német orvos, amint dr. K. H. G.
egy doglós szűk és éppen egy gödrös. A
jelentés nagyon naturalis, mégis meglehetősen
magasos téma, a költészet kerül előtérbe.

Sorra hangzanak el a legújabb német
költők dr. K. H. G. (szó) szájából, de az orvos
nem ismeri őket, és kifejezetten kellemetlenül
érzi magát miatta. Szituációjából csak egy
kintab balat. Végül dr. K. H. G.-val.

A szereplők felépítése is érdekes. Dr. K. H. G.
titulusából ítélve értelemiség, aki jól ismeri
az irodalmat is, de mégis neki kell élni a

göd röt, az ör felügyeltek alatt. Az hogy nevével,
csak kezdőbetűit tudjuk személyeskedni, és
miből ő csak **rob** lenne*. Az örrel sem
derül ki sokkal több, csak az, hogy német
nemzetiségű és nem járban az irodalomban,
de ez utóbbi tény kifejezetten zavarja.

Kétőzűs viszonya jelképes értékű. Dr. K.H.G.
az értelmiség, aki meguntatja a tudósát
(még ha ez az életbe is kerül), az ör pedig
(~~a tanulással~~) a műveltség, de hatáskörrel
rendelkező karakter, aki nem bírja elfogadni,
hogy van aki nála többet tud. Itt a kulturális
értékek egyrészről mién a hatáskör alá vannak
rendelve, de mégis, a hatáskörrel rendelkező
is vágyik a kulturális értékekre, ami olyan
alapvető ambivalenciából, ami csak az
egyik oldalán tud feloldani.

Az elbeszélő is érdekes, főleg azért mert
összesen két sort kap a történetben, viszont
annyi kiderül, hogy 6/3. személyben, objektív
elbeszélőként mondja el a történetet.

Szintén érdekes, hogy a művet a prózairodalom
szervezői, a művelődési intézmények egy prózairodalomként.

Úgy vélem szerint, a mű a modern
társadalom „gömbölyödés” állítja fel, ahol a
hatáskör irányítja a kultúrát és a hatáskör
elpusztítja a kultúrát, ha az nem szolgálja.

Ezért érdekesek a történet ismétlődő epizódjai,
mert egy komoly problémát képez kibontani
próza sorban.

* Ez ~~az~~ adja a mű prózairodalomtét „a rob dolton!”

Kedves Tanuló!

Az alábbi tanulói önértékelés kitöltésével nagyban hozzájárulnál szakdolgozatom sikeres megírásához, és egyben sokat segítenél abban, hogy az év eleji felmerő megoldásával kapcsolatos problémákat, felmerülő kérdéseket minél szélesebb körben legyen képes feltárni és megismerni. Utóbbit – reményeim szerint – a későbbiekben annak a célnak a szolgálatába állíthatom, hogy a magyar érettségi az osztálynak, és személy szerint neked, minél jobb eredménnyel záruljon! Természetesen a szakdolgozatban sem a nevedet, sem semmi olyan adatot nem fogok közölni, amely alapján beazonosítható lennél, adataidat, válaszaidat maximális diszkrécióval, a hatályos adatvédelmi jogszabályok figyelembe vételével fogom kezelni. A kitöltéssel egyben hozzájárulsz ahhoz, hogy a kérdőívet kutatásomhoz felhasználhassam.

Türelemedet, fáradságodat és a kérdőív kitöltését előre is köszönöm! B. Á. I.

Név, osztály:

Utibla G.

Tanulói önértékelés – egy irodalmi mű értelmezéséhez kapcsolódó esszé-típusú szöveg értékelésére becslési skálával

Kérlek, olvasd el figyelmesen a következő állításokat, amelyek segítségével értékeled saját munkádat az ötfokú skálán, a megfelelő szám bekarikázásával, ahol az 1 – egyáltalán nem, és az 5 – teljes mértékben! Légy őszinte, csak azt írd, amit valóban gondolsz! (Munkád értékelése független saját értékelésedtől, azt semmilyen módon nem befolyásolja!)

A minősítés szempontja	Állítás	Becslés
Szerkezet/műfaj 1. bevezetés	Képes voltam a téma (cím, kérdés, feladat) tág értelmezésére, és ebből kiindulva néhány részletesen vizsgálandó szempont indoklással történő kiválasztására.	1 2 3 4 5
Szerkezet/műfaj 2. tárgyalás	Képes voltam kiválasztott szempontjaimat logikus rendbe fűzve részletes értelmezést adni. Képes voltam állításaimat a szövegből vett idézetekkel alátámasztani, a példákat értelmezni. Képes voltam gondolatmenetemet a retorikai szabályoknak megfelelően felépíteni, induktív és/vagy deduktív módon.	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5
Szerkezet/műfaj 3. befejezés	Képes voltam a befejezésben visszatérni a kiválasztott szempontokhoz, és összegezni vizsgálódásaim eredményeit. Képes voltam az összegzés nyomán logikus következtetéseket levonni, saját véleményem megfogalmazni.	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5
Globális szerkezet	Szövegem megfelel a terjedelmi elvárásoknak, arányos és jól tagolt, lokálisan és globálisan egyaránt koherens.	1 2 3 4 5
Műveltség (tudásbázis)	Esszém meggyőzően bizonyítja, hogy biztos ismeretekkel és interpretációs eljárásokkal rendelkezem az irodalmi szövegekre, motívumokra, művelődéstörténeti kontextusokra vonatkozóan.	1 2 3 4 5
Gondolkodás	Szövegem igazolja problémaérzékenységet, önálló, eredeti és kritikus gondolkodásomat, érvelő és rendszerező-képességet, tárgyszerűségre és önálló véleményformálásra törekvésem egyensúlyát.	1 2 3 4 5
Hatásosság	Szövegem átütő hatású (pl. tartalmaz izgalmas szófordulatokat, változatos modalitást, hatásos párhuzamokat, ellentéteket, kérdésfelvetéseket, meglepő következtetéseket).	1 2 3 4 5
Nyelvi minőség	Munkám a köznyelvi norma biztos ismeretéről tanúskodik, szóhasználatom a tartalomhoz illően adekvát, változatos stílusom szabatos, világos, lényegre törő, gördülékeny stílusú és megfelel a kommunikációs helyzetnek.	1 2 3 4 5
Helyesírás, íráskép	Kézírásom olvasható, a szöveg írásképem rendezett, helyesírásom biztos, látható az önkorrekcióra való törekvésem.	1 2 3 4 5

7. számú melléklet

Házi feladat: A tömegkommunikáció és az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra és a gondolkodásra

„Az új médiumok jelentősen átstrukturálják életünket, hiszen új gondolkodási formákat követelnek meg, amelyhez új nyelvi formák megalkotása szükséges. A kérdés az, hogy ezek a nyelvi formák milyen irányba mozdítják el a mindennapi kapcsolattartás nyelvi megnyilvánulásait, s nem utolsósorban az igényes magyar köznyelvet. [...] Egy friss felmérés szerint a magyar fiatalok jóval többet chatelnek, mint az európai átlag, ugyanakkor világviszonylatban a közösségi oldalak látogatása [...] a legkeresettebb az interneten. E felületek legelterjedtebb kommunikációs formája az írott beszéd, amely a beszélt nyelvtől bizonyos mértékű eltéréseket mutat, így befolyásolja a nyelvhasználatot.”

(Buda Zsófia, *Az internet hatása a nyelvhasználatra*. Forrás:
<http://irodalom.arts.unideb.hu/tympanon/TympanonHirlevel2013.1-2.pdf>)

Milyen hatása van a nyelvhasználatra és a gondolkodásra a tömegkommunikáció térnyerésének az emberek hétköznapjaiban? Milyen új kihívásokat és új lehetőségeket teremt az információs forradalom korszaka az emberek közötti kommunikációban és hogyan befolyásolja ez a nyelvhasználatot és a gondolkodást? Hogyan ítéled meg magad ezt a folyamatot? Írj egy max. 2 oldalas érvelő esszét!

ennek hatása van például a gyerekekéé a helyes-
írás fejlődésére. Ezenkívül egyre többen használják
ezeket a kifejezéseket és rövidítéseket a hétköznapi
ban, torzítva a köznyelvet. Vanak, akiknél ez oda-
ig fajult, hogy a köznyelvi kifejezésekkel nem tudnak
egy beszélgetést lefolytatni, ~~(és)~~ csak az internetes és
szlang szavakkal tudják kifejezni magukat. Ennek
hatása leginkább a generációk közötti kommunikációs
különbségekben tapasztalható, ~~(és)~~ például ~~(sokszor)~~ a
nagysejtek ~~sokszor~~ nem értik, hogy az unokájuk miről
beszél, annyira eltérő kifejezéseket használ.

Sajnálatos módon a számítógép és az internet
által hordozott lehetőségek nagyon sok negatív
hatást hoztak magukkal. A nyelvünkben és gon-
dolkodásunkban történet emlegetett változásokra
csak nagyon kevés ember eszmél rá. Veleményem
szerint ez a folyamat már nem fog leállni, és hozzá
kell szoknunk, hogy a hétköznapijainkba bekerül
ez a 'számítógép-centrikus' élet és ennek követke-
zényei. Bár még nem tudni meddig hagyjuk, hogy ilyen
nagy befolyással változtassák ezek nyelvünket és gondot-
kodásunkat, remélhetőleg hamarosan mindenki rájön,
hogy ez a változás nem a jó irányba történik.

Van rálelkem, meggyőző munka! 5/3

Egy nagyon fontos problémára hívtad fel a
figyelmet a tudástartalmez hitelességéről és idejéről.

Az internet valóban egy véglen adatbázis, de csak az
képesek megfelelően és hatékonyan használni, aki?

Milyen képesek, Értékeléssel tudják kezelni az ott

található adatokat. A hagyományos könyv alapú információ

gyűjtést ezért nem szabad elhanyagolni, hiszen a Szabó

szószótárban, nagyobb eséllyel jut az ember hiteles

adatokhoz, képezhet, bár nem ritkán az az esetben sem mindig.

Uklemingem került az elhárítás megvalósítására,
úgyhis, a kassza mindenképpen. ~~...~~

Def. Alkalmazás

tartalson: 10/7

szekeset 10/7

nyelvi minőség: 10/9

helyesírás, írásmód: -1

Feladatmegnevezés: 10/8 A társasági kommunikáció és az
információs társadalom
hatása a nyelvhasználatra
és praxiskódokra

Tartalom: 10/8

Nyelvi minőség: 10/8

Leírás: ϕ megnevezés
Erdős híveitől kálóttam a nódidban, a tudósok
közössége és a nélem fiatalabbakat "Z" generáció-
ként említték. Amel lenillek, hogy a mai fiatalok
belekieltek a digitális technológiák világhába, képlekkel
eset elkül letesszi. A nyort nekik az a rkg, saját
közösségével is sok illyer módon tud kapcsolatot
tartani. A digitális formadalom fejlődése a társasági-
kódok néleménekü előtérbeletti következtet be.

A 20. század végétől kezdődös jelentőségűt nyert a
társas, mint az emberek sokaságának életése, megismerése
és meggyerése. Kétágyat a erlyog, az idő, a pillanatok
működésébe kiemelt értéket nyújtott.

A társas-kommunikációs eszközök, a média, a kézikönyv,
a televízió, mobiltelefon, internet, a közösségek és nélem-
társi életmódok előhaladását eredményezték, ércisi tudós
létezésbe került az emberiség, ugyanakkor a globális
életben a fiatalok társaságának egyre jellemzőbbek a
megismerésükkel közeleket, stílusátalanságok, egyikek,
magyarokan nélemek.

A mai generációk egyre kevesebb időt fordít olvasásra,
könyvtárra járásra, ezért a nélem-életi tevékenységek és
szórakozás volt. Sok idegen nót használunk, rövid,
helyesírást nélküli nót nélem-életi tevékenység
közösségi oldalakon, emiatt egyre kevesebbet beszélgetnek.
Praxiskódok kutatása szerint pedig a közösségek
zajló tevékenységeivel lehet a legtöbb új nót megismeri.

A nyelvhasználat megismerésödött, a nélem-életi tevékenység,
a nélem-életi tevékenység megismerésödött ha már nem
jellemez. A képlekkel nyelve elsajátításra magyrok jelentőségűt

kapott.

A digitális technika fejlődésével, a gyors információkám-
lás felkutatja a különböző válaszadási lehetőségeket, ezért
elmélyült gondolkodásra nem mindig lehetőséget. (?)

A kibartó papírum és gondolkodás fokozatosan szűk.

A gyorsan elérhető információk lehetőségeket annyira
megoldást kínálhatnak, hogy feleslegesen az emberek nem teszik
az időjüket új ötletek kidolgozására. A leírások és
leírások gyorsan információk irradás elérték kénytelen,
amelyben összehasonlítják a valóságot a képreleírásokkal,
a tények összehasonlítását az ábrákhoz. Többet, divat
módszereket vagy az éltérképeket, az elkerülést, a válaszadás
esetén a gondolkodást erősebben befolyásolják, kikényszerítik
és túlfogásból ösztönözik, erősebben manipulálnak.

A gyors információk átvitelében azonban segíthet az emberek
közötti kommunikáció sikerességét, mindaddig az egyszerű
közvetítő közegvet alkalmazásával, ezért a többség számára
érthetővé válik a mondandó. A digitális nyelvvel,
humorral, ezáltal kézzel is az emberek nyelvét használ-
ják népszerűen. Az internet növekvő nyelviösszetétel ad
lehetőséget véleményalkotásra, az emberek belső
információkhoz a leggyorsabban utadon.

A média kutatók már régóta felhívják a figyelmet
arra, hogy a hirtelenlenni tömegkommunikációk keveset a
médiaiban a rossz minőségű a job, az értéket az értéket.
Csak a neppár hír az, ~~(amint az)~~ amik az emberek fejével
kik. Véleményem szerint a médiát kell ~~(amint az)~~ mér-
kellettel kell kezelni, figyelmet kell fordítani
arra, hogy gondolkodásukat ne befolyásolják valóság-
gelen, ne hagyják elpusztítani egyszerűségeket, és töreked-
jenek a népszerűsítésre, a józan belátásra és ~~(amint az)~~
az egyszerűsítésre. Adél! Nagyon jó volt a felület, de, hogy a
véleményeket nem érted le róla, így kezelték a... A digitális technológiával
itt egy mondat kicsit a "a levegőben", minis kontextus, pedig ez a... A próba...
évet összehasonlítja nagyon jó volt, az az egyik legrosszabb... Adél! Az...

Nagyjában, (vagyis) a 21. században, vagyis a modern technológia
 korában előfordulhatnak olyan dolgok, amelyek az ősi hagyományok diszertációját zellekkel.
 Az egyik ilyen dolog talán az ókori szobrászok nyitások. Talán az estett idő,
 amely lehetőséget biztosított az újabbal újabb technológiai megújulás és a modern
 eszközök, találmányok eltesztelés, de lehet az, hogy ősi hagyományokat, szobrászokat
elldobás és egy új szobrász elldobás ? Ugy valam, igen, de

A 20. században megjelent Internet szerepe új lehetőséget teremtett
 az erővel származ. Néhány évtized után már szinte mindenki hallott enél a fogalom,
 (Hagyomány) iggy sem csoda, hogy a nyomatott könyvek diszertáció szerepe jelen kor a határolt
szemlé, valamint ellátás.

A mai fraktál nagy része ilyen dolog el, amelyek a származás,
valamint a sem igen megjelent diszertáció körpenti szerepe jelenkor. (Ezen fraktál)
 Ezzel a közvetlen lehetőség nyilván az, hogy lehető, látható (származ) diszertáció
idő és (származ) Ugy gondolok, hogy a származ diszertáció becsét már sem dukt,
 tehát a nyomatott könyvek (diszertáció) diszertáció gondolat gyakran diszertáció, ezzel
rendkívül új származ diszertáció. A mai fraktál legalább 50% -a található
el ezen hagyományok, származ megújulás, hiszen egy új, modern diszertáció,
 amely iggy gondolok biztosan testet a társadalom teljes szerepe.

Személyes véleményem szintén, nagyjában (de) már széles nyújt szerepe
 kapnak az elektronikus könyvek, mint a nyomatott könyvek. Ha még sem is teljesen,
 de valamennyire már biztosan széles származ számos erős diszertáció, rendszeresen
 ezeket a (diszertáció) nyomatott alkotásokat. Ennek egyik fő ok az Internet, valamint a
 modern technológia mellé - a származ, megújulás, lehető idő illetve
tanult dolog.

Itt hiányzik az egyik elem. Ez a női (medicina) használatai de...
fent van az oldalon. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy Magyarországi kórházai
közvetlen társadalommal ^{mutat} jellel, beszámoló az idős embereket és a kisgyerekeket, már
rögtön nyilvános tünik az említett ételek. (T. az, hogy egy társadalom körül 50%-a
fenn van a facebookon legalábbis ezeken, megfontolható,
ezeken, valószínűleg)

A közösségi oldalak tevékenységét folyamatos növekedés, bár dinamikáját bír
illetően csendes jellemei. Azonban tapasztalásom szerint az ifjabb generációkat, hogy
melyek nyilvános közzétételre, hogy a közösségi és a tudományos az interneten,
a számítógép előtt socializálódnak, melyből értékesen követhető, hogy
a kommunikáció világhálóján is átveszi a közösségi oldalakon. A fiatalok manapság
itt kezdik meg a házi feladatokat, a napi eseményeket, tulajdonképpen a felkészülés
és a szabványos egy formája lett számukra, háttérbe került a sokkal egészségesebb
változatokat, mint például a sportolás.

A mindennapos interneten történő kommunikáció további következménye
hogy a nyelvészet teljesen megváltozott látszik. Gondolok itt arra, hogy a rövidítés,
egyszerűsítés beáramlását, a lecsúszott körítés és túlszólalás mellett.
Az is mondható, hogy megbeszélte a magyar nyelv „szegényesedése” is a közösségi
oldalak közzétételként. Gondolom arra, hogy a „lajk” szót ma már nem
csak irásban, hanem egyre többen szóban is használják, csak úgy, mint számos
rövidítést, valamint angol szavakat magyar vonatkozásban. Az irrt nyelv és a
beszél nyelv közötti határ egyre vékonyabb, gyorsan úgy írunk, ahogyan beszélünk. Ez
szintén a tömegkommunikáció, azon belül pedig nagymértékben az internet hatására.

Ebből kifolyólag, egy idő után mutathatóvá válik bizonyos nyelvtani és nyelv-
használati problémák is. Például olyan régen írt le egy szót egyszerűen, hogy megfelelő
írásmodjónak (j vagy ly) már nem áll tudatában az elkelő. A lapotlan nyelvtani
szavak összekeverése, elfelejtése (szókincs helyes írásmodjónak), valamint az egyre
lazább szavazásokról mód elterjedése is sor kerülhet, melyek hosszú távon
nyelvünk leépítésével fenyegetnek.

Hissen ezek a remények utódokat neveznek, abszolút képtelenek
 nekik megtanítani helyesen, "hella" magyarsággal beszélni és írni. Így étkelenszerűen
 az a generáció is képtelen lesz az utódainak átadni. Hissen távon pedig
 bizonyos belátható, hogy a ^{er}szafisztikált befizetésekre alkalmas, igényes
 magyar nyelvről a leegyszerűsítéshez, leépítéshez vezet. Na de éppen ezért

Sokan vélekednek úgy, hogy a nyelvnek is van evolúciója, mint
 az emberek és az élővilágnak. Ez mindenkién igaz, de azt gondolom, hogy
 csak mentővel, a tradíciók tisztításával, és a gyökerekhez való megközelítéssel.

Hissen gondoljunk bele, hogy az emberek hány száz, ezer éven keresztül művelték
 és tetteik befizették a magyar nyelvet, mióta felfigyel az, melynek Kasincsey
 és a nyelvújítók már csak a végállomási. És mégis... egy pillanat alatt a
 romba vesztet és ^{beírta, lehet} elkérdőjelezhető, ha nem műveljük mi is tovább és nem
 élünk meg.

Konklúzióként elmondható, hogy a közösségi oldalak nyelvünk
 iránt és beszélt formájára gyakorolt hatása rendkívül ^{negatív} pusztító. A nyelv sokkal
 használata, a rövidítések és idegencavak megjelenése a beszélőkben csak
 a beszéd, a nyelvhasználati és nyelvtani szabályok ^{eltörése} elkérdőjelezése és képpelmen
 kívül hátránya pedig hosszútávra prognosztizálható. A legmagasabb arányon
 (A) az, hogy bizonyos emberek gondatlansága fosztja meg utódainkat attól
 a magyar nyelvtől, mely talán a világon valaha létezett legbetejesebb, és melyen
 Petőfi és Ady versei is úgy élnek, mint a szőlő a szőlőben.

Néhol kissé túlmélyszen foglalkozol,
nehány másakra is kiterjed a nyelvbeli helyesség
vostáján.

De láthatóan ismered az évelőseme' kritikáimat,
ért kímélveim, mert kevés ilyen dolgot írtam
eddig.

Van tételemszedet, utána évelőkben teretül
hibáztatod azt. Ezt így kell csinálni!

A feladatmegértésből azért csúsztam le,
mert csak a nyelvbeli hibákra gyűjtöttem
hatalmával foglalkoztam, a tömegkommunikációban
nagyobb értelemben az internetes közösségi oldalakon
a gondolatokhoz gyűjtöttem hatalmával nem.
Önmagában szózat javult a növekedési
kérséged, amit feladatmegértés
örömmel ismertetlek.

10/8

Tartalson

10/8

Nyelvi minőség 10/8

10. számú melléklet

Csoportmunka

Olvassátok el a feladatokat figyelmesen! A rendelkezésre álló idő 20 perc!

1. Alkossatok csoportot, és jelöljétek ki a feladatokat egymás között!

a. Válasszatok egy jegyzőkönyvvezetőt, aki minden fontos információt és a csoport működését dokumentálja a mellékelt lapon!

b. Válasszatok egy időmérőt, aki folyamatosan figyeli a hátralévő időt, és jelzi a csoport felé!

c. Válasszatok egy vezetőt, aki felel a csoport munkájáért, irányítja a munkát!

2. Oldjátok meg a következő feladatot! A lenti idézethez kapcsolódva fejtsétek ki a legendaképzés módszereit és az értékek viszonylagosságát Kosztolányi *Édes Anna* c. regényében! Készítsetek hozzá vázlatot, fűrt- vagy pókháló-ábrát csomagolópapírra! Készüljete fel a szóbeli prezentációra!

„Az 1943-as kiadás után húsz évnek kellett eltelnie az újabb [...] kiadásig. [...] Mi volt az oka a hosszú mellőzésnek? Alighanem a regény felütése; nem érzékelték a szöveg iróniáját, Kun Béla menekülésének krisztinavárosi legendájában a népbiztos megrágalmazását látták és sérelmezték. [ti. a marxista irodalomtudomány képviselői] Nem szűrt szemet senkinek, hogy az *Édes Anna* egyik legfőbb mondandója éppen, az: ebben a velejéig kisszerű világban a világtörténelmi fordulatok elviselését csupán a folyamatos legendaképzés teszi lehetővé. Szinte egyedül ez teremt megnyugtató folytonosságot a valóság rettenetes cikkcakkjai közepette. Nemcsak Kun Béla köré építenek legendát, hanem Anna, sőt - a regény végén - maga Kosztolányi köré is. (A 10. fejezetnek még a címe is ez: *Legenda*.) Úgy látszik, Krisztinaváros polgárai nem képesek meglenni enélkül.”

(Veres András, *Kosztolányi Édes Annája*, *Alföld*, 1997/6.)

Szemelvények a regényből:

Kun Béla repülőgépen menekült az országból.

Délután - úgy öt óra felé - a Hungária-szállóban székelő szovjetház körül fölrebbent egy repülőgép, átrepült a Dunán, a Várhegyen, s merész kanyarodással a Vérmező felé tartott. A gépet maga a népbiztos vezette. Alacsonyan szállt, alig húsz méter magasságban, úgy hogy arcát is látni lehetett. Sápadt volt, borotvátalan, mint rendesen. Vigyorgott az alatt álló polgárokra, s vásott kajánsággal, csúfondárosan még búcsút is intett egyeseknek. Zserbókat vitt, melyekkel teletömte puffadozó zsebeit, aztán ékszereket, grófnék, bárónék, kegyes, jótékony hölgyek drágaköveit, templomi kelyheket, sok más egyéb kincseket. Karjairól vastag aranyláncok lógtak. Egyik ilyen aranylánc, mikor az aeroplán magasba lendült, s eltűnt az ég messzeségében, le is pottyant a Vérmező kellős közepére, és ott egy öreges úr, régi krisztinai polgár, adóhivatalnok a Várban, a Szentháromság téren, valami Patz nevezetű - Patz Károly József - meg is találta.

Legalább a Krisztinában ezt beszéltek.

Egy emberke állott előtte a folyosón, vöröshajtokás postáskabátban, melynek gallérja otthonosan ki volt gombolva.

- Méltóságos uram - harsogta az emberke, hangosan, hogy az egész ház lakói meghallhatták -, méltóságos uram.

- Elvtárs - üdvözölte Víz - , hát maga az, elvtárs?

- Alázatos szolgája, méltóságos uram.

- Jöjjön be, Ficsor elvtárs.

Így társalogtak igazi világtörténelmi udvariassággal, mindketten bizonytalanul, kölcsönösen előnyt adva egymásnak.

A nőnek egyszerre gyökeret vert a lába. Nem figyelt többé arra, amit a férje magyarázott, hanem mint aki látomást lát, bámult egy pontra.

- Nézd - susogta. - Ez az...

- Kicsoda?

- Az Anna. Aki Vízéknél szolgál. A Vízék Annája.

A férfi a gázvilágos félhomályban ide-oda kukucskált, de nem látott semmit. Mert az egész csak egy pillanat műve volt.

Az az árnyék, mely kék kartonruhájában a fal mellett lapulva egy frissen sült kenyeret hozott a péktől, már besurrant a kapuba, a kávészínű házba, s nyargalt a lépcsőn fölfelé. Eltűnt szemük elől.

Ilyenkor egy darabig még vártak, majd szólanul, ki tudja, milyen gondolatokba merülve tovább bandukoltak.

Belülről, a lakásból a verandára lépett egy magas, kócos férfi, munkazubbonyban, cigarettázva. Feketét töltött egy vizespohárba. Amint szájához emelte, tekintete találkozott a három idegen tekintetével.

Ezek, elszégyellve kandiságukat, megindultak a kerítés mellett.

- Kosztolányi - mondta Druma egy kis idő múltán. - Kosztolányi Dezső.

- A hírlapíró? - kérdezte az első kortes.

- Az.

- Ez írt is egyszer valamit - szólt a második kortes. - Valami verset. Egy beteg gyermek haláláról. Vagy egy árva gyermekről. Nem tudom. A lányom említette.

Druma ezt mondta:

- Nagy kommunista volt.

- Ez? - csodálkozott az első kortes. - Hiszen most nagy keresztény.

- Igen - tódította meg a második kortes. - Egy bécsi lapban azt olvastam, hogy fehérterrorista.

- Nagy vörös volt - ismételte Druma. - Pogány népbiztossal dolgozott. Le is fotografálták őket együtt a Vérmezőn.

- És mit csinált ott vele? - tudakolta az első kortes.

- Nézte - felelte Druma, titokzatosan.

- Nem értem - csóválta fejét az első kortes. - Hát akkor tulajdonképpen mit akar? Kikkel tart ez?

- Egyszerű - döntötte el a vitát Druma. - Mindenkiel és senkivel. Ahogy a szél fúj. Azelőtt a zsidók fizették meg, s az ő pártjukon volt, most meg a keresztények fizetik. Okos ember ez - kacintott. - Tudja, hogy mit csinál.

11. számú melléklet

Jegyzőkönyv (minta)¹

.... . csoport

A csoport tagjai:

A jegyzőkönyv készítője:

Az óra témája:

Az óra ideje és helye:

Feljegyzések:

---

¹ PETHŐNÉ (2005), 196. alapján.

12. számú melléklet

Hogyan értékeli a csoportotok a szóbeli prezentációtokat? Értékeljétek közösen az önértékelési kérdőív kitöltésével! Ha valahol véleménykülönbség van jelöljétek meg miben, és kik között!

A(z) ..... csoport szóbeli prezentációjának önértékelése²

Kérdések	Igen	Nem
A csoport minden tagja részt vett a közzétételben?		
Világosan megosztottuk a szerepeket a prezentáció során?		
Tájékoztattuk a többi csoportot a prezentáció alapját képező feladatról?		
Logikus és világos volt a közzététel?		
Lényegi összefüggéseket tárt fel a prezentáció?		
Voltak a közzétételnek lényeges tartalmi hiányosságai? (Kiegészítésre, pontosításra szorult akár a tanár, akár más csoportok által?)		
Kapcsolatot tartottunk a hallgatósággal?		
Törekedtünk az árnyalt, szabatos, érthető beszédre?		
Tettünk fel a megértésre vonatkozóan ellenőrző kérdéseket a hallgatóságnak?		
Elrendezett és áttekinthető volt a csoportunk munkavázlata vagy szemléltető anyaga?		

*Hogyan értékelitek a csoportotok tagjainak munkáját! Töltsétek ki együtt a lenti értékelőlapot! Legyetek magatokhoz és társaitokhoz őszinték! Ha valahol véleménykülönbség van jelöljétek meg miben, és kik között!*³

A(z) ..... csoport csoportmunkájának csoportos értékelő lapja

Név:

Ma ..... dolgozott a leghatékonyabban a csoport jó teljesítményéért.

Ma ..... volt a legaktívabb.

Ma ..... működött csoportvezetőként.

Ma ..... voltak a legjobb hozzászólásai.

Ma ..... volt a legfelkészültebb.

Ma ..... volt kevésbé aktív.

A csoportunk jól csinálta: .....

A csoportunk munkájában problémát okozott: .....

Hogy jobban dolgozzunk, jobban kell figyelniük:

² PETHŐNÉ (2005), 198. alapján.

³ PETHŐNÉ (2005), 197. alapján.

13. számú melléklet

*Hogyan értékeled a csoportod tagjainak munkáját! Töltsd ki egyénileg a lenti értékelőlapot! Légy magadhoz és társaidkal szemben is őszinte!*⁴

A(z) ..... csoport csoportmunkájának egyéni értékelő lapja

Név:

Ma ..... dolgozott a leghatékonyabban a csoport jó teljesítményéért.

Ma ..... volt a legaktívabb.

Ma ..... működött csoportvezetőként.

Ma ..... voltak a legjobb hozzászólásai.

Ma ..... volt a legfelkészültebb.

Ma ..... volt kevésbé aktív.

A csoportunk jól csinálta: .....

A csoportunk munkájában problémát okozott: .....

Hogy jobban dolgozzunk, jobban kell figyelniük:

---

⁴ PETHŐNÉ (2005), 197. alapján.

14. számú melléklet

Jegyzőkönyv

4. csoport

A csoport tagjai:	EJZA, I	ALON,	SALDOR,	SUZSANNA,	MARTINA
A jegyzőkönyv készítője:	MARTINA				
Az óra témája:	ÉDES ANNA				
Az óra ideje és helye:	2013. 11. 13. SZERDA 5. ÓRA				

Feljegyzések:

- Ismeri felolvastuk a feladatokat.
- Kiosztottuk ^{azokat} ~~feladatokat~~ egymás között.
- Átkamulmányoztuk a kérdést, majd mindenki ötletelésbe kezdett.
- Megbeszéltük a jegyzézés technikáját, Sanyi elvezette a vezérlést.
- Minden tudásunkat mozgósítottuk.
- Ahogy időnként közölte, hogy mennyi időnk van még hátra.
- A csoportunk jó hangulatban végezte feladatát, igyekezett mindenki hozzátenni valamit a munka sikeréhez.
- Naggy önműnkre sikerült időben befejezni a vezérlésünket, minden felint információt átbeszélni.

16. számú melléklet

Hogyan értékeli a csoportotok a szóbeli prezentációkat? Értékeljétek közösen az önértékelési kérdőív kitöltésével! Ha valahol véleménykülönbség van jelöljétek meg miben, és kik között!

A(z) 4. csoport szóbeli prezentációjának önértékelése

Kérdések	Igen	Nem
A csoport minden tagja részt vett a közzétételben?		X
Világosan megosztottuk a szerepeket a prezentáció során?	X	
Tájékoztattuk a többi csoportot a prezentáció alapját képező feladról?	X	
Logikus és világos volt a közzététel?	X	
Lényegi összefüggéseket tárt fel a prezentáció?	X	
Voltak a közzétételnek lényeges tartalmi hiányosságai? (Kiegészítésre, pontosításra szorult akár a tanár, akár más csoportok által?)		X
Kapcsolatot tartottunk a hallgatósággal?		X
Törekedtünk az árnyalt, szabatos, érthető beszédre?	X	
Tettünk fel a megértésre vonatkozóan ellenőrző kérdéseket a hallgatóságnak?		X
Elrendezett és áttekinthető volt a csoportunk munkavázlata vagy szemléltető anyaga?	X	

Hogyan értékelitek a csoportotok tagjainak munkáját! Töltsétek ki együtt a lenti értékelőlapot! Legyetek magatokhoz és társaitokhoz őszinték! Ha valahol véleménykülönbség van jelöljétek meg miben, és kik között!

A(z) 4. csoport csoportmunkájának csoportos értékelő lapja

Név:

Ma Zsuzsanna dolgozott a leghatékonyabban a csoport jó teljesítményéért.

Ma Sándor volt a legaktívabb.

Ma Zsuzsanna működött csoportvezetőként.

Ma Hanna voltak a legjobb hozzászólásai.

Ma Zsuzsanna volt a legfelkészültebb.

Ma Eliza volt kevésbé aktív.

A csoportunk jól csinálta: a prezentációt, a szemléltető vázlatot

A csoportunk munkájában problémát okozott: a ~~kladatmegoldás~~ ^{osztás}

Hogy jobban dolgozzunk, jobban kell figyelnünk: az előzetes felkészülésre, építő hozzászólásokra

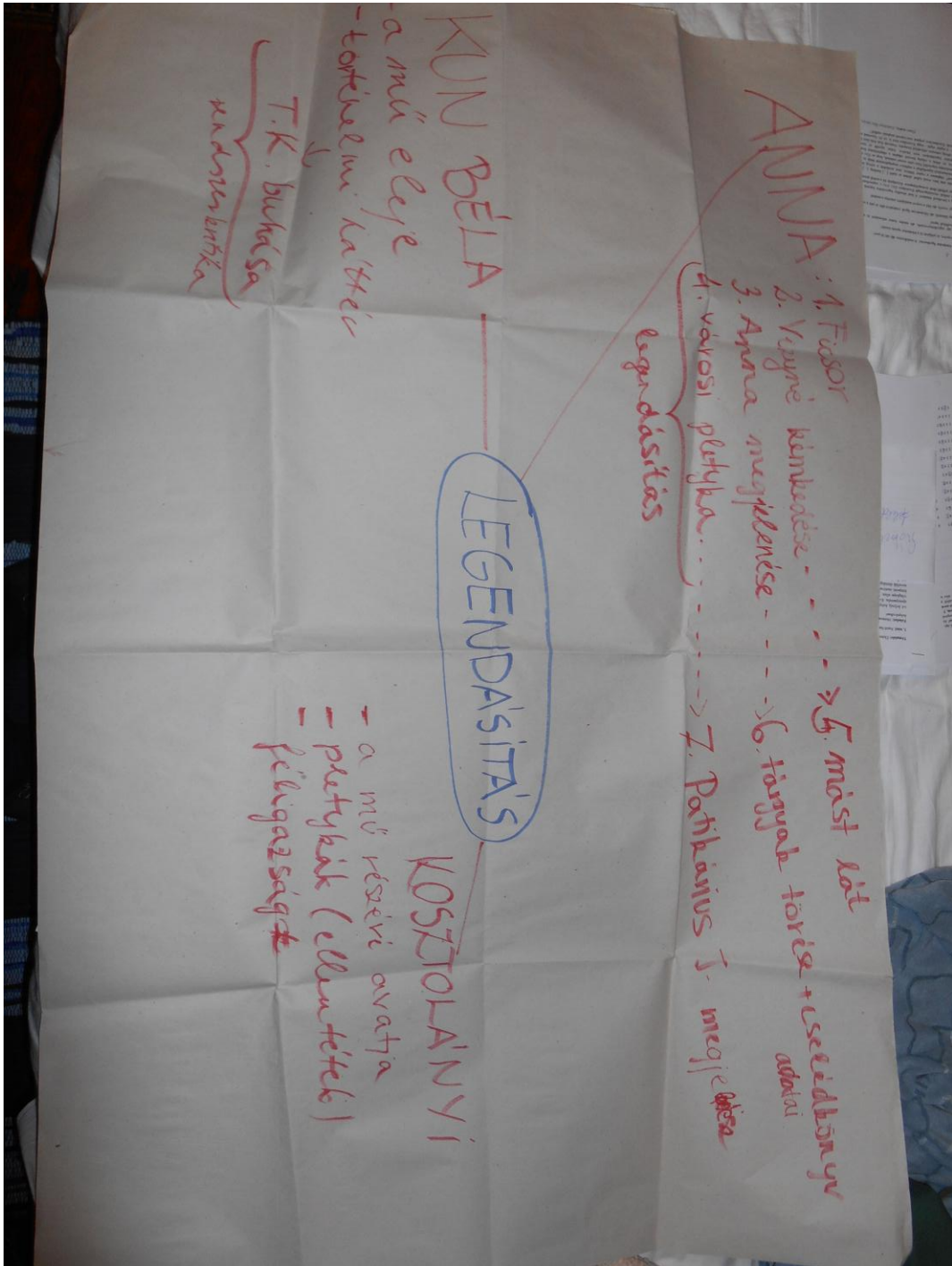
Jegyzőkönyv

1. csoport

A csoport tagjai:	Anna,	Zoltán,	Adám,	Móri
A jegyzőkönyv készítője:	← Anna			
Az óra témája:	Kosztolányi Dezsa: Édes Anna	→ kéregadásítás		
Az óra ideje és helye:	2018. 11. 13. (0122)			

Feljegyzések:

- 1943 $\xrightarrow{2018}$ kiadványok
 (Kun Béla emléktéka)
- üzenet: $\hookrightarrow$ Kacner Lilla
- ↓
- ① Feladatok felosztása: (ki ad elő? ki jegyzetel? ki írja a vázlatot?)
 ki kéri az időt?
- ② Feladat felolvasása $\rightarrow$ idézet
- ↓
 gondolatok, ötletek, ismeretek összehasonlítása
- (kéregadásítás $\rightarrow$ Kun Béla
 $\rightarrow$ Anna
 $\rightarrow$ Kosztolányi)
- ③ Ismeretek, gondolatok csoportosítása $\Rightarrow$ vázlat rajzolásának megkezdése
- ④ Pótkérdések, readnecelés
- ⑤ Közös munka, mindenkinek volt olyan gondolata, mellyel konstruktívan hozzájárult a munkához (amikor vannak ellentétek, de ezek néha kiderülnek)

19. számú melléklet

Hogyan értékeled a csoportod tagjainak munkáját! Töltsd ki egyénileg a lenti értékelőlapot! Légy magadhoz és társaidkal szemben is őszinte!

A(z) ..... csoport csoportmunkájának egyéni értékelő lapja

Név: ..... *Anna*

Ma ..... *Anna* ..... dolgozott a leghatékonyabban a csoport jó teljesítményéért.

Ma ..... *Anna* ..... volt a legaktívabb.

Ma ..... *Anna* ..... működött csoportvezetőként.

Ma ..... *Zoltán* ..... voltak a legjobb hozzászólásai.

Ma ..... *Zoltán* ..... volt a legfelkészültebb.

Ma ..... *Móli* ..... volt kevésbé aktív.

A csoportunk jól csinálta: ..... *kommunikáció* .....

A csoportunk munkájában problémát okozott: ..... *figyelem fenntartás* .....

Hogy jobban dolgozzunk, jobban kell figyelniünk: ..... *koncentráció* .....

Hogyan értékeled a csoportod tagjainak munkáját! Töltsd ki egyénileg a lenti értékelőlapot! Légy magadhoz és társaidkal szemben is őszinte!

A(z) ..... *A.* ..... csoport csoportmunkájának egyéni értékelő lapja

Név: ..... *Móli*

Ma ..... *Anna és Zoli* ..... dolgozott a leghatékonyabban a csoport jó teljesítményéért.

Ma ..... *Anna* ..... volt a legaktívabb.

Ma ..... *Anna* ..... működött csoportvezetőként.

Ma ..... ~~Anna~~ *Zoli* ..... voltak a legjobb hozzászólásai.

Ma ..... *Zoli* ..... volt a legfelkészültebb.

Ma ..... *Móli* ..... volt kevésbé aktív.

A csoportunk jól csinálta: ..... *mindent* .....

A csoportunk munkájában problémát okozott: ..... *semmi* .....

Hogy jobban dolgozzunk, jobban kell figyelniünk: ..... *a megfelelő észre* .....

Hogyan értékeled a csoportod tagjainak munkáját! Töltsd ki egyénileg a lenti értékelőlapot! Légy magadhoz és társaiddal szemben is őszinte!

A(z) 1-es csoport csoportmunkájának egyéni értékelő lapja

Név: Zoltán

Ma Anna dolgozott a leghatékonyabban a csoport jó teljesítményéért.

Ma Anna volt a legaktívabb.

Ma én működtem csoportvezetőként.

Ma Annának voltak a legjobb hozzászólásai.

Ma Anna volt a legfelkészültebb.

Ma Márk volt kevésbé aktív.

A csoportunk jól csinálta: a vázlatpontok meghatározását, az ötletelést, jegyzetelést

A csoportunk munkájában problémát okozott: az oda nem illő megjegyzések, kommentek, a pontatlan készülés

Hogy jobban dolgozzunk, jobban kell figyelnünk: a közös munka összehangolására.

Hogyan értékeled a csoportod tagjainak munkáját! Töltsd ki egyénileg a lenti értékelőlapot! Légy magadhoz és társaiddal szemben is őszinte!

A(z) ..... csoport csoportmunkájának egyéni értékelő lapja

Név:

Ma ..... dolgozott a leghatékonyabban a csoport jó teljesítményéért.

Ma ..... Anna ..... volt a legaktívabb.

Ma ..... Anna ..... működött csoportvezetőként.

Ma ..... Zoltán ..... voltak a legjobb hozzászólásai.

Ma ..... Zoltán ..... volt a legfelkészültebb.

Ma ..... Márk ..... volt kevésbé aktív.

A csoportunk jól csinálta: ..... csapatmunka

A csoportunk munkájában problémát okozott: -

Hogy jobban dolgozzunk, jobban kell figyelnünk:

Ádám

Óravázlat

(Egyféléves összefüggő tanítási gyakorlat 2013/14 ősz)

Tanárjelölt: Bancsi Árpád István Tanári MA III. évf. (történelem-magyar)

Vezetőtanár: Czimer Györgyi

Időpont: 2013. november 19. 5.óra

Helyszín: Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma, 122.

Osztály: 12.

Tantárgy: magyar nyelv

Témakör: Érettségi témakörök – nyelvtörténet (A magyar nyelv eredete, A nyelvújítás)

Óra típusa: Ismétlő számonkérés szavazórendszer segítségével

Az óra célja:

Az óra célja az érettségire való felkészülés jegyében a nyelvtörténet témaköreinek ismétlő számonkérése. A tanulók előző órán házi feladatként kapták az érettségi témakörök ismétlést, amelyhez segítségképpen kiosztottam a tananyag vázlatát. Az otthoni készülés hatékonyságát, a tananyag tudásának jelenlegi szintjét mérjük fel a mai órán.

Alkalmazásra kerülő módszerek:

A tanulók páros munkában dolgoznak. A kérdésekre adandó választ megbeszélhetik, egymás eseteleges hiányos ismereteit kiegészíthetik.

Alkalmazásra kerülő eszközök:

A *Qwizdom Q 5* típusú szavazórendszer segítségével történik a számonkérés. A szavazórendszer újdonság, még nem került alkalmazásra sem az osztályban, sem az iskolában. Használatától a motiváltság folyamatos magas szinten tartását várom elsősorban (kvíz vetélkedő jelleg), emellett természetesen az anyag megfelelő szintű átismétlését.

Az osztály jellemzése:

31 fős hatévnyolcos képzésben résztvevő humán orientációjú induló osztály. Utóbbi azért kihangsúlyozandó, mert bár a tanulók érdeklődése alapvetően adott a humán tantárgyak iránt (több versenyeredmény, szakkörökön való részvétel bizonyítja ezt), sajnos az utóbbi években a bölcsészettudományi szakokon való továbbtanulással kapcsolatos dilemmák miatt az osztályból jelen állás szerint senki sem készül emelt szinten érettségizni a tárgyból. Általánosságban elmondható tehát, hogy jó képességű, kreatív osztály, ám a váltás a humán orientációról a természettudományi irányultságra a tantárgyi attitűdjükre erősen kihatott. Alapvetően motiválatlanok, de kellő odafigyeléssel és folyamatos munkáltatással jól mozgósíthatóak előzetes ismereteik, együttműködőek.

Az óra menete, időbeosztása:

1. órászervezés: kb. 2 perc
2. a feladat és az eszköz működésének bemutatása: kb. 5 perc
3. számonkérés páros munkában a szavazórendszer segítségével: 35 perc
4. tanulói véleményezés az óráról és az eszközről: 3 perc

Munkafázis, tananyag, időkeret	Tanári és tanulói tevékenység , módszer, eszközök, munkaformák
<p data-bbox="197 304 368 331">Óraszervezés</p> <p data-bbox="197 427 549 499">A tanulók megismertetés a feladattal és az eszközzel</p>	<p data-bbox="608 304 943 331">Jelentés, hiányzók beírása</p> <p data-bbox="608 427 890 454">A feladat bemutatása:</p> <p data-bbox="608 499 1404 611">páros munkában történik a számonkérés, a padtársak egymásnak segíthetnek a kérdések megválaszolásában, amelyeket projektor segítségével vetíték ki.</p> <p data-bbox="608 651 1404 1059">Egymás között azonban meg kell osztaniuk a feladatot. Az egyikük a szavazórendszer (lásd 1. sz. melléklet) egységén keresztül megválaszolja a kérdéseket, míg a másik a kapott lapon szintén nyilvántartja a válaszokat. Erre azért van szükség, hogy az esetleges technikai problémákból fakadó félreértéseket elkerülhessük. A rendszer azonnal visszajelez, hogy a válaszok helyesek vagy hibásak-e, így a tanulók azonnali visszacsatolást kapnak. Emellett a rendszer naplózza is a válaszokat, amelyek később megtekinthetők, kiértékelhetők.</p> <p data-bbox="608 1099 1404 1256">A legjobban teljesítő három pár jutalma egy-egy ötös. Amennyiben pontegyenlőség áll fenn, egy második a helyesírással kapcsolatos kérdéskörrel döntünk arról, hogy melyik pár kapjon még jelest.</p> <p data-bbox="608 1296 1404 1408">A rendszer egységeinek kiosztását követően egy próba kör segítségével győződünk meg arról, hogy mindenki tudja használni a rendszert.</p> <p data-bbox="608 1507 1342 1534">Ezt követően jöhetnek a kérdések. (Lásd 2. sz. melléklet)</p> <p data-bbox="608 1574 1404 1977">Az első körben összesen 34 kérdés a érettségi témakörökből. Igaz-hamis, és feleletválasztós kérdéstípusok, amelyek elsősorban a tárgyi tudásra képesek rákérdezni. A tanuló mindamelllett, hogy minden kérdés után visszajelzést kapnak a rendszertől válaszaik helyességét illetően, időnként az összesített teljesítményükről is képet kapnak, amelyet grafikus formában a program segítségével megjelenítünk számunkra. Ez a versenyszellemet és a motivációt is folyamatosan fenntartja reményeim szerint. A kör végén eredményhirdetés, szóban értékelem az osztály munkáját</p>

2. kör (helyesírás)	<p>Opció, pontegyenlőség esetén, a legjobb három pár véglegesítéséhez. Új kör, 10 kérdés helyesírással kapcsolatos kérdések.</p> <p>Eredményhirdetés, típushibák megbeszélése.</p>
Az óra zárása, tanuló értékelése	<p>Mivel ez egy új, ismeretlen módszer, fontosnak tartom, hogy a tanulók véleményét kikérjem róla. Ehhez szintén a szavazórendszert használom fel. (lásd 3. sz. melléklet)</p>

1. számú melléklet:

2. számú melléklet

0. Igen vagy nem?

Készen áll mindenki?

1. Hány nyelv tartozik az uráli nyelvcsaládhoz?

- A. 10
- B. 18
- C. 32
- D. 3

2. Mi a vogulok belső neve?

- A) hanti
- B) mari
- C) komi
- D) manysi

3. Mi a marik külső elnevezése?

- A) cseremiszek
- B) odmurok
- C) mordvinok
- D) osztjások

4. Melyik nem az ugor ághoz tartozik?

- A) magyar
- B) vogul
- C) osztják
- D) nyenyec

5. Igaz vagy hamis?

A mordvin nyelv az uráli nyelvcsalád finn-permi ágába tartozik?

6. Igaz vagy hamis?

Az uráli alapnyelvet beszélők őshazája Kelet-Szibéria lehetett?

7. Melyik nem a nyelvrokonság bizonyítéka?

- A) szabályos hangmegfelelések
- B) nyelvtani eszközkészlet hasonlósága
- C) alapszókincs közös jellege
- D) hangalakbeli egyezések

8. A finnugor nyelvek p szókezdő hangjának megfelelője a magyarban:

- A) d
- B) h
- C) f
- D) g

9. Igaz vagy hamis?

A magyarral rokon nyelvek mind agglutináló jellegűek.

10. Igaz vagy hamis?

Kimondottan a finnugor nyelvrokonság bizonyítéka a *-k* többesjel jelenléte a magyarba?

11. Ki nem a finnugor nyelvrokonság kutatója?

- A) Budenz József
- B) Sajnovics János
- C) Gyarmathi Sámuel
- D) Vámbéry Ármin

12. Melyik néppel nem rokonították a magyart a felsoroltak közül?

- A) zsidó
- B) török
- C) sumer
- D) óegyiptomi

13. A magyar helyesírás történetében hány korszakot különítünk el?

- A) 4
- B) 5
- C) 3
- D) 2

14. Igaz vagy hamis?

A középkori nyelvemlékek hangjelölése számos esetben következtetlenséget mutat.

15. Igaz vagy hamis?

A királyi kancellária nagy hatást gyakorolt a helyesírási rendszer kialakulására?

16. Igaz vagy hamis?

A magyar helyesírás ügye a 17. század végén vált egyre fontosabbá.

17. Igaz vagy hamis?

A katolikus és a protestáns helyesírás között lényegi eltérések voltak megfigyelhetőek, amelyek érintették a hangjelölést, a központozást, stb.

18. Kinek a nevéhez köthető a felsoroltak közül a katolikus helyesírás használata?

- A) Károli Gáspár
- B) Szenci Molnár Albert
- C) Káldi György
- D) Dévai Bíró Mátyás

19. Igaz vagy hamis?

Az ypszilonista-jottista-vita vezéralakjai Verseghy Ferenc és Kazinczy Ferenc voltak.

20. Mikor született meg az első hivatalos helyesírási szabályzat?

- A) 1830.
- B) 1844.
- C) 1832.
- D) 1848.

21. Melyik jelent meg legkésőbb a felsorolt művek közül?

- A) *A magyar helyesírás szabályai* (11. kiadás)
- B) *Magyar helyesírási szótár*
- C) *Helyesírási kézikönyv*

22. Igaz vagy hamis?

A magyar helyesírás betűíró, latin betűs, hangjelölő és értelemtükröző.

23. Melyik helyesírási alapelv szerint írjuk az *olló* szavunkat?

- A) szóelemzés
- B) kiejtés
- C) hagyomány
- D) egyszerűsítés

24. Milyen helyesírási alapelv szerint írjuk a képen látható személy nevét?

- A) kiejtés
- B) hagyomány
- C) egyszerűsítés
- D) szóelemzés

25. Melyik helyesírási alapelv szerint írjuk a *zsivaj* szavunkat?

- A) szóelemzés
- B) hagyomány
- C) kiejtés
- D) egyszerűsítés

26. Szóelemzés elvére példa a következők közül a...

- A) lyuk
- B) Kiss-el
- C) taníts
- D) gyalu

27. Igaz vagy hamis?

A magyar nyelvűvelés kezdetei a 16. századi magyar humanistákig nyúlik vissza.

28. Igaz vagy hamis?

A nyelvújítási mozgalomra a francia felvilágosodás eszméi is erősen hatottak.

29. Ki írta a *Magyarság* című röpiratot?

- A) Kazinczy Ferenc
- B) Batsányi János
- C) Apáczai Csere János
- D) Bessenyei György

30. Hol szervezte meg Kazinczy a nyelvújító mozgalom központját?

- A) Széphalom
- B) Pest
- C) Debrecen
- D) Celldömölk

31.Melyik szó példa a kihalt szó felújítására?

- A) elnök
- B) csapat
- C) nőies
- D) hős

32.Melyik szó példa az elvonással alkotott szavakra?

- A) dereng
- B) lég
- C) pénztár
- D) perc

33.Melyik nem a nyelvműveléshez köthető folyóirat vagy műsor?

- A) *Édes Anyanyelvünk*
- B) *Magyar Nyelvőr*
- C) *Alkalmazott Nyelvtudomány*
- D) *Álljunk meg egy szóra!*

34.Mikor jelent meg a *Mondolat*?

- A) 1813.
- B) 1815.
- C) 1832.
- D) 1802.

3. számú melléklet

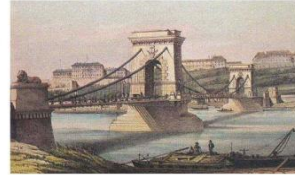
1.Hogyan írja a nevét a képen látható személy?

- A) Széchényi
- B) Széchenyi
- C) Szécheny
- D) Széchény

2.Hogyan írjuk a képen látható építmény nevét?

- A) Lánc híd
- B) Lánc-híd
- C) Lánchíd

3.Hogy írjuk helyesen Molnár Ferenc regényének címét?

- A) A pál utcai fiúk
- B) A Pál utcai fiúk
- C) A Pál Utcai Fiúk

4.Hogyan írjuk helyesen?

- A) mikszáthi
- B) Mikszáth-i
- C) mikszáth-i

5.Hogyan írjuk helyesen?

- A) János hegyi
- B) János-hegyi
- C) jános-hegyi

6.Hogyan írjuk helyesen?

- A) rousseau
- B) Rousseau-i
- C) rousseau-i

7.Hogyan írjuk helyesen?

- A) Thomas Mann-nak
- B) Thomas Mannak
- C) Thomas Man-nak

8.Hogyan írjuk helyesen?

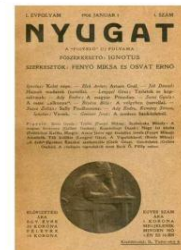
- A) Országos Széchényi Könyvtár
- B) Országos Széchényi Könyvtár
- C) Országos Széchényi könyvtár

9.Hogyan írjuk helyesen?

- A) Szépművészeti Múzeum-i
- B) Szépművészeti múzeumi
- C) szépművészeti múzeumi

10.Hogyan írjuk helyesen a képen látható folyóiratot?

- A) *Nyugat*beli
- B) nyugatbeli
- C) *Nyugat*-beli

1.Igen vagy nem?

Tetszett-e a számonkérés ezen módja?

2.Igen vagy nem?

Szeretnék-e, hogy a jövőben legyen még ilyen módszerrel számonkérés?

3.Milyenek találtatok a feladatokat?

- A) nagyon nehezek
- B) nehezek
- C) átlagos nehézségűek
- D) könnyűek
- E) nagyon könnyűek

4.Mennyire találtatok változatosnak a feladatokat?

- A) egyáltalán nem
- B) inkább nem
- C) inkább igen
- D) teljes mértékben

5.Tanultatok-e újat a mai órán?

- A) egyáltalán nem
- B) részben igen
- C) igen

6.Hogyan értékelték otthoni készüléseket az órai eredmények fényében?

- A) tanulhattunk volna többet is
- B) elegendő volt a tanulásra szánt idő
- C) kevesebb készülés is elég lett volna
- D) nem készültünk, mégis sikeresen vettük a feladatot

7.Elégedettek vagytok-e a teljesítményetekkel?

- A) egyáltalán nem
- B) részben
- C) teljes mértékben

Hospitálási napló

A gyakornok neve: Bancsi Árpád

Az óralátogatás helye: DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium

Műveltségi terület: Magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: magyar nyelv

Az óra témája: A nyelvtörténet témakör kikérdezése

Az osztály: 12. A

Az óralátogató mentor neve: Czimer Györgyi

Dátum: 2013. november 19.

Idő	Az óra menete	Megjegyzések
5 perc	I. Óraszervezés: 1. Az új típusú szavazó rendszerű számonkérés bemutatása, az óra céljának tisztázása. 2. Az eszközök kiosztása, a próbaszavazások irányítása.	A hallgató az Egyetemről kölcsönözte az eszközöket, hogy kipróbálja a mérés-értékelésnek iskolánkban (eszköz hiányában) nem alkalmazott formáját. A diákok lelkesen fogadták az új feladatot, nem volt egyszerű a fegyelem fenntartása (kisebb értetlenkedések, örömujjongások kísérték a próbát).
15 perc	II. A teszt indítása: 30 kérdés futtatása, kérdésenként 30 mp állt rendelkezésre.	A tanárjelölt folyamatosan figyelte a diákok reakcióját, jelezte az időkereteket, biztatta a tanulókat. Azokra a tanulókra is rászólt, akik jegyzeteiket használták, segédanyag nélküli páros munkát kért, mert csak 25 szavazó eszköz állt rendelkezésre, az osztály létszáma pedig 32.

Kérdéstípusok:

Az első részben a nyelvtörténeti ismeretekre irányultak a kérdések:
Hány? Mennyi? Mi? Milyen? Mikor? Hol?...

Melyik nem...? Mi nem...? Melyiket nem...

– *néhány eldöntendő kérdés* valamint
– *több állítás* mentén szerveződtek a feleletválasztós, illetve igaz /hamis kérdések.

Módszertani szempontból szűkös a csak alacsonyabb gondolkodási műveleteket érintő, az **ismeretekre** irányuló ellenőrzés. A megértés és az alkalmazás gondolkodási szintjeit sem tudta érinteni ez a kikérdezési technika (esetleg a tagadó irányú kérdések okozhattak némi zavart). A magasabb szintű gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, értékelés) szóba sem jöhetett.

Kérdéses az eldöntendő kérdések, igaz /hamis állítások hatékonysága is a tanulási folyamatban, bár a középszintű érettségi szövegértésében rendszerint szerepel.

Visszajelzések:

Részeredmények megmutatása diagramos kivetítésben, táblázatos összesítésekben.

Kétségkívül ösztönző erővel hatottak a látványos, azonnali értékelések és kimutatások. Motiválta a tanulókat a versennyé váló feladatmegoldás, a gyorsan megforduló eredmények.

A visszajelzés eredménye félidőben:

élen a 11. páros, 8. páros 77%-os eredménnyel.

A többiek is elég közel álltak a vezető párosokhoz, ezért még intenzívebbé vált a „játék”, miközben a tanárjelölt gyorsította is a tempót.

12 perc

A második részben a helysírasi téma következett, hasonló kérdéstechnikával kapcsolódtak össze a feladatok.

A tanári kérdések pontosságát (olykor láthatóvá tételét) még érdemes pontosítani (melyik a kakukk-tojás..., és más ismert módon).

Visszajelzés:

a 20. kérdés után az 5. páros vette át a vezetést, a többiek a nyomában.

A tanulók eddigre már belemelegedtek a játék izgalmába, a kezdeti idegenkedéseknek nyoma sem maradt.

Az utolsó 10 kérdés főként a

A témakörökből ezt a 3 kérdéskört

nyelvművelő mozgalommal, a nyelvújítás kérdéskörével foglalkozott

emeltük ki az ismétlés során, ha a sorrend nem különült volna el tematikusan, talán az ismeretek felidézése is nehezebb lett volna.

8 perc

Végeredmény:

a 3. és a 2. páros holtversenyben győzött.

A sorrendben következő páros pedig döntős kört játszott le a 3. helyért.

A jelölt mind a négy tanulónak ötöst adott.

A feladatok egyre izgalmasabbak és látványosabbak lettek, képekhez kellett helyesírási problémákat társítani (a gondolkodási műveletek persze ettől nem lettek differenciáltabbak).

A többiek szurkoltak, már nem vettek részt a munkában. Idő hiányában az órán nem tudtuk meg az összegzés végső kimutatásait.

5 perc

III. Kilépő kérdések:

Tetszett-e a számonkérés módja?

Legyen-e a jövőben hasonló?

Rákérdezett a feladatok nehézségi fokára, változatosságára, tanulási hatékonyságára és a tanulói önértékelésre is.

A tanárjelölt visszajelzésre irányuló kérdései megmutatják összetett problémaérzékenységét, az új eszközzel szembeni fenntartásait éppúgy, mint a tanulói önreflexióra irányító tudatosságát.

Kíváncsian várom a tanulói válaszok és eredmények értékelését.

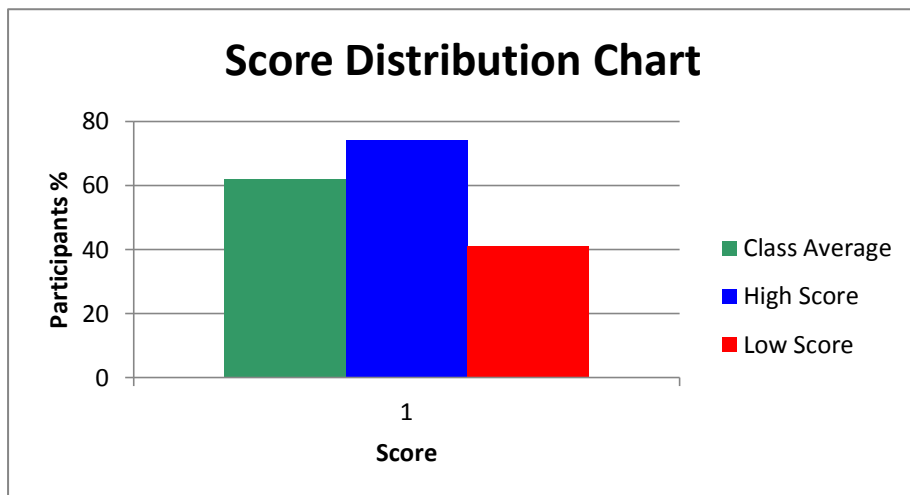
Bancsi Árpád István tanárjelölt óráin mindig széles módszertani és technikai repertoárt vonultatott fel. Az általam látott nyelvtan órán a jelölt egy érettségire készülő osztályban kérte számon a tételeket oly módon, hogy bevitt egy elektronikus szavazórendszert. Minden pár kapott egy kontrollert, aminek a segítségével kellett válaszolniuk a képernyőn megjelenő feleletválasztós és igaz-hamis kérdésekre. A módszer érdekesnek bizonyult, a tanulók többsége élvezte a „Legyen Ön is milliomos!- szituációt”. Értelemszerűen az elején jelentékeny idő ment el a rendszer használatának elsajátításával, de utána csaknem zökkenőmentesen működött minden. Egyetlen hibaként az róható fel, hogy egyes kérdéseknek nem látszott a teteje, így a jelöltnek kellett azt hangosan felolvasni (ez egyébként hatékony fegyelmezőeszköznek bizonyult). Szerencsés választásnak tartom azt is, hogy nem kaptak a számonkérésre osztályzatot a tanulók, csupán a legjobb három párt honorálta egy-egy ötössel. Ennek köszönhetően a játék játék maradt, s – akár egy valós kvízműsorban – a győztesek bezsebelhették a jutalmat. Mivel minden kérdés megválaszolására 30 másodperc volt, ezért nem mindig sikerült a jelöltnek a felmerülő (a kérdés pontosítását igénylő) kérdéseket megválaszolni, s a feladat jellegéből fakadt, hogy alapvetően lexikális tudást kért számon, kevesebb volt a tényleges gondolatok rendezését igénylő kérdés. A tanárjelölt végig kézben tartotta az órát, sikerült úgy ütemeznie, hogy a diákok még a szavazórendszerrel kapcsolatban is véleményt mondhattak (írásban).

Asbóth Balázs tanárjelölt
(tanári MA III. történelem-magyar)

Ponteredmények

Fájl név: 12_teszt

Átlag: 62%
Méret: 14 Participants

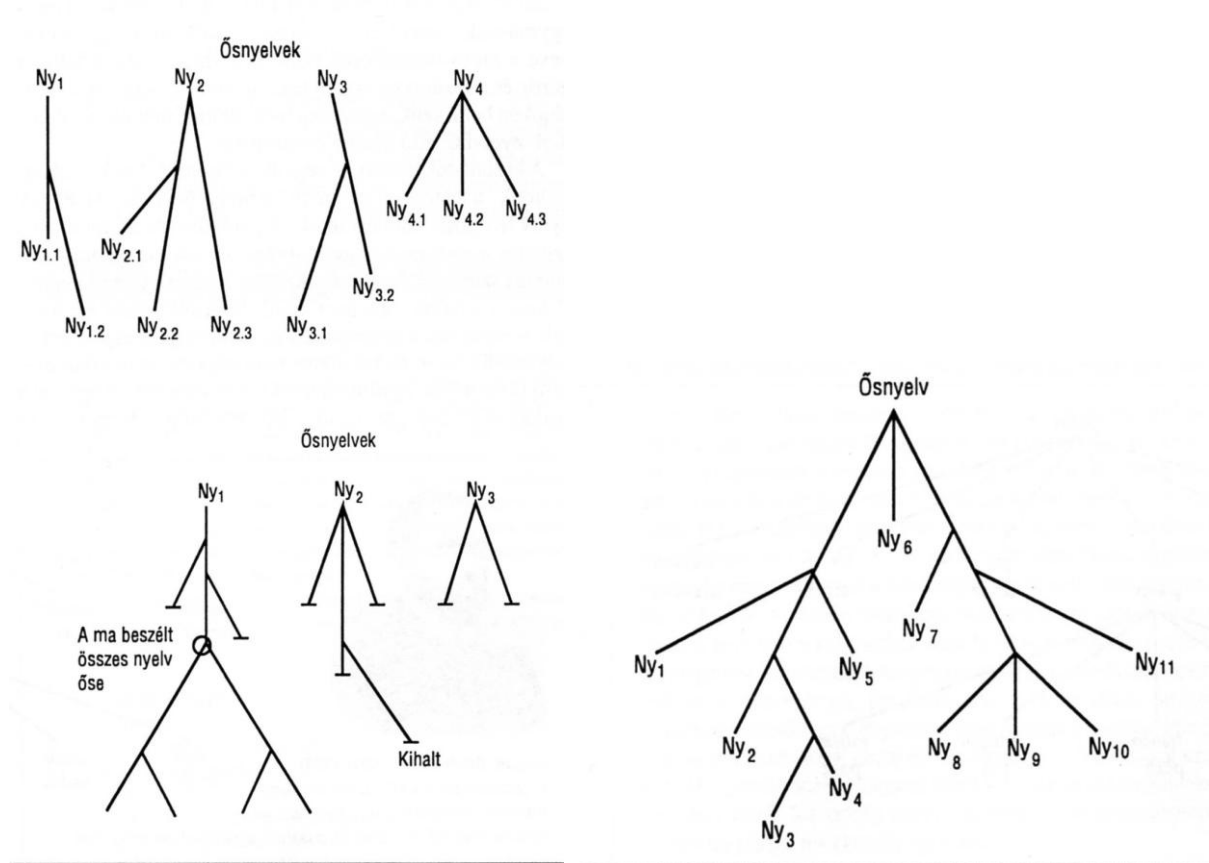

Név	Résztevő azonosító	Helyes válaszok	Megválaszolt kérdések	Összes kérdés	Eredmény%, diagram adat	Sp
Lilla-Martina	1	19	35	35	53%	
Dóra-Zsuzsanna	2	26	34	35	74%	
Tamás-Bence	3	26	34	35	74%	
Zita-Gréta	4	22	34	35	62%	
Eilza-Réka	5	23	34	35	65%	
Sándor-Tímea	6	24	35	35	68%	
Péter-Máté	7	21	35	35	59%	
Zoltán-Réka	8	23	34	35	68%	
Anna-Ildikó	9	20	35	35	56%	
Dóra-Ádám	10	22	35	35	62%	
Vanda-Orsolya	11	24	33	35	68%	
~Participant 012	12	15	29	35	41%	
Márk-Attila	13	24	33	35	68%	
~Participant 014	14	19	35	35	53%	
~Participant 015	15	0		35		
~Participant 016	16	0		35		
~Participant 017	17	0		35		
~Participant 018	18	0		35		
~Participant 019	19	0		35		
~Participant 020	20	0		35		

A 12-es és 14-es távirányító válaszai ignorálhatóak, mivel azokat az órát látogató kollégák kezelték.

23. számú melléklet

1. Saját ismereteitek és a mellékelt ábrák segítségével mutassátok be a nyelvek eredetének elméleteit! Készítsetek a mellékelt csomagolópapírra szemléltető ábrát (pl. pókháló-ábra)!

(Forrás: Crystal, *A nyelv enciklopédiája*)

2. Olvassátok el a mellékelt ismeretterjesztő szöveget, majd készítsetek belőle vázlatot egy rövid ismertetéshez a mellékelt csomagolópapírra! Térjete ki a következő kérdésekre is! Milyen módszer segítségével térképezik fel az indoeurópai nyelvcsaládhoz tartozó rokon nyelveket? Milyen nyelvek tartoznak ehhez a nyelvcsaládhoz, és mit tudunk területi elhelyezkedésükről?

Kik voltak az indoeurópaiak?

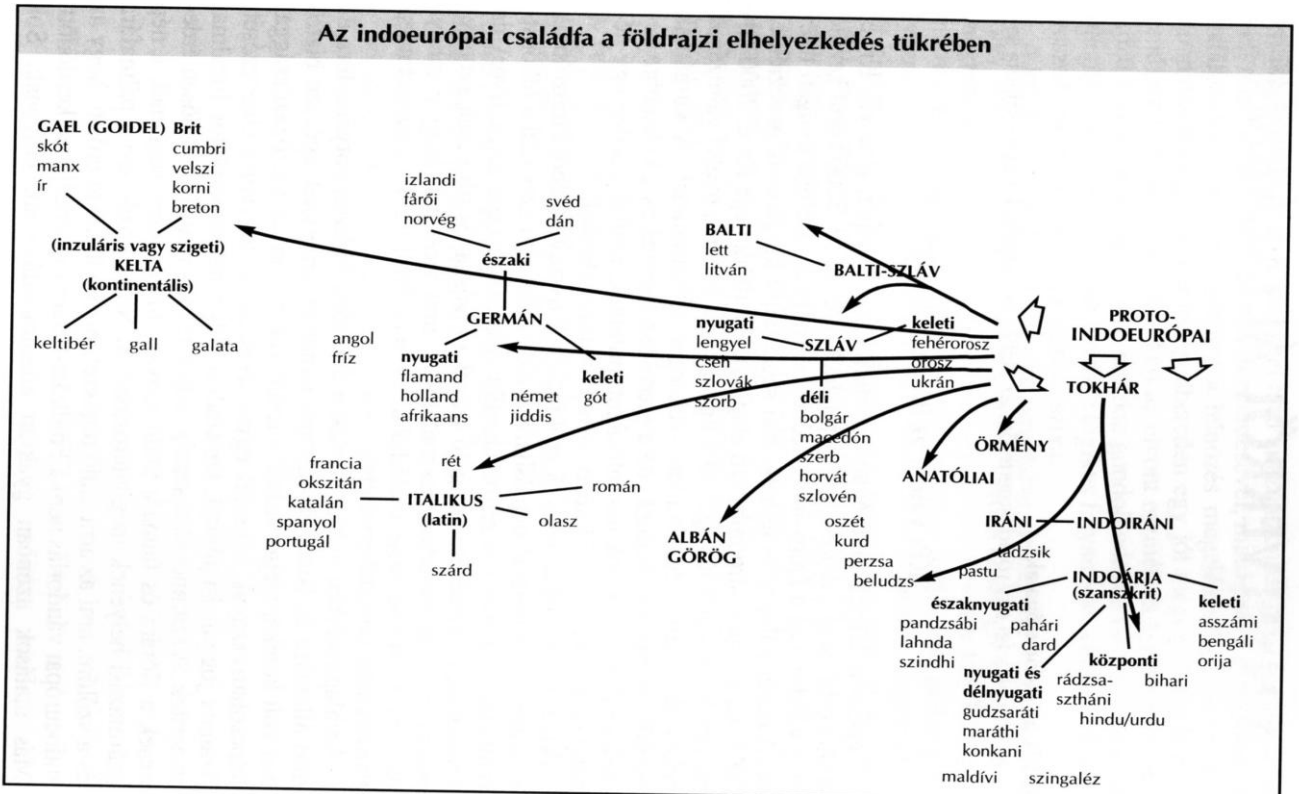
Régészeti leletek tanúságából ismerjük azt a népet, amelyik Kr. e. 4000 körül lakta a délorosz sztyeppvidéket, és Kr. e. 3500 körül kezdte meg vándorlását a Duna-medencébe, onnan pedig Európa nyugati felébe. A népet jellegzetes temetkezési szokásairól kurgáninak nevezték el (az orosz kurgan [sírdomb] szó alapján). E kultúra népe Kr. e. 2000 körül érte el az Adria térségét, ami egybevág a jelentős nyelvi változások bekövetkezéséhez feltehetően szükséges időtartammal. A kurgániak őseiről semmit sem tudunk, de a proto-indoeurópai és a keletebbre beszélt uráli nyelvek sok hasonlóságot mutatnak, amiből esetleg egy néhány ezer évvel korábbi közös ősrre következtethetünk.

A mai indoeurópai nyelvek szókincsének összevetéséből kirajzolódik az alapnyelvet beszélő nép őshazája, élete. Sok kifejezés utal a rekonstruált alapnyelvben a közeli-távolibb rokonságra (apa, anya, fivér), de a sógorság kifejezésére szolgáló szavak (anyós, após stb.) csak a menyasszonnyal kapcsolatban használatosak, ami arra utal, hogy a menyasszony került be férje családjába, és nem fordítva. Ez egyértelműen patriarchális társadalomra utal.

Az alapnyelvben voltak szavak a disznóra, birkára, kutyára, lóra és más állatokra is, ismertek egyfajta járművet, amelynek egészen biztosan volt kereke, megnevezték a testrészeket. Vannak mezőgazdasággal kapcsolatos szavak, ismerjük egyes szerszámok, fegyverek elnevezését. Számos joggal, istenhittel, társadalmi helyzettel kapcsolatos fogalmat ismerünk. A számneveket százig tudjuk rekonstruálni. Különösen érdekesek a flórára és faunára utaló szavak, hiszen ezek segítenek a nép származási helyének meghatározásában. Nincs közös szó a pálmafára és a szőlőre, ami az arra utaló régészeti bizonyítékokat erősíti, hogy az indoeurópai vándorlás nem a Földközi-tenger medencéjében kezdődött. Más utalások azonban gyakran ellentmondásosnak látszanak. Sok

nyelvből rekonstruálhatjuk a nyírfa alapnyelvi elnevezését, mivel pedig ez a fa nem őshonos Ázsiában, sokan következtettek arra, hogy az őshaza valahol Észak-Európában lehetett. Másfelől viszont nincs alapnyelvi elnevezés e területek leggyakoribb fájára, a tölgyre sem, ami mégis az ázsiai eredet mellett tanúskodna. Mint ahogy ez a néhány kiragadott példa is mutatja, az indoeurópai alapnyelv és őshaza kutatása még sok érdekes kérdést tartogat a jövő számára.

(D. CRYSTAL: *A nyelv enciklopédiája* – Részlet)

(Forrás: Antalné – Raátz, *Magyar nyelv és kommunikáció: Munkafüzet 12. évfolyam számára*)

3.

3. Nyelvtipológia

Melyik nyelvtípusra igazak az alábbi megállapítások? A helyes állítás betűjelét írd a megfelelő típushoz! Ha jól dolgoztál, akkor az egyes elnevezésekhez írt betűket kiegészítve olyan nyelveket kapsz, amelyekre az adott típus jellemző.

Izoláló	Agglutináló	Flektáló

- i) A szóalakokban nincsenek ragok, jelek, egyes esetekben még képzők sem.
- m) A toldalékok gazdagsága jellemzi ezeket a nyelveket.
- a) A nyelvtani viszonyokat a szórenddel, a hangsúllyal vagy önálló szavakkal fejezi ki.
- é) A nyelvtani viszony a szótő belsejében, annak megváltozásával fejeződik ki.
- gy) A morféma-k jól elkülöníthetők a szóalakon belül.
- i) Az ilyen típusú nyelvek az elkülönülő nyelvek.

- r) A nyelveknek ezt a csoportját ragasztó nyelveknek nevezzük.
- e) A nyelveknek ezt a csoportját hajlító nyelveknek nevezzük.

(Forrás: Antalné – Raátz, *Magyar nyelv és kommunikáció: Munkafüzet 12. évfolyam számára*)

Igazoljátok példákon keresztül, hogy a magyar az agglutináló nyelvek családjába tartozik! Tudtok-e olyan példát mondani a magyar nyelvből, amely a flektáló nyelvekhez teszi hasonlatossá?

4. feladat

Mutassátok be a verbális és a nem verbális gondolkodás közötti különbséget egy-egy szabadon választott példán keresztül! Készítsetek fürtábrát válaszaitok összefoglalásaként!

Segítőkérdések:

Milyen különbségek és milyen hasonlóságok figyelhetők meg közöttük? Milyen előnyei és hátrányai lehetnek ezeknek?

Mi a szerepe egyiknek és másiknak a hétköznapi életben? Mitől függ, hogy bizonyos helyzetekben melyiket alkalmazzuk?

5. feladat:

Olvassátok el a következő rövid szöveget, majd válaszoljatok a kérdésekre a szöveg és saját ismereteitek alapján! Milyen összefüggés van a nyelv és a gondolkodás között a relativisztikus nyelvelmélet szerint? A nyelvek közötti különbségek (kiejtés, szókincs, nyelvtan) mennyiben köthetőek ahhoz a kulturális környezethez, amelyben az adott nyelv beszélői élnek? Mire lehet példa nyelv és gondolkodás viszonylatában a magyar nyelvújítás? (Készítsetek jegyzetet hozzá a füzetetekbe!)

Van-e rá szó?

A mindennapi magyarban semmi nincs, ami megfelelné az arab sok-sok *ló* vagy *teve*, az eszkimó *hó*, vagy az ausztrál nyelvek *üreg*, illetve *homok* jelentésű szavainak. A magyarul beszélőknek körülírás-hoz kell folyamodniuk, ha ki akarják fejezni a különbségeket, amelyekhez e nyelvek külön szavakat használnak. Másrészt számos nyelvnek nincsenek megfelelői azokra a szavakra, melyek a magyarban a különböző méretű, nagyságú és funkciójú járművek megnevezésére szolgálnak (*autó, busz, traktor, moped, teherautó, kamion*), és előfordulhat, hogy mindezen járművekre csak egyetlen szavuk van.

A magyar nyelv szókincsének hiányosságait kívánta megszüntetni Kazinczy Ferenc és a nyelvújítási mozgalom a 18. és 19. században. A mai magyar szókészlet rengeteg szavát köszönhetjük a nyelvújításnak, ezeket ma már teljesen a nyelv részének érezzük. A leggyakoribb eljárás a szóképzés volt, így jöttek létre például a *fogyaszt, mereng, állítmány, történelem, nyelvész, homlokzat, csillagászat*. A nyelvújítók sokszor alkalmaztak szóelvonást: *ábra* < *ábráz*, *gyönyör* < *gyönyörű*, *vizsga* < *vizsgál*, *gyár* < *gyárt*. A szóösszetétel is kedvelt szóalkotási mód volt: *földrengés, vasút, jogerős, napfogyatkozás, higany* (< *híg + anyag*), *csőr* (< *cső + orr*), *rovar* (< *rovátkolt barom*).

(Forrás: Crystal, *A nyelv enciklopédiája*)

6. feladat:

Olvassátok el a lenti Babits Mihálytól származó idézetet majd válaszoljatok a következő kérdésekre! A nyelv és gondolkodás összefüggéseit vizsgáló elméletek közül melyikhez köthetőek Babits gondolatai, és miért? Nyelv és gondolkodás viszonyában mire utal a Babits által példaként hozott görög szó a 'logos'? „A gondolat hangtalan beszéd; a szó a megtestesült gondolat” – idézi Babits. Egyetértetek-e ezzel a gondolattal? Válaszotokat indokoljátok! (Készítsetek felelettervet hozzá a füzetetekbe!)

„Gondolkodni és beszélni: a kettő voltaképp egy. Gondolkodás nem képzelhető beszéd nélkül és megfordítva. Az állat sem beszél, sem gondolkodik. Logos: ez a görög szó észet jelent és szavat; s valóban ész és szó nem különböző dolgok. "A gondolat hangtalan beszéd; a szó a megtestesült gondolat" - mondja egy híres nyelvtudós.”

(Babits Mihály, *Stilisztika és retorika a gimnáziumban: Egy tantárgy filozófiája tanulók számára*)

I. Csoportosítsd a következő non-verbális kommunikációs jelzéseket, és lehetséges jelentésüket!

fintor, keresztbe tett kar, karikagyűrű az ujjon, bólogatás, vagdalkozás kézzel-lábbal, szemöldökráncolás, fehér köpeny, kitágult pupilla

Non-verbális jelzés	Példa	Jelentés
mimika:		
tekintet-szemkontaktus-szemmozgás:		
gesztusok:		
testtartás:		
szimbolikus jelek:		

II. Elemezd a képet! Milyen szituációról lehet szó? Milyen non-verbális jeleket észlelsz? Mi lehet a jelentésük?

1

2

3

Írj egy-egy rövid párbeszédet a képekhez a füzetbe!

III. Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra

Döntsd el, hogy a három üzenet milyen célból íródott, mi jellemző a stílusára és a nyelvhasználatára, és hogy mennyire tekinthető adekvátnak az adott helyzetben? Húzd alá azokat a részeket, ahol változtatást igényel a szöveg, és tegyél rá javaslatot, hogy mivel lehetne a nyelvi sztenderdhez, az igényes köznyelvhez közelebb állóvá tenni!

1.

Üdv!

Azért doptam egy mailt magának, hogy megkérdezzem betöltötték-e már az állást. Már 3 éve dolgozom informatikusként különböző cégeknél, úgyhogy szerintem képben vagyok a feladatokkal kapcsolatban. 😊 Teljes mértékben alkalmasnak tartom magamat a feladatra!

Ha felkeltetem érdeklődését, legyen jó és válaszoljon hamar!

Bye, P. Alex

2.

Hello Mama!

Üdvözlötünket küldjük innen párizsból, az Eiffeltorony szomszédságából. Az idő nagyon klassz, sokat süt a nap, a hőmérséklet is okés. Holnap megnézzük a várost. Az ablakból látszik, h milyen 6almas. Sajna otthon hagytuk a fogkefénket, úgyh holnap azt is kell szerezni. 😞

Majd még írunk!

Puszi, Andi és Krisztike

3.

Hi!

Hol☼ jössz moziba? 1 tök jó film fog menni a gravitáció én nagyon kíváncsi vok rá! Rnőt is hívtam de nem ér rá azt mondja othon segít na persze! Biztos randija van Renivel... lol...

Majd csörögj rám h van kedved!

Pter

Gyakorlás

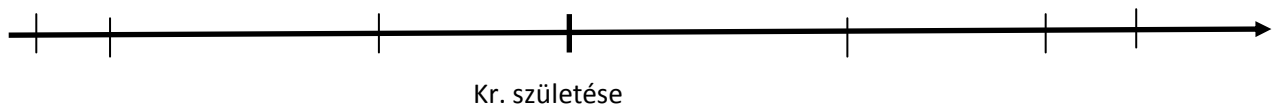
3. témakör: Kommunikáció

I. Az emberi kommunikáció kialakulása és fejlődése

Kösd az emberi kommunikáció fejlődésének szakaszait az emberiség történetének egy-egy fontos korszakához, eseményéhez! Jelöld az idővonalon! Milyen összefüggést ismerünk a kommunikáció fejlődésének szakasza és az adott történelmi korszak között?

1. A második kommunikációs forradalom	a. Puskás Tivadar üzembe helyezi az első bostoni telefonközpontot
2. A beszélt nyelv kialakulása	b. a homo sapiens elterjedés a Földön
3. Az elektronikus kommunikáció megjelenése	c. folyam menti kultúrák (Egyiptom, sumérok) kialakulása
4. A nyomtatás megjelenése	d. a World Wide Web (internet) megszületése
5. Az írás megjelenése	e. neandervölgyi ember kialakulása
6. A beszélt nyelv előtti időszak	f. Luther Márton wittenbergi pontjai

Kommunikációs forradalom korszaka

Történelmi korszak, esemény

II. Az emberi kommunikáció forradalmi

Sorold be a következő állításokat a megfelelő helyre!

a. A számítógép forradalma előzte meg.	f. A sajtótermékek mennyiségének ugrásszerű növekedését hozta el.
b. Olyan találmányok jellemzik, mint a távíró, a telefon vagy a rádió.	g. Széles rétegek válnak írástudóvá.
c. Előzményének tekinthetőek a barlangrajzok.	h. A „globális falu” létrejötte ehhez köthető.
d. Guttenberg ténykedés fémjelzi.	i. Napjainkban is tart.
e. Könyvtárak létrejötte köthető hozzá.	j. A propaganda nagyban kihasználja vívmányait
d. A beszélt nyelv rögzítésének legkorábbi eszköze.	

1. Az írásbeliség:
2. A nyomtatás:
3. A tömegkommunikáció és az elektromos hírközlés:
4. Az információs forradalom:

III. A kommunikáció folyamata

Olvasd el az alábbi összefoglalást Jakobson kommunikációs modelljéről, emeld ki a legfontosabb tényezőket és rajzold meg ábraként! Írj a funkciókra egy-egy példát is!

A nyelvész *Roman Jakobson* modellje a kommunikáció folyamatát írja le, s ebben az üzenet struktúráját. A dekódolás feltétele a *kontextus*, amely összefüggés rendszerben a kód értelmezhető. A feladó és a vevő közti kapcsolat nemcsak technikai adottságon (látás, hallás) alapul, hanem pszichológiai irányultságot is feltételez. Jakobson a modell elemeihez hozzárendelte a nyelv egy-egy sajátos funkcióját is. (A beszédben ez természetesen nem mechanikusan érvényesül, egyik vagy másik kerül előtérbe a közléstől függően.) Modelljében hat nyelvi funkciót különít el. Az affektív vagy emotív (kifejező) funkció a kommunikátor szubjektív viszonylatainak (érzelem, hangulat, attitűdök) üzenetbe kódolására vonatkozik. A konatív (felhívó) funkció a befogadó és az üzenet viszonyában kiváltott hatást jelenti. A referenciális (tájékoztató) funkciót a közlés valóságra reflektáló jellege, valóság tartalma adja. A poétikai (esztétikai) funkció a nyelvileg megformált üzenet esztétikai hatása. A fatikus (kapcsolatteremtő-fenntartó-záró) funkció a feladó és a vevő közti kapcsolat fenntartása a kommunikáció folytatására, míg a metanyelvi funkció magára a kódra vonatkozik, visszaul annak jelszerűségére.

(Forrás: Horváth Béla, *A kommunikáció elméletéről*, internetes elérhetőség: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/komm_elm/index.html.)

IV. Igaz vagy hamis

Döntsd el az állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak, a hamisakat tedd igazzá!

1. Kommunikáció csak ember-ember között jöhet létre.
2. Multimédia megjelenése az információs forradalom korszakához köthető.
3. A piktográfia képirást jelent.
4. A poétikai funkció a kódhoz kötődik Jakobson modelljében.
5. A beszélt nyelv közvetítő csatornája a levegő.

Név:

Témazáró feladatlap – Érettségi témakörök magyar nyelvből (Ember és nyelv, Kommunikáció)

A

I. Fogalomazonosítás, fogalommagyarázat – Nevezd meg a definíció alapján a fogalmat, illetve ad meg a fogalom jelentését! 5/

pidzsin:

.....: napjaink társadalmának egyre fontosabb eleme, a kommunikáció azon formája, amely széles rétegekhez jut el, eredeti célja a tömegtájékoztatás, de egyre inkább fogyasztási cikkhez hasonlóan, tömegcikk jellegűvé válik, fogyasztói igényeket elégít ki.

nyelvi relativizmus:

II. Igaz vagy hamis – Döntsd el a következő állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak, majd a hamisakat javítsd ki úgy, hogy igazak legyenek! 8/

1. A kínai a flektáló nyelvek közé tartozik.
.....

2. A nem verbális gondolkodásra jellemzője a képszerűség és a szabad asszociációk. ....

3. A nyomtatási eljárás európai feltalálása Andrea Hess nevéhez köthető.
.....

4. Az enyhített kognitív vezető szerep elmélete szerint a nyelv megelőzi a gondolkodást. ....

5. A szótári robbanás időszaka a gyerekeknél kb. 3 éves koruk körül következik be. ....

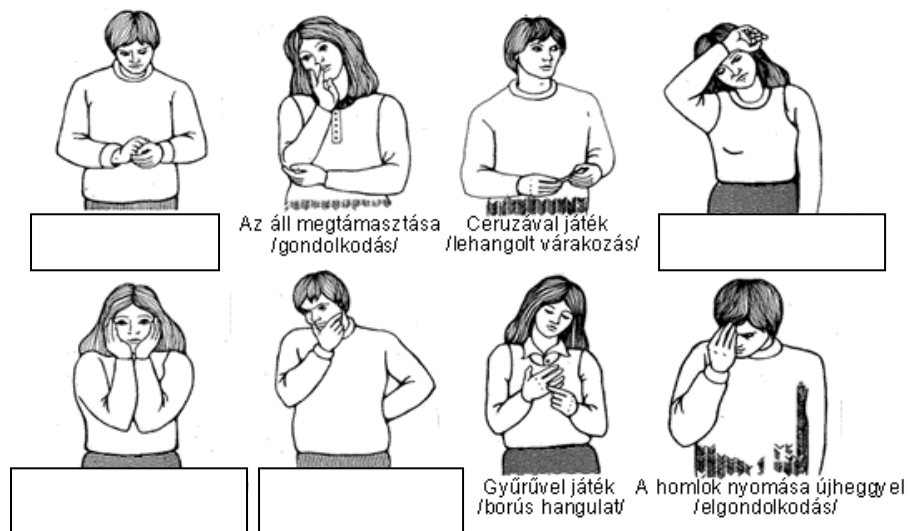
III. Sorold be a megfelelő helyre a lenti állításokat! 7/

Az emberi kommunikáció forradalmainak jellemzői:

írásbeliség	nyomtatás	tömegkommunikáció és elektromos hírközlés	információs forradalom

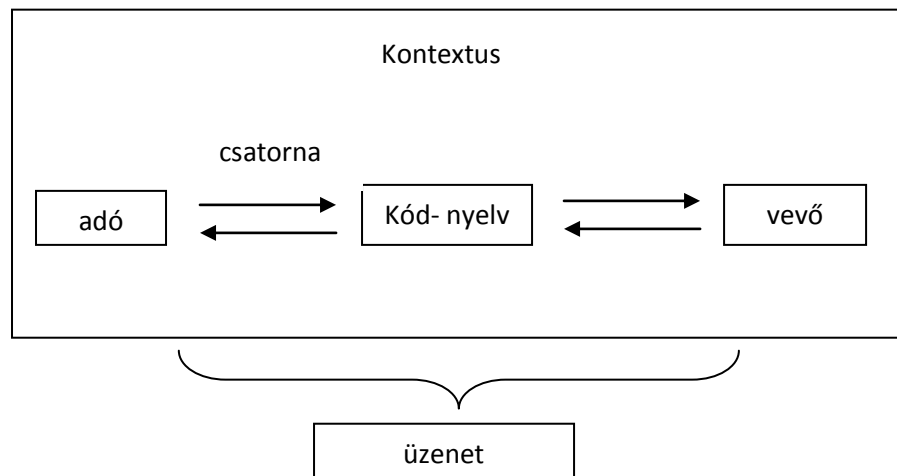
- a. Napjainkban is tart.
- b. Olyan találmányok jellemzik, mint a távíró, a telefon vagy a rádió.
- c. Előzményének tekinthetőek a barlangrajzok.
- d. Széles rétegek válnak írástudóvá.
- e. A számítógép forradalma előzte meg.
- f. A beszélt nyelv rögzítésének legkorábbi eszköze.
- g. A sajtótermékek mennyiségének ugrásszerű növekedését hozta el.

IV. Képelemzés – Milyen érzelmek, lelki állapotok tükröződnek az egyes alakokon, és milyen non-verbális jeleken keresztül történik ez meg elsősorban? 5/

Non-verbális jelek?

V. Egészítsd ki Jakobson kommunikációs modelljét a tényezőkre épülő funkciókkal! 6/

VI. Készíts feleletvázlatot a következő feladathoz! 10/

Reflektálva az idézetre mutasd be a nyelvek eredetének elméletét és a nyelvcsaládok sajátosságait, vizsgálatuk módszereit!

„A közös ősnyelv elmélete legalább a Biblia idejéig megy vissza. [...]A nyelvészek között messze nincs ilyen konszenzus a közös ősnyelv létezésével kapcsolatban. A legtöbb szakember úgy véli, hogy egy nyelv eredetét legfeljebb három-vagy négyezer évig lehet visszakövetni. Egy nemzetközi kutatócsapat tavaly jelentette be, hogy az angol, a spanyol, a görög, a német vagy perzsa és még több más indoeurópai nyelv egy közös forrásból, mégpedig a mai Törökország területén lévő Anatóliából származik, s 9500 évvel ezelőtt innen terjedt szét a világ távoli tájaira.” (Forrás: www.mult-kor.hu)

Javítókulcs

Ismétlő témazáró feladatlap – Érettségi témakörök magyar nyelvből (Ember és nyelv, Kommunikáció)

(2013. november 5.)

A

I. Fogalomazonosítás, fogalommagyarázat – Nevezd meg a definíció alapján a fogalmat, illetve ad meg a fogalom jelentését! 5/

Fogalomazonosítás 1 pont, fogalommagyarázat 2-2 pont, összesen 5 pont. A fogalommagyarázatnál 2 pont csak akkor adható, ha mind tartalmi szempontból, mind nyelvi megformáltság (érthető, logikus, összefüggő fogalom-meghatározás) tekintetében megfelelő. Egyik vagy másik hiányossága esetén 1-1 pont levonható.

pidzsin: tartalmi elemek, kulcsszavak: közvetítő nyelv, kereskedelmi központokban (pl. kikötők), különböző nemzetiségűek között, leegyszerűsített nyelvtan, korlátozott szókincs, alap: angol, portugál, spanyol nyelvek, stb.

tömegkommunikáció : napjaink társadalmának egyre fontosabb eleme, a kommunikáció azon formája, amely széles rétegekhez jut el, eredeti célja a tömegtájékoztatás, de egyre inkább fogyasztási cikkhez hasonlóan, tömegcikk jellegűvé válik, fogyasztói igényeket elégít ki.

nyelvi relativizmus: *tartalmi elemek, kulcsszavak: nyelvek közötti különbségek következményei a gondolkodás különbségei a beszélők között, nyelvek különbözősége (kiejtés, szókincs, nyelvtani szerkezet), nyelv és gondolkodás függetlenül fejlődik egymástól, de együtt halad, kölcsönösen feltételezik egymást)*

II. Igaz vagy hamis – Döntsd el a következő állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak, majd a hamisakat javítsd ki úgy, hogy igazak legyenek! 8/

Az állítás igazságtartalmának helyes megállapítása 1-1 pont. A hamis állítás javítása 1-1 pont, összesen 8 pont. A hamis állítás javításánál többféle megoldás is elfogadható, amennyiben az igazá teszi az állítást.)

1. H javítás: A kínai az izoláló (elkülönítő) nyelvek közé tartozik. / Az angol, német, stb. a flektáló nyelvek közé tartozik.

2. I

3. H javítás: A nyomtatási eljárás európai feltalálása Gutenberg nevéhez köthető. / A nyomtatási eljárás magyarországi meghonosítása Andrea Hess nevéhez köthető.

4. H javítás: A nyelvi vezető szerep elmélete szerint a nyelv megelőzi a gondolkodást. / Az enyhített kognitív vezető szerep elmélete szerint a gondolkodás megelőzi a nyelvet.

5. I

III. Sorold be a megfelelő helyre a lenti állításokat!

7/

Elemenként 1-1 pont, összesen 7 pont. Nem fogadható el a megoldás, ha egy állítást több helyre is besorolt.

Az emberi kommunikáció forradalmainak jellemzői:

írásbeliség	nyomtatás	tömegkommunikáció és elektromos hírközlés	információs forradalom
c, f	d	b, g	a, e

a. Napjainkban is tart.

b. Olyan találmányok jellemzik, mint a távíró, a telefon vagy a rádió.

c. Előzményének tekinthetőek a barlangrajzok.

d. Széles rétegek válnak írástudóvá.

e. A számítógép forradalma előzte meg.

f. A beszélt nyelv rögzítésének legkorábbi eszköze.

g. A sajtótermékek mennyiségének ugrásszerű növekedését hozta el.

IV. Képelemzés – Milyen érzelmek, lelki állapotok tükröződnek az egyes alakokon, és milyen non-verbális jeleken keresztül történik ez meg elsősorban? 5/

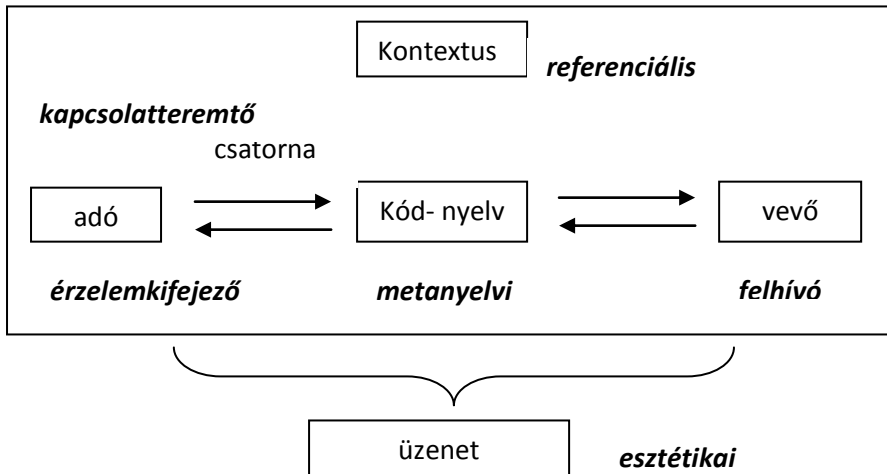
Érzelmek, lelki állapot felismerése 1-1 pont. Adott esetben több megoldás is elfogadható, ha az indokolható.

Non-verbális jelek? mimika, gesztusok (1 pont ha mind a két elem szerepel.)

V. Egészítsd ki Jakobson kommunikációs modelljét a tényezőkre épülő funkciókkal! 6/

Elemenként 1-1 pont. A funkciók elnevezésének szinonimája is elfogadható, amennyiben helyesen használja.

VI. Készíts feleletvázlatot a következő feladathoz! 10/

Reflektálva az idézetre mutasd be a nyelvek eredetének elméletét és a nyelvcsaládok sajátosságait, vizsgálatuk módszereit!

„A közös ősnyelv elmélete legalább a Biblia idejéig megy vissza. [...] A nyelvészek között messze nincs ilyen konszenzus a közös ősnyelv létezésével kapcsolatban. A legtöbb szakember úgy véli, hogy egy nyelv eredetét legfeljebb három-vagy négyezer évig lehet visszakövetni. Egy nemzetközi kutatócsapat tavaly jelentette be, hogy az angol, a spanyol, a görög, a német vagy perzsa és még több más indoeurópai nyelv egy közös forrásból, mégpedig a mai Törökország területén lévő Anatóliából származik, s 9500 évvel ezelőtt innen terjedt szét a világ távoli tájaira.” (Forrás: www.mult-kor.hu)

Az értékelés szempontjai	Elvárás	Adható pontszám
Feladat megértése	A feladatnak megfelelően témavázlatot készít. (Ha a feladatot szövegesen, esszészerűen készíti el a feladat értékelhető, de a feladatmegértésre nem kaphat maximális pontot.) A témához kapcsolódó ismeretekről ad számot. Jelzi, hogy hol léptethető be az idézet a gondolatmenetbe, milyen fogalmakhoz (<i>monopoligenézis, ősnyelv, nyelvrokonság, nyelvcsaládok</i>) köthető.	2
Logikai felépítés	A tartalmi elemeket áttekinthetően, logikus rendben és értelemben rendezi el. (Ha a feladatot szövegesen, esszészerűen készíti el ennek kritériumrendszere érvényesül, azaz szerkezeti szempontból a szöveg bevezetésre- tárgyalásra-befejezésre épül, a szerkezeti egységek arányosak.)	2
Tartalom	A vázlat tartalmazza a feladathoz kapcsolódó legfontosabb kulcsszavakat (<i>nyelvtörténet, szinkrónia, diakrónia, monopoligenézis, ősnyelv, nyelvrokonság, nyelvcsaládok, nyelvtipológia, stb.</i>) A szakszavak értelmére a vázlatban utal, következetesen használja.	5
Nyelvi megformáltság	A vázlat mentes durva helyesírási hibáktól, maximum egy súlyos helyesírási vagy 2 egyéb helyesírási hibát tartalmaz. Ha a feladatot szövegesen, esszészerűen készíti el ennek kritériumrendszere alkalmazandó, azaz a szöveg kerek egész mondatokból áll, a szövegkohézió érvényesül.	1

Pontrendszer:

33-41	(jeles)	5
25-32	(jó)	4
17-24	(közepes)	3
9-16	(gyenge)	2
0-8	(elégtelen)	1

Név:

Ismétlő témazáró feladatlap – Érettségi témakörök magyar nyelvből
(Ember és nyelv, Kommunikáció)

B

I. Fogalomazonosítás, fogalommagyarázat – Nevezd meg a definíció alapján a fogalmat, illetve ad meg a fogalom jelentését!

5/

.....: a nyelvtörténeti kutatás módszere, amely a különböző nyelvtörténeti korok nyelvváltozásainak összehasonlításával foglalkozik.

kommunikáció:

poligenézis:

II. Igaz vagy hamis? – Döntsd el a következő állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak, majd a hamisakat javítsd ki úgy, hogy igazak legyenek!

8/

1. A bibliai Bábel történet a monogenézis fogalmához köthető.
.....

2. A szláv nyelvek (pl. orosz) az uráli nyelvcsaládhoz tartoznak.
.....

3. A nyomtatás Európában a 16. században jelenik meg.
.....

4. Az elektromos hírközlés fejlődése a 19. század második felében indul rohamos fejlődésnek. ....

5. Az információs forradalom korszaka a 90-es évek elején záródott le.
.....

III. Sorold be a megfelelő helyre a lenti állításokat!

7/

Nyelvtipológia, a különböző nyelvtípusok általános jellemzői:

izoláló	agglutináló	flektáló

a. a nyelvtani viszonyok a szótő megváltozásával fejeződnek ki

b. a nyelvtani viszonyokat a szórend, a hangsúly vagy önálló szavak fejezik ki

c. jellemzője a toldalékok gazdagsága

d. ilyen nyelv pl. a német

e. más néven ragasztó nyelvekként is használjuk

f. fő jellegzetességei alapján a magyar ide sorolható

g. példa rá a kínai nyelv

IV. Képelemzés Milyen érzelmek, lelki állapotok tükröződnek az egyes képeken, és milyen non-verbális jeleken keresztül történik ez meg elsősorban? 5/

1.

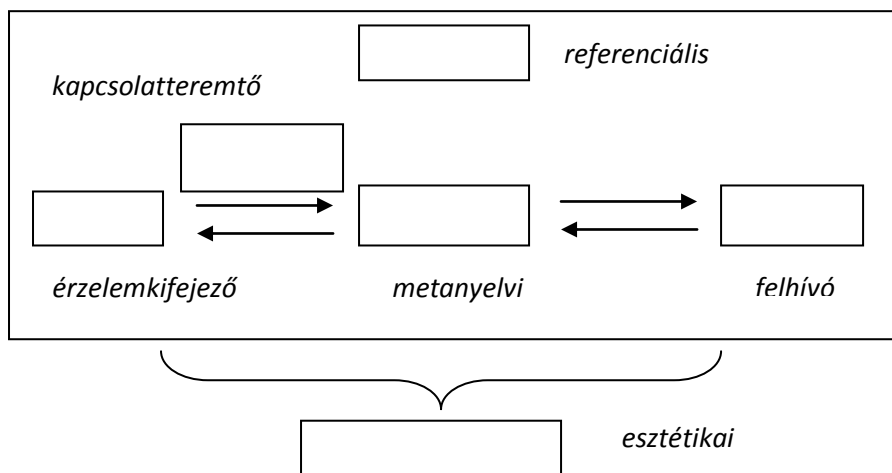
2.

3.

4.

Non-verbális jelek?
 .....
 .....
 .....

V. Egészítsd ki Jakobson kommunikációs modelljének hiányzó tényezőit, ha ismertek az azokhoz kapcsolódó funkciók! 6/

VI. Készíts feleletvázlatot a következő feladathoz! 10/

Az idézetre reflektálva mutasd a nyelv és megismerés kapcsolatát, valamint a nyelv és gondolkodás összefüggéseinek elméleteit!

„Gondolkodni és beszélni: a kettő voltaképp egy. Gondolkodás nem képzelhető beszéd nélkül és megfordítva. Az állat sem beszél, sem gondolkodik. Logos: ez a görög szó észet jelent és szavat; s valóban ész és szó nem különböző dolgok. "A gondolat hangtalan beszéd; a szó a megtestesült gondolat" - mondja egy híres nyelvtudós." (Babits, *Stilisztika és retorika a gimnáziumban*)

Javítókulcs

Ismétlő témazáró feladatlap – Érettségi témakörök magyar nyelvből (Ember és nyelv, Kommunikáció)

(2013. november 5.)

B

I. Fogalomazonosítás, fogalommagyarázat – Nevezd meg a definíció alapján a fogalmat, illetve ad meg a fogalom jelentését! 5/

Fogalomazonosítás 1 pont, fogalommagyarázat 2-2 pont, összesen 5 pont. A fogalommagyarázatnál 2 pont csak akkor adható, ha mind tartalmi szempontból, mind nyelvi megformáltság (érthető, logikus, összefüggő fogalom-meghatározás) tekintetében megfelelő. Egyik vagy másik hiányossága esetén 1-1 pont levonható.

diakrónia: a nyelvtörténeti kutatás módszere, amely a különböző nyelvtörténeti korok nyelvállapotainak összehasonlításával foglalkozik.

kommunikáció: tartalmi elemek, kulcsszavak: *lat. communicatio szóból, 'gondolat-csere', információk cseréje, jelrendszer, kölcsönös, de egyirányú, kétirányú, közvetlen-közvetett, élőlények, gépek, emberek között, stb.*

poligenézis: tartalmi elemek, kulcsszavak: *több ősi nyelv létét feltételezi, Föld számos pontján egyszerre, párhuzamosan kialakuló és fejlődő nyelvek, ezekből alakultak ki a mai nyelvcsaládok, stb.*

II. Igaz vagy hamis? – Döntsd el a következő állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak, majd a hamisakat javítsd ki úgy, hogy igazak legyenek! 8/

Az állítás igazságtartalmának helyes megállapítása 1-1 pont. A hamis állítás javítása 1-1 pont, összesen 8 pont. A hamis állítás javításánál többféle megoldás is elfogadható, amennyiben az igazzá teszi az állítást.)

1. I

2. H A szláv nyelvek (pl. orosz) az indoeurópai nyelvcsaládhoz tartoznak. / A finnugor nyelvek (pl. magyar) az uráli nyelvcsaládhoz tartoznak.

3. H A nyomtatás Európában a 15. században jelenik meg. / A nyomtatás Európában az 1450-es években jelenik meg.

4. I

5. H Az információs forradalom korszaka napjainkban is tart. / Az információs forradalom korszaka a 90-es évek elején kezdődött.

III. Sorold be a megfelelő helyre a lenti állításokat!

7/

Elemenként 1-1 pont, összesen 7 pont. Nem fogadható el a megoldás, ha egy állítást több helyre is besorolt.

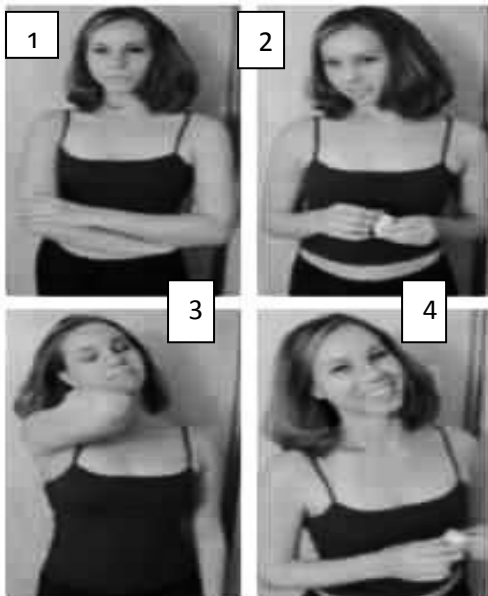
Nyelvtipológia, a különböző nyelvtípusok általános jellemzői:

izoláló	agglutináló	flektáló
b, g	c, e, f	a, d

- a. a nyelvtani viszonyok a szótó megváltozásával fejeződnek ki
- b. a nyelvtani viszonyokat a szórend, a hangsúly vagy önálló szavak fejezik ki
- c. jellemzője a toldalékok gazdagsága
- d. ilyen nyelv pl. a német
- e. más néven ragasztó nyelvekként is használjuk
- f. fő jellegzetességei alapján a magyar ide sorolható
- g. példa rá a kínai nyelv

IV. Képelemzés Milyen érzelmek, lelki állapotok tükröződnek az egyes képeken, és milyen non-verbális jeleken keresztül történik ez meg elsősorban? 5/

Érzelmek, lelki állapot felismerése 1-1 pont. Adott esetben több megoldás is elfogadható, ha az indokolható.

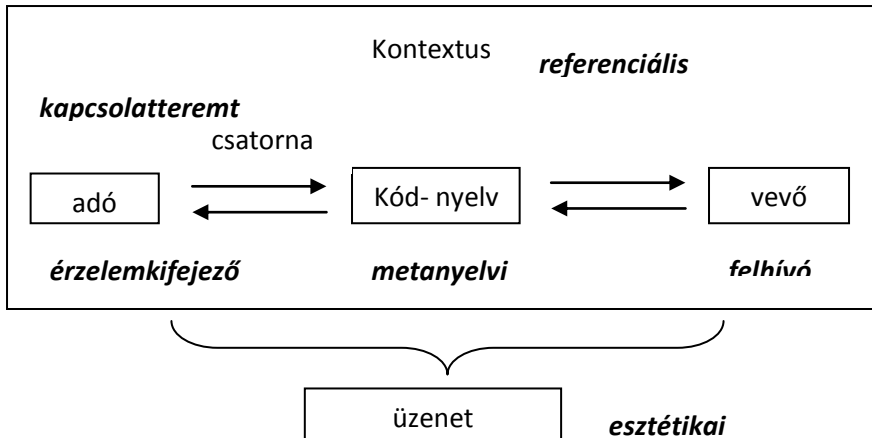

1. közöny, zárkózottság
  2. érdeklődés
  3. unalom, fáradtság
  4. öröm, felszabadultság
- Non-verbális jelek?
mimika, gesztusok
(1 pont ha mind a két elem) szerepel.)

V. Egészítsd ki Jakobson kommunikációs modelljének hiányzó tényezőit, ha ismertek az azokhoz kapcsolódó funkciók!

6/

Elemenként 1-1 pont. A funkciók elnevezésének szinonimája is elfogadható, amennyiben helyesen használja.

VI. Készíts feleletvázatot a következő feladathoz!

10/

Az idézetre reflektálva mutasd a nyelv és megismerés kapcsolatát, valamint a nyelv és gondolkodás összefüggéseinek elméleteit!

„Gondolkodni és beszélni: a kettő voltaképp egy. Gondolkodás nem képzelhető beszéd nélkül és megfordítva. Az állat sem beszél, sem gondolkodik. Logos: ez a görög szó ész jelent és szavat; s valóban ész és szó nem különböző dolgok. "A gondolat hangtalan beszéd; a szó a megtestesült gondolat" - mondja egy híres nyelvtudós." (Babits, *Stilisztika és retorika a gimnáziumban*)

Az értékelés szempontjai	Elvárás	Adható pontszám
Feladat megértése	A feladatnak megfelelően témavázlatot készít. (Ha a feladatot szövegesen, esszyszerűen készíti el a feladat értékelhető, de a feladatmegértésre nem kaphat maximális pontot.) A témához kapcsolódó ismeretekről ad számot. Jelzi, hogy hol léptethető be az idézet a gondolatmenetbe, milyen fogalmakhoz (pl. <i>nyelvi relativizmus</i>) köthető.	2
Logikai felépítés	A tartalmi elemeket áttekinthetően, logikus rendben és értelemben rendezi el. (Ha a feladatot szövegesen, esszyszerűen készíti el ennek kritériumrendszere érvényesül, azaz szerkezeti szempontból a szöveg bevezetésre- tárgyalásra-befejezésre épül, a szerkezeti egységek arányosak.)	2
Tartalom	A vázlat tartalmazza a feladathoz kapcsolódó legfontosabb kulcsszavakat (<i>gondolkodás módjai: verbális, nem verbális, gondolkodás fejlődése, nyelvelsajátítás, enyhített kognitív vezető szerep, nyelvi vezető szerep, nyelvi relativizmus</i>) A szakszavak értelmére a vázlatban utal, következetesen használja.	5
Nyelvi megformáltság	A vázlat mentes durva helyesírási hibáktól, maximum egy súlyos helyesírási vagy 2 egyéb helyesírási hibát tartalmaz. Ha a feladatot szövegesen, esszyszerűen készíti el ennek kritériumrendszere alkalmazandó, azaz a szöveg kerek egész mondatokból áll, a szövegkohézió érvényesül.	1

Pontrendszer:

33-41	(jeles)	5
25-32	(jó)	4
17-24	(közepes)	3
9-16	(gyenge)	2
0-8	(elégtelen)	1

25. számú melléklet

10. osztály

Tanulási stílus - tanulási stratégiák

Név	Auditív	Vizuális	Mozgásos	Társas	Csend	Impulzív	Mechanikus	Átlag*	Rendűség
LÁNYOK									
X. Gréta	28	17	14	13	20	12	18		5 kitűnő
X. Zsófia Dóra	26	14	18	13	14	9	6		5 kitűnő
X. Gitta	21	21	23	8	20	13	6		5 kitűnő
X. Anna Ruth	23	15	21	13	15	8	6		5 kitűnő
X. Éva Tamara	23	16	21	10	14	12	10	4,85	jeles
X. Dominika Judit	27	23	22	13	18	14	5	4,85	jeles
X. Ágnes Ildikó	18	23	20	9	12	12	10	4,77	jeles
X. Gréta	27	19	16	10	16	14	9	4,69	jó
X. Márta	28	21	25	13	17	15	14	4,69	jó
X. Regina Katalin	26	12	11	8	12	17	12	4,54	jó
X. Hanga	27	21	20	15	20	13	16	4,46	jó
X. Blanka Krisztina	24	24	23	15	14	12	12	4,46	jó
X. Katalin	25	15	21	15	5	14	10	4,23	jó
X. Lilla	22	15	26	8	20	15	16	4,23	jó
X. Gréta Edit	29	16	27	11	19	16	17	4,23	jó
X. Petra	29	19	19	9	20	13	14	4,08	jó
X. Dóra	25	25	18	9	20	5	16	4,08	jó
X. Eszter	22	17	25	18	13	18	14	4,08	jó
X. Lídia	18	21	26	8	16	17	10	4	jó
X. Cintia	29	15	19	13	13	19	17	3,85	jó
X. Réka	20	24	25	13	18	15	12	3,77	jó

* 2012/13 évvégi eredmények alapján

10.c osztály

Tanulási stílus - tanulási stratégiák

Név	Auditív	Vizuális	Mozgásos	Társas	Csend	Impulzív	Mechanikus	Átlag*	Rendűség
FIÚK									
Y. Ádám Antal	15	16	21	6	9	11	9	4,85	jeles
Y. Péter	24	23	24	5	11	14	13	4,31	jó
Y. Ajándok	26	22	25	12	19	9	6	4,31	jó
Y. Dániel Tamás	25	19	21	10	15	14	14	4,15	jó
Y. Marcell	24	16	20	10	20	13	8	4,08	jó
Y. Zsolt Attila	22	17	20	11	17	9	10	4	jó
Y. Ádám	17	18	25	7	15	20	11	3,85	jó
Y. Attila	23	19	20	10	9	19	10	3,62	közepes
Y. Gábor	24	12	24	4	17	8	5	3,54	közepes
Y. Nándor	14	19	27	7	19	13	12	3,46	közepes
Y. Kristóf	22	20	19	10	13	12	10	3,46	közepes
Y. Szabolcs	21	11	22	9	12	11	8	3,15	közepes
Y. Norbert**								3,08	közepes
Y. Dániel	21	20	21	15	10	19	10	3	közepes

* 2012/13 évvégi eredmények alapján

** a kérdőívet nem adta le

